

TRI ZOSKOKY DO NEZNÁMA

JOZEF TÓTH

Kresťanský život Vydavateľstvo ACS, 2011

Jozef Tóth - TRI ZOSKOKY DO NEZNÁMA

© Jozef Tóth, 2011

Vydalo: Kresťanský život
Vydavateľstvo ACS
Sreznevského 2
831 03 Bratislava

Editor: Ing. Ľuboš Losonci

Jazyková korektúra: Mgr. Eva Losonciová

Obálka: Jozef Tóth ml. - <http://www.mogdesign.eu>

Tlač: BEN&M Turčianske Teplice

Náklad: 500 ks

ISBN: 978 - 80 - 7120 - 079 - 6

EAN: 9788071200796

Predslov

Niekoľko raz povedal, že nemôžeme zmeniť celý svet, ale môžeme zmeniť svet jedného človeka. Posolstvo a obsah tejto knihy presne vystihujú práve túto neuveriteľnú pravdu. Boh dokázal zmeniť život brata Jozefa Tótha, žijúceho svetským spôsobom života, na život Božieho muža, milujúceho otca a pastora zboru v Nesvadoch, kde verne slúžil mnoho rokov. Ten istý Boh dokáže zmeniť aj život človeka, ktorý ho ešte nepozná. Možno hľadá pravdu, ktorá by ho mohla oslobodiť, možno hľadá zmysel života. V tomto svete ho však nedokáže nájsť, pretože zmysel života sa dá nájsť len v Bohu.

Úprimnosť, s akou tu brat Jozef opisuje svoj životný príbeh, nás môže katapultovať do novej dimenzie viery a ukázať nám nesmierny Boží zámer so životom každého jednotlivca, ktorý sa mu odovzdá a dovolí Bohu, aby hovoril do jeho života, a tak naplnil svoje poslanie, ktoré Boh pre neho pripravil. Jozefa poznám takmer od prvých chvíľ jeho pobytu tu na Slovensku a viem, že jeho odovzdanosť Božiemu dielu, službe slova, ale aj rodine je naozaj príkladná. Verím, že si túto knižičku prečítate jedným dychom a že Pán k vám bude hovoriť svojím Duchom Svätým. Budete môcť prežiť niečo z Božieho dotyku, pretože sa niekto odvážil otvoriť svoj život a povedať svetu o tajomstve odvážneho a vierou naplneného života, ktorý môže osloviť možno práve vás. Možno dostanete odvahu nasledovať jeho príklad a otvoriť sa Bohu a jeho premieňajúcemu Duchu, a tak bude váš život navždy zmenený. Máme tú výsadu, že nie sme len dobrí priatelia a bratia v Kristovi, ktorí spolupracovali, či už vo vedení cirkvi, či ako kolegovia pastori a spolu toho veľa v Božej prítomnosti prežili, ale sme aj blízka rodina (svatovci). Ich Mirko sa zahľadel do našej Martušky a dnes už máme spolu s nimi troch krásnych vnukov. Preto veľmi podrobne poznáme ich životný príbeh, plný modlitieb, životných zápasov, ale aj odvážnej viery.

Nech táto kniha upriami váš pohľad nielen na život jedného muža, ktorý zmenil svoj osud tým, že našiel zmysel svojho života v Bohu a odvážil sa skočiť svoje skoky viery, ktoré radikálne zmenili jeho život. Som presvedčený, že Boh sa vás bude dotýkať pri čítaní tejto knihy a ukáže vám aj iný pohľad, pohľad na Golgotský kríž. Ukáže vám nesmiernu Božiu lásku, ktorú Boh zjavil v Ježišovi Kristovi a princípy Písma, ktoré môžu dať aj vášmu životu nový rozmer. Ale nadovšetko ukáže Boha takého, aký je. Boha, ktorý tak miloval tento svet (teba aj mňa), že dal to najdrahšie, svojho milovaného Syna, aby nikto (ani ty, ani ja) nezahynul, ale mal (v ŇOM, v Ježišovi Kristovi) večný život...

Ján Lacho, biskup Apoštolskej cirkvi na Slovensku

TRI ZOSKOKY DO NEZNÁMA

Tri veľké „parašutistické“ zoskoky viery môjho života
Spomienky - osobné svedectvo

ÚVOD

„*Spravodlivý bude žiť z viery*“ (Žid 10,38).

Nie som žiadnym hrdinom a žiadnym športovcom. Pre svoje fyziologické a psychické vlastnosti a schopnosti by som sa asi nikdy neodvážil zoskočiť z lietadla. Avšak život s Bohom, život z viery je dobrodružstvom, ktoré sa v mnohom podobá parašutistickému zoskoku. Preto som použil túto alegóriu pri uvedení mojich spomienok. Každý parašutista vyskočí z lietadla s vierou, že jeho padák sa otvorí. I keď sa niekedy stáva, že to tak nie je, môžem potvrdiť, že Boží padák, ktorý drží vo svojich rukách On, náš milujúci Otec, sa otvorí vždy. Oplatí sa Mu dôverovať a pustiť sa s Ním na cestu viery, pretože On je verný. A o tomto, o Božej vernosti, hovorí toto svedectvo.

„*Oslavovať Ťa budem, Hospodine, celým svojím srdcom, budem rozprávať všetky tvoje divy*“ (Žalm 9,2).

Prežil som vo svojom živote mnoho Božích zázrakov, z ktorých tri najvýznamnejšie by som chcel nazvať „Trom zoskokom viery“. Dva z nich som prežil v tandeme s mojou manželkou. Nepovažujem to za svoje hrdinstvo, ale za Božiu milosť, ktorá mňa a moju manželku previedla cez tieto veľké rozhodnutia viery v živote. Okrem týchto troch sme však denne boli a sme Bohom vyzývaní žiť z viery. Nechcem vyzeráť ako hrdina viery bez chýb, ktorý nikdy neklesol. Uvedomujem si, že dobrý boj viery som ešte nedobojoval. Nieкто povedal: „*O svojich úspechoch (z Božej milosti) by som mohol napísať knihy, o svojich slabostiach, zlyhaniach a neúspechoch by som však mohol napísať knižnice*“. S týmto vyznaním sa v plnej miere stotožňujem aj ja. Preto by som chcel v tejto knihe svedčiť o Božej добрote, o Jeho milosti a zázrakoch v mojom živote.

Venovanie

S láskou venujem túto knihu mojej milovanej manželke Anke, ktorá bola ochotná sa spolu so mnou vydať na tieto dobrodružné, tandemové parašutistické zoskoky viery do neznáma. Nielenže mala odvahu vydať sa za mňa a vydržala so mnou viac ako 39 rokov, ale ma aj všemožne podporovala v mojej službe.

Taktiež venujem túto knihu mojim deťom, Mirkovi, Tinke, Judke, Jojkovi a ich rodinám, našim vnučkám a vnukom. Sme za Vás Bohu veľmi vďační. Mojou modlitbou je, aby ste štafetu viery niesli ďalej z generácie na generáciu v pravde evanjelia, v morálnej čistote a svätosti.

Nebol som ideálnym manželom, ani dokonalým otcom. Naše názory sa vždy nestotožnili, ale mám Vás rád. Spomeňte si na mňa pri čítaní týchto riadkov, už nie tak ako štvorročné deti: „*Môj otec všetko vie a všetko dokáže!*“ ☺, ale ako dospelí: „*Možno mal ocko v mnohých veciach predsa pravdu!*“

Taktiež venujem túto knihu mojim švagrom (a ich rodinám), ktorí boli vo veľkej miere účastníkmi a svedkami tohto príbehu. Mojou túžbou je, aby skrze riadky tejto knihy boli dotknutí Božou láskou a prijali pozvanie do Božieho kráľovstva aj tí, ktorí to ešte doteraz neurobili, aby sme sa raz všetci stretli v Božej sláve, kde už nás náš otec predišiel.

Nakoniec venujem túto knihu veriacim nášho nesvadského zboru. Ďakujem Vám bratia a sestry, že ste nás s láskou prijali a mohli sme spolu bojovať dobrý boj viery. Viem, že som nebol ani dobrým kazateľom. Bol som iba „oslíkom“ Pána Ježiša. To, čo som robil, som sa snažil robiť podľa najlepšieho svedomia a presvedčenia, z vďačnosti a pocitu zodpovednosti voči môjmu Pánovi a z lásky voči Božiemu ľudu. Predsa sa však cítim pred Bohom ako neužitočný sluha, ktorý možno za krátky čas bude musieť vydať počet svojmu Pánovi za svoje šafárenie. Je to len Jeho milosť, ktorá ma celý život držala a ktorá - verím, že - mi pomôže vojsť aj do cieľa. Pretože On vo svojom Slove zaslúbil: „...že ten, ktorý začal vo vás dobré dielo, ho aj dokoná až do dňa Ježiša Krista.“ (Fil 1,6). Viem, že to dobré dielo v mojom živote začal On, preto verím, že On to aj dokoná.

V Nových Zámkoch, na jar roku 2011

Predhovor

Každý človek je v živote často, ba denne vystavený menším či väčším výzvam, ktoré vyžadujú rozhodnutie. Tieto rozhodnutia, pozitívne či negatívne, majú veľký vplyv na život človeka, na jeho budúcnosť, na život jeho rodiny, ba často na celé generácie.

Niektoré zlé rozhodnutia človeka v dôležitých veciach bytostne, často nenavrátiteľne a nenapraviteľne, zákonite a osudovo determinujú, predurčujú jeho budúcnosť, budúcnosť jeho potomkov a možno aj ich osud vo večnosti. Kým *„pokolenie priamych bude požehnané“* (Žalm 112,1-2).

V živote človeka sú dôležité tri rozhodnutia.

To prvé dôležité rozhodnutie je voľba povolania. **Predsa nie je jedno, akou činnosťou prežijem tento pozemský život!**

Druhé dôležité rozhodnutie je voľba životného partnera. **Predsa nie je jedno, s kým prežijem tento pozemský život!**

Najdôležitejším rozhodnutím však je rozhodnutie ohľadom spasenia: prijatie Ježiša Krista za svojho osobného Spasiteľa a Pána svojho života. Od tohto rozhodnutia totiž závisí večný osud, spasenie či zatratenie človeka. **Predsa nie je jedno, kde budem tráviť večnosť!**

Po prvé, rozhodnutie prijať či odmietnuť Pána Ježiša Krista, je prejavom postoja človeka k osobe Pána Ježiša Krista, a postoja jeho vzťahu k Bohu. Týmto svojím rozhodnutím (prijatím alebo odmietnutím) človek vyjadruje, aký je jeho postoj k osobe Ježiša Krista a k osobnému vzťahu s Bohom.

Po druhé, toto rozhodnutie je prejavom postoja človeka k ponúkanej Božej milosti, či ju prijme alebo ju odmietne. A preto je toto rozhodnutie predovšetkým prejavom osobnej voľby človeka o svojom večnom osude. Každý človek v závislosti od odpovede na túto „pilátovskú“ otázku: *„Čo mám spraviť s Ježišom?“* - sa sám rozhoduje o svojom posmrtnom živote, o svojom spasení či zatratení.

Táto šanca, rozhodnúť sa pre Ježiša, sa pre niekoho ponúka po čase viackrát, pre niekoho len raz v živote. Keď človek rozhodnutie odkladá, možno prepásol poslednú šancu v živote rozhodnúť sa pre večný život.

Možno, že v srdci Váženého Čitateľa teraz vznikne otázka: „*Je vôbec nejaké pokračovanie po smrti tela? Večný život, večné zatratenie? Čo je pravda?*“ - Názory sa rozchádzajú, ale nehádajme sa o tom hneď na začiatku! Ja som presvedčený, že to, čo na túto tému hovorí jediná odborná kniha, Biblia, je pravda. Jediný kompetentný v tejto otázke je Stvoriteľ človeka, Ktorý vo svojom Slove dáva odpoveď. Podľa Biblie sú dve cesty a dve konečné stanice: večný život a večné zatratenie. Biblia nepozná tretiu cestu, možnosť posmrtného očistca. Som si istý, že 5 sekúnd po smrti sa každý presvedčí o tom, že to, čo Biblia hovorí, je pravda!

Táto kniha hovorí o týchto troch mojich najväčších, najvýznamnejších a najdôležitejších životných rozhodnutiach, avšak v opačnom poradí.

Môj oficiálny životopis

Pri dovŕšení mojich 60. rokov, z príležitosti môjho životného jubilea, Obecny úrad v Nesvadoch prejavil voči mne milú pozornosť tým, že ma s manželkou pozvali na slávnosť usporiadanú pre jubilantov obce. Zobrali ma do evidencie starších občanov a z tejto príležitosti ma požiadali, aby som napísal svoj životopis. Ten životopis vyzeral asi takto:

„Narodil som sa v Miškolci, v Maďarsku 1.6.1942. Mój otec, tiež Jozef /József/ (*1909 - †1978) bol železničiar. Moja mamička, rod. Dobrosi Pirooska Ilona (*1910 - †1954), bola domáca. Mám o 7 rokov mladšieho brata (Ferenc), ktorý so svojou rodinou žije v Miškolci. Keď som mal 12 rokov, moja mamička zomrela a po roku sa otec znovu oženil. Z tohto druhého manželstva sa im nenarodili deti.

Po skončení základnej školy v Miškolci, v roku 1956 som bol prijatý na Strednú strojnú priemyselnú školu (Déri Miksa Gépipari Technikum) v Szegede. Po úspešnej maturite som od 17. augusta 1960 pracoval v Opravovni železničných vagónov (MÁV Járóműjavító üzem) v Miškolci. Najprv som 4 mesiace robil ako zámočník, 8 mesiacov ako kalkulátor, potom som 10 a pol roka pracoval ako prijímací technik nákladných železničných vagónov.

So svojou manželkou Annou rod. Brenkusovou sme dňa 19. februára 1972 v Košiciach uzavreli manželstvo a ja som sa presťahoval do Košíc. V manželstve sa nám narodili štyri deti: Miroslav (1973), Martina (1974), Judita (1975) a Jozef (1982).

V Košiciach som najprv jeden a pol roka pracoval ako zámočník u ČSD Vozňové depo, potom od októbra 1973 do júla 1985 vo Východoslovenských Železiarňach, v závode Energetika ako strojník plynojemu vysokopecného plynu.

V roku 1985 som bol zvolený za kazateľa nesvadskeho zboru Apoštolskej cirkvi na Slovensku a s rodinou sme sa presťahovali do Nesvád. Popri kazateľskej službe som od 1. augusta 1985 pracoval ako zámočník v podniku TESLA v Nových Zámkoch do konca roka 1988, keď som pre podstatné zhoršenie zdravotného stavu bedrových kĺbov išiel do plného invalidného dôchodku.

V mladosti ma veľmi lákala tanečná hudba, takže čoskoro po maturite som si kúpil saxofón. Založili sme kapelu a začali sme brávať najprv príležitostne na rôznych zábavách, svadbách, až sme od začiatku roka 1967 popri zamestnaní brali každý večer v jednej reštaurácii v Miskolci. Musím povedať, že pri tomto spôsobe života mal na mňa veľmi veľký vplyv alkohol, ktorý mi neraz spôsobil zahanbenie. Postupne sa mi tento spôsob života vždy viac a viac začal hnusiť, ale nemal som silu alkoholu odolať a začať žiť nejaký iný život. To všetko bolo o to horšie, že vo svojom živote som vždy veril v Boha a vedel som, že tento životný spôsob nie je milý Bohu.

Vo svojom životopise nemôžem zamlčať moje najvýznamnejšie rozhodnutie, ktoré najviac ovplyvnilo a predurčilo celú moju budúcnosť (teraz už svoju takmer 43 ročnú minulosť) a budúcnosť mojej rodiny, Skrz okolnosti úmrtia môjho uja som bol Bohom tak mocne oslovený, že po asi dvojtýždňovom vnútornom boji, 20. augusta 1968 som sa rozhodol s doterajším spôsobom života úplne skončiť. Začal som chodiť do živého kresťanského zboru, ktorý som ako 10 ročné dieťa s mojou mamičkou niekoľkokrát navštevoval.“

V tejto knihe by som chcel hovoriť o tom, čo sa do krátkeho oficiálneho „Životopisu“ nezmestilo. Pre ozrejenie podrobností sa však potrebujem vrátiť vo svojich spomienkach do doby môjho detstva.

DETSTVO A MLADOSŤ

Narodil som sa v bohabojnej kalvínsko-reformovanej rodine.

Mal som veľmi dobrého otecka. Bol starostlivý, láskavý, vzorný otec, ktorý žil a pracoval pre rodinu. Bol človekom pokoja, ktorý s veľkou dávkou trpezlivosti sám trpel, keď sa v širšej a neskôr v užšej rodine, hlavne kvôli mne, vyskytli nejaké napätia a spory. Nikdy som ho nevidel opitého a nikdy som z jeho úst nepočul žiadne klamstvo, či dvojzmyselné alebo vulgárne slovo.

Moja mamička bola bohabojná žena, ktorá naozaj milovala Pána Ježiša. Jej najvzácnejším dedičstvom pre mňa bola jej Biblia, v ktorej som po mojom obrátení objavil krásne poznámky, písané jej krásnym perlovým rukopisom, medzi ostatnými: *„List Rimanom je ako pečatný prsteň, v strede ktorého 8. kapitola je ako diamant.“*

Môj brat so svojou rodinou žije v Miškolci. Som za nich Bohu veľmi vďačný. Máme sa veľmi radi. Máme jedno zriedkavé privilégium: nikdy v živote sme sa nepohádali. Možno si niekto myslí, že príčinou tohto vzťahu je dosť veľký vekový rozdiel a veľká vzdialenosť medzi nami. Ja si však myslím, že je to povaha môjho brata, s ktorým sa nedá pohádať. Určite to potvrdí aj jeho manželka ☺.

Narodil som sa s vyklbenými bedrovými kĺbmi, ktoré sa pre vtedajšie vojnové podmienky nedali liečiť a neskôr už bolo na liečbu trochu neskoro. V dnešnej dobe je to zriedkavá vrodená porucha, pretože dnes už každý novorodenec ide na ortopedickú kontrolu ultrazvukom, kde sa dá včas zistiť a napraviť prípadné deformácie bedrových kĺbov. V čase druhej svetovej vojny to však bolo úplne inak. Takáto starostlivosť nebola, ani technické vybavenie. Už som mal asi tri roky, keď sa na mojej chôdzi rodičom niečo nezдалo. Zobrali ma v Miškolci k jednému ortopédovi, ktorý rodičom poriadne vynadal, že ako mohli toto dieťa takto zanedbať, a že on so mnou už nevie robiť nič. Chudáci zronení hľadali pomoc inde.

Po skončení vojny, keď celá krajina bola rozbombardovaná, cestovali so mnou do Budapešti, kde si ma v nemocnici MÁV jeden ortopéd zobral do starostlivosti a začal ma liečiť. Na pol roka ma dal lekár s naširoko rozprestretými nohami od pásu po kolená do sadry. Po polroku sadrovú dlahu rozrezali, avšak ešte pol roka som v nej zostal. Rodičia ma každý večer vybrali, hodinu so mnou cvičili a dali ma naspäť do dlahy. Boli to bolestné cvičenia pre mňa, ale aj pre mojich milujúcich rodičov. Oni plakali spolu so mnou. Okrem toho museli so mnou chodiť každý mesiac na kontrolu z Miškolca do Budapešti, čo vôbec nebolo jednoduché. Dnes rýchlik túto 180 kilometrovú vzdialenosť absolvuje za necelé 2 hodiny. Po bombardovaní, keď už železničné trate ako tak dali do poriadku, táto cesta trvala celý deň. Ľudia cestovali ako strapce hrozna na schodoch vagónov, na nárazníkoch, ba aj na streche. Pretože môj otec bol železničiar, mal „protekcii“ a spolu s mamičkou a so zasadrovaným 4 ročným synčekom (so mnou) nás pustili buď do vozňa pre batožiny, alebo na rušeň.

Okrem týchto trampôt, za liečenie bolo treba aj platiť. Peniaze však v čase inflácie nemali žiadnu hodnotu. Za mesačný plat sa dala kúpiť akurát škatuľka zápaliek. Otec však ako železničiar, dostával pravidelne šaty, uniformu, teplé kabáty, ktoré aj ušetril. V čase núdze chodil do okolitých dedín a tieto renty vymenil za potraviny, za masť, slaninu, múku, cukor, ktoré potom odniesli do Budapešti lekárovi a rodine, ktorá nás ubytovala.

Po roku som namiesto sadry dostal „strojček“, s ktorým som už vedel, teda som sa učil chodiť. Tento strojček bol akýsi korzet od pásu dole až po päty, vyvložkovaný kožou a pospájaný krásnymi poniklovanými pántmi. Keď som začal chodiť do školy, už som vedel normálne chodiť, ale bol som fyzicky vždy slabší ako ostatní spolužiaci a od telesnej výchovy som bol vždy oslobodený.

Rodný dom a príbuzenstvo

Bývali sme takmer na okraji mesta. O niekoľko ulíc ďalej od nás bol len chotár s pozemkami, ktoré sú už odvtedy zastavané. Za chotárom bol malý okrúhly lesík, ktorý bol pre nás deti so svojou romantikou akousi oázou, i keď vlastne bol močariskom, kde žili len pijavice a žubrienky.

Môj rodný dom - naozaj rodný, lebo som sa tam aj narodil - na ulici Barkóczyho ešte aj dnes stojí, však už v inej podobe. Bol to rodinný dom rodičov mojej mamičky. Už uplynulo viac než polstoročia, odkedy sme sa odtiaľ odsťahovali, ale pri písaní týchto riadkov sa v mojej pamäti živo vynorí celý obraz a pôdorys domu, dvora a záhrady tak, že by som vedel nakresliť, čo kde stálo. Či to bola letná kuchyňa, hospodárske budovy, železná hojdačka, ktorú vyrobil môj otecko, alebo dve čerešne v záhrade. Jedna skoršia (také čerešne som odvtedy nejedol), druhá neskoršia, ale najmä veľká moruša na dvore. Takú veľkú morušu som odvtedy nevidel. Tento strom som poznal dobre, lebo som často trávil čas medzi jeho konármi. Okrem krásneho výhľadu a zážitku, ktorý mi poskytol, som zbieral jeho listy na kŕmenie svojich húseničiek hodvábnika morušového. Pod stromom bola studňa na pumpovanie a pri nej bránka k susedom. Vo vedľajšom dome býval otcov starší brat s rodinou. Mal som sedem rokov, keď si bývanie vymenili s mladším bratom, a doopatrovali babičku. Po jej smrti sa starali aj o dedka, ešte dvanásť rokov.

Mamička mala dvoch bratov a dve sestry. Ocko mal jednu sestru a štyroch bratov. Všetci bývali v Miškolci, ale každý v inej časti mesta. Obidve rodiny boli veľmi súdržné. Na meniny a narodeniny sa rodiny vzájomne navštevovali. Zvlášť z otcovej strany, na Vianoce, keď aj dedko Ján mal meniny, sa uňho stretla celá familia. Zvlášť pamätný je pre mňa perkelt s haluškami, ktorý vedela navariť teta Ica. Od babičky zdedené železné vidličky boli síce sem-tam pichľavé, ale tomuto perkeltu pridávali špeciálnu chuť. Na druhý vianočný deň, na Štefana, sme išli k ďalšiemu oslávencovi peši cez mesto asi 3-4 km. Pritom aj my deti, vnúčatá sme sa mali radi a tešili sme sa pri každej príležitosti.

Bola doba chudoby. Bolo po druhej svetovej vojne, potraviny sa dávali na lístky a na všetko bolo treba stáť v dlhom rade. Napriek tomu sme boli šťastné deti. V lete sme sa hrali pred domom na ulici. Vtedy tam ešte autá nechodili. Možno raz za týždeň sa objavilo nejaké auto. Niekedy sa autom zastavil u nás náš strýko, ktorý bol šofér z povolania. Mali sme čo obdivovať! Zvlášť chlapi. Po letných večeroch sme sa hrali až do zotmenia, kým som nepočul matkin hlas: *„Podťe domov večerať, už je tma!“*

Tento moment mi pripomína jednu krásnu slovenskú pieseň, ktorá akoby bola ušitá na mňa, s tým rozdielom, že keď moja matka zomierala, ja som nekľučal pri jej posteli. Ona zomrela v nemocnici vo vzdialenosti asi 400 km od domova.

1. *Keď ako chlapec vonku som sa brával, až dokiaľ obzor nezahalil tieň,
Som pobehujúc po cestičke známej blas matky počul, keď sa končil deň:
Refr.: „Podť domov, večere je čas a kraj je celý v tme,
podť domov večere je čas, už všetci doma sme.“*

2. *Však jeden deň som pri posteli kľučal a matka moja zomierala v nej,
blas niečť z neba k večeri ju volal, tak odišla do vlasti nebeskej.
Refr.: „Podť domov, večere je čas a kraj je celý v tme,
podť domov večere je čas, už všetci doma sme.“*

3. *Dnes vo videní matku svoju vídam a známy blas mi neustále znie:
„Stól k večere je pripravený v nebi a miesta pri ňom neobsadené.“
Refr.: „Podť domov, večere je čas a kraj je celý v tme,
podť domov večere je čas, už všetci doma sme.“*

Často sme sa hrali aj na blízkom predškolskom námestí. Časť námestia ešte niesla stopy vojnového bombardovania. Bolo to vlastne zarastené rumovisko. Rástli tam krásne lúčne kvety, na ktoré sadali nádherné motýle. Pamätám sa ako sme ich naháňali. Na ďalšej časti sme hrávali futbal, a na druhom konci námestia už bolo upravené ihrisko s hojdačkami. Najväčšia zábava bola, keď sa po teplom letnom daždi jarky naplnili vodou a my sme sa v nich mohli bosí čapkať.

Našími hračkami boli lopta svojpomocne vyrobená z handier, alebo dievčatám bábika z kukuričného šúpolia, či tiež vypchaná z handier. Veľmi som mal rád svoje „husličky“, ktoré som si vyrobil zo suchého kukuričného stebľa. Na Vianoce sme sami pripravovali vianočné ozdoby, retiazky z farebného papiera. Taktiež rodičia uvarili mliečny karamel, ktorý sme zabalili do tenkých papierikov. To boli naše salónky. Bolo aj tak, že sme nemali cukor, alebo bol drahý. Vtedy sa salónky robili z melasy, čo je čierna sirupová hmota, vznikajúca z cukrovej repy ako vedľajší produkt pri výrobe cukru. Bol som šťastný, keď som na Vianoce našiel pod stromčekom papierový betlehem, inokedy 5-6 centimetrovú plechovú motorku, neskôr autičko na zotrvačník. Najšťastnejší som bol, keď som dostal ústnu harmoniku či drevenú zobcovú flautu. Neboli sme obsypaní hračkami, ale boli sme obsypaní láskou svojich obetavých rodičov. Raz pred Vianocami mamičke, keď chcela kupovať darčeky, ukradli peňaženku. Bola nešťastná, ale napriek tomu sme darčeky mali.

V zime boli pre mňa silným zážitkom zakáľачky, keď sme už skoro ráno vstali, dedko z otcovej strany zaklal sviňu, a pri veľkom ohni slamy sme ju opaľovali. Pri ohni sa rozprávali historky, ako niekomu sviňa ušla, kým išli na raňajky, alebo utiekla z ohňa spod horiacej slamy. Dedko bol rodinným mäsiarom až do svojej smrti vo veku 86. rokov. On riadil prácu, každý ho musel poslúchať. Pritom vedel rozprávať zaujímavé historky. Jemu sa však nič podobné nestalo.

V lete zas bol pre nás zvlášť veľkým zážitkom zber kukurice. V neďalekom chotári sme mali prenajatý pozemok na pestovanie zemiakov a kukurice. Keď predvečer doviezli s konským povozom kukuricu a vysypali veľkú haldu na dvore, začali sme čistiť. Deťom bolo dovolené váľať sa v čerstvých listoch a robiť si fúziky. Najlepšie boli však sladké červené melóny, bez ktorých sa táto práca nedala predstaviť.

Môj smäd po Bohu a tí, ktorí mali na mňa vplyv

Vo svojom detstve som mal úprimnú túžbu po Bohu. Ako som spomínal, mal som bohabojných rodičov. Božia existencia pre mňa nikdy nebola otázkou. Pravidelne som chodil do kostola a na detské bohoslužby. Rád som sa učil a spieval piesne, zvlášť tie, ktoré v tej dobe boli nové, prebudenecké a reformovaná cirkev ich práve vydala v novom spevníčku (KIS ÉNEKESKÖNYV).

Győri József

V tejto dobe, okrem mojej mamičky, mal na mňa zvlášť veľký vplyv znovuzrodený mladý kaplán cirkevného zboru (Miškolc Martin-telep), Győri József (*1924 - †1972). Bol to chudobný, jednoduchý mladý človek, čerstvý absolvent teológie. Keď prišiel, okrem svojich čiernych čižiem, Biblie a kufrika, kde mal svoj plášť, nemal ničoho. Jeho srdce však bolo zapálené pre Pána Ježiša. Zvlášť sa veľmi rád zaoberal deťmi. S vďačnosťou na neho spomínam a verím, že skrz jeho službu bolo v mojom srdci zasiat semeno Božieho Slova, ktoré neskôr vykličilo. Bol úprimným a priamym človekom, ktorý dával pri svojich návštevách v miestnych rodinách ľuďom nepríjemné otázky a nekompromisné výzvy: *„Kto je najväčší hriešnik v tejto rodine?“* - *„Ujo, vy ste už obrátený?“* - *„Nestačí chodiť do kostola, ale je potrebné činiť pokánie a prežiť znovuzrodenie!“* Jeho kázne boli tiež obsahovo veľa vraviace. Konečne v tomto cirkevnom zbore zaznelo čisté evanjelium a začalo duchovné prebudenie. Mnohí ľahostajní kresťania, medzi nimi aj moja mamička a jej sestra - moja „krstná mama“ - sa prebudili a úprimne začali hľadať Boha.

Toto prebudenie sa však asi nepáčilo niektorým samo-spravodlivým cirkevníkom, tvrdošijným kalvinistom, alebo vrchnostiam cirkvi či štátnym úradom. To som sa nikdy nedozvedel. Možno ani jednému z nich, ale predovšetkým sa to nepáčilo diablovi, ktorý sa vždy snaží Božie dielo kaziť a oheň prebudenia uhašať. Takže ho preložili do jednej malej zapadnutej dedinky, kde sa potom neskôr stal farárom a požehnané slúžil až do svojej smrti v roku 1972.

Sárkány Győző

Po jeho odchode v srdciach mnohých jeho prebudených priaznivcov nastala prázdnota. Kázanie starého farára neuspokojilo po pravde túžiace srdce prebudených veriacich a začali hľadať zdroj živého Božieho Slova v meste. Takto moja „krstná mama“ s niektorými z prebudenej skupinky natrafili na zbor „Starokresťanskej cirkvi“, kde v tom čase požehnané slúžil brat kazateľ Sárkány Győző. Jeho životopis a svedectvá si môžete prečítať na internetovej stránke:

- v maďarčine: <http://www.vargamakai.com/sarkanygyozo.html>
- v angličtine: <http://www.vargamakai.com/sarkanygyangol.html>

Tento zbor v tom čase prežíval svoj rozkvet. Asi 120 členný zbor, radosť a láska, vrúcna mládež, spevokol, krst Duchom Svätým, prejavy duchovných darov a zvlášť prorocké zjavenia. Moja „krstná mama“ v tomto zbore našla svoj duchovný domov, bola pokrstená ponorením vo vode, stala sa členkou, prežila krst Duchom Svätým a kypela od radosti z pokladu, čo našla.

„Krstná mama“

S krstnou mamou sme bývali v spoločnom rodinnom dome. Mali sme veľkú spoločnú chodbu. My sme obývali jednu izbu s malou kuchyňou a oni mali jednu izbu s veľkou kuchyňou. Mali tri deti a okrem toho sa starali aj o dedka, ktorý už bol vdovec. Opatrovali ho až do jeho smrti v decembri roku 1949. Dedko bol tiež veľmi bohabojný človek, ktorý s Bibliou v ruke a v srdci hľadal pravdu. Vraj on objavil ten zbor v meste, ktorý sa vtedy ešte len zakladal. Pamätám sa ako mal dlhé biblické debaty s niektorými inými veriacimi, ktorí ho navštevovali. Nedožil sa však prebudenia v čase môjho kaplána, ani následného nájdania pokladu svojej najmladšej dcéry, mojej krstnej mamy.

Po obrátení krstnej mamy bývali niekedy aj u nich domáce bohoslužby, kde chodieval aj brat Sárkány. V ich byte bola akási zvláštna atmosféra. Túto atmosféru som u nich cítil aj neskôr, keď sme už spolu nebývali.

V čase, keď som už bol ďaleko od Boha, vždy, keď som ich - už zriedkavejšie - navštívil, myslel som s nostalgiou na tento zvláštny pokoj, na túto zvláštnu atmosféru. Jej manžel síce nechodil do zboru, ale po začiatkovej snahe jej brániť, neskôr predsa toleroval jej vieru. Odovzdať sa Pánovi Ježišovi sa však zdráhal. Mal totiž nejaké osobné bariéry, o ktorých budem hovoriť neskôr.

V tomto čase som úprimne miloval Pána Ježiša. Mal som veľmi rád a poznával som aj Bibliu. Veľmi rád som ju čítaval a s úprimnou detskou vierou som sa modlieval. Pamätám sa, ako ma môj bratranec a sesternica trochu vysmiali, keď som sa s detinskou vierou modlil za to, aby moja mamička mala mlieko a mohla kojiť môjho bračeka, Ferka. Hoci mamička nemohla ďalej Ferka kojiť, a musela mu variť výživu s názvom „Zamako“, on vyrástol na veľmi silného chlapčeka. Moja detinská viera však tým nebola otrásená, napriek tomu, že moja modlitba nebola vypočítaná tak, ako som to chcel ja. Pamätám si na zimné večery, keď sme si ako deti v ich izbe sadli okolo kachlí a ako sme pri bzukote a praskote ohňa čítavali Bibliu. Ťahali sme si veršičky, učili sme sa zlaté verše, modlili sme sa a spievali. To je najkrajšia pamiatka na moje detstvo. Bolo to v období keď som mal 8-11 rokov.

Moja mamička

Moja mamička tiež zatúžila po tomto poklade, čo mala jej sestra, a niekoľkokrát sme tajne navštívili ten zbor, kde sme sa cítili veľmi dobre. Môj ocko sa však o tom dozvedel a prísne nám zakázal chodiť do tohto zboru. Pamätám sa, ako sme s mamičkou objali jeden druhého a horko plakali, prečo nás tam ocko nechce pustiť, hoci sa tam cítime tak dobre. Cítil som sa ako keby nás boli oddelili od zdroja života.

Písal som, že som mal veľmi dobrého otecka. Nevedel však pochopiť duchovné potreby mojej mamičky, s ktorou som bol ako dieťa citovo aj duchovne veľmi spriaznený. Príčinou nepochopenia ocka bol strach z ľudí, strach z názorov cirkevníkov, kde bol presbyterom, strach z príbuzných, ktorí veriacich tohto zboru považovali za sektárov a hlavne strach na pracovisku kvôli politickej situácii, ktorá vládla v Maďarsku za éry osobného kultu okolo komunistického stranického vodcu Rákosiho. Verím však, že dobrotivý a milostivý Pán aj v jeho živote dokonal dielo milosti.

Mal som 12 rokov, keď moja mamička musela ísť na operáciu a o dva týždne neskôr zomrela. Otec sľúbil, že keď sa mamička uzdraví, aj on bude chodiť do zhromaždenia. Nestalo sa to však tak. Bohu sa zaľúbilo, že moju mamičku zobral k sebe - verím - domov do svojej slávy. Strata mojej mamičky bola veľkou ranou pre moju detskú dušu. Celé dni som len plakal. Veľmi som mal rád svoju mamičku a citovo som bol na ňu veľmi naviazaný. A zrazu bola navždy odo mňa odlúčená.

Szeged

Po roku sa otec znovu oženil. Po absolvovaní základnej školy v Miškolci, v roku 1956 som bol prijatý na Strednú strojnú priemyselnú školu (Déri Miksa Gépipari Technikum) v Szegede, kde som býval na internáte pre siroty a polosiroty železničiarov (MÁV Nevelőintézet). V tomto ústave, odkiaľ sme chodili do rôznych stredných škôl, sme nosili železničiarsku uniformu a mali sme takmer vojenskú disciplínu. Napriek tomu však mám na tieto roky veľmi milé spomienky. Tá takmer vojenská disciplína, ktorú by v dnešnej dobe mladí veľmi potrebovali, bola pre mňa veľmi prospešná, bola mojou „vojenčinou“.

V prvom roku na internáte som ešte stále hľadal Božiu tvár. Vyhľadával som tiché miestečky, kde som sa mohol modliť a čítať Nový Zákon. Nezapájal som sa do vystrájanja spolužiakov, preto sa mi začali posmievať, čo sa mi nepáčilo. Od druhého ročníka som sa im však vždy viac a viac prispôboval a pridával k nim, len aby sa mi neposmievali. Tak som vždy viac a viac zabúdal na Boha. V tomto internáte som mal prvé skúsenosti s tanečnou hudbou, keď sme založili kapelu, v ktorej som hral na klarinete.

Hudobná „kariéra“

K hudbe som mal vždy pozitívny vzťah. Mal som asi 6 rokov, keď mi rodičia kúpili šesťdierkovú zobcovú flautu, na ktorej som sa podľa sluchu ľahko naučil hrať detské pesničky. Neskôr som dostal flautičku s ôsmimi dierkami a na tejto som občas hrával aj v škole na hodine hudobnej výchovy. Keď som chodil do tretej triedy základnej školy, na našej škole sa práve začala „teoretická prípravka“ (solféž) na budúci rok do mestskej hudobnej školy. Zároveň som chodil aj k môjmu učiteľovi hudobnej výchovy na hodiny hry na husliach. Po skončení prípravky na hudobnej škole ma však zadelili na violončelo, pretože mám dlhé prsty. Z našej štvrti sme chodili traja na violončelo a z hudobnej školy sme traja dostali jeden nástroj domov na cvičenie, ktorý každý týždeň koloval medzi nami. Hra na violončelo ma veľmi nebavila, tak som na druhý rok prešiel na husle, pretože na husličkách som sa už predsa niečo naučil. Niekedy v januári 1953, keď som išiel do hudobnej školy na električku, som si skrátil cestu popri futbalovom ihrisku na zasneženom svahu a spadol som na svoje husle, ktoré boli v plátennom vaku. Samozrejme, moje husličky sa rozbili na drobné kúsky. Do konca roka som si ešte vypožičal jedny husle z hudobnej školy a ročník som dokončil. Na ďalší ročník ma môj spolužiak prehováral, aby som prešiel na klavír. On totiž od začiatku chodil na klavír. Tak som sa dal prehovoriť a necelý rok som sa učil aj na klavíri. U nich som mohol cvičiť a spolu sme chodili k jeho učiteľke.

Keď v marci 1954 moja mamička zomrela, v tom smútku som prestal chodiť do hudobnej školy. Vtedy som bol šiestak. V siedmej triede som sa hudbe nevenoval. Keď som bol ôsmak, u železnice sa práve zakladala mládežnícka dychovka, kde som sa aj ja prihlásil. Dostal som klarinet a za niekoľko mesiacov sa nám celkom dobre darilo. Po skončení základnej školy som sa však išiel učiť do Szegedu a klarinet som musel odovzdať.

V Szegede som sa tri roky vôbec nevenoval hudbe. V štvrtom ročníku na internáte kúpili rôzne hudobné nástroje. Klavír a bubny už mali, kúpili ešte harmoniku, alt saxofón a klarinet. Pretože som sa už učil hrať na klarinete, prihlásil som sa a dostal som klarinet. Založili

sme kapelu, cvičili sme a hrávali na internátnych kultúrnych podujatiach a tanečných zábavách. Takto sa začala moja hudobná „kariéra“.

Po úspešnej maturite som od 17. augusta 1960 začal pracovať v Opravovni železničných vagónov (MÁV Járóműjavító üzem) v Miškolci. Pretože tanečná hudba ma veľmi lákala, čoskoro som si kúpil tenor saxofón a klarinet, založili sme kapelu a začali sme hrať. Najprv príležitostne na rôznych zábavách, svadbách, v kluboch, v rekreačných strediskách. Od začiatku roka 1967 sme popri zamestnaní pravidelne hrávali každý večer v jednej reštaurácii v Miškolci. Tento svet nám ponúkal svoju slávu a nám sa to páčilo. Lenže za každým svetlom sú aj tieň.

Skok do bahna

Musím povedať, že pri tomto spôsobe života mal na mňa veľmi veľký vplyv alkohol, ktorý mi neraz spôsobil zahanbenie. Bolo to pre mňa o to horšie, že som vo svojom srdci vždy veril v Boha a vedel som, že tento životný spôsob nie je Bohu milý. Božia existencia pre mňa nikdy nebola otázkou. Na začiatku sa ešte stávalo, že som išiel na nejakú zábavu a so strachom vo svojom srdci, som si v duchu povzdychol: *„Ó, len aby ešte túto noc neprišiel Pán Ježiš, lebo ja chcem ísť na zábavu!“*

Zvlášť tajuplné boli pre mňa silvestrovské zábavy, keď sme o polnoci v sále zhasli svetlá a bubeník 12-krát udel na činel. Potom bola búrlivá oslava nového roka. V týchto chvíľach som niekedy myslel na tú tajuplnú polnočnú chvíľu, keď sa babylonskému kráľovi Belsazárovi na jeho búrlivej zábave zjavila Božia ruka, ktorá oznamovala jeho odsúdenie: *„Mene, mene, tekel, ufarsin! - Bol si odvážený a si nájdený nedostatočný!“*

Boh však mal so mnou plány a Jeho milosť bola so mnou aj v tejto dobe, i keď ja som o tom nevedel. Považujem za prejav a pôsobenie tejto milosti v mojom živote aj to, že som síce rozprával vulgárne, dôsledne som však dbal o to, aby som Jeho sväté meno nebral do úst nadarmo. Bola vo mne takáto brzda. Tiež som dbal o to, aby som nejedol krvavé jaternice, lebo som vedel, že Biblia, aj Nový Zákon, jedenie krvi zakazuje. Pritom som žil svoj bezbožný život. **Aké farizejstvo!**

Boli chvíle, keď som premýšľal nad pomínutelnosťou života. Ale diabol ma klamal myšlienkou: „Keď iní vydržia v pekle, vydržíš aj ty!“ Dnes je mi hrozné len na to pomyslieť! Akoby som videl ten cynický úškrn diabla.

Inokedy som od Boha prosil, len to, aby mi dal pred smrťou ešte jeden triezvy okamih, aby som mohol ešte naposledy vzývať meno JEŽIŠ. Predsa, vedel som, že je napísané, že: „*Lebo každý, kto bude vzývať meno Pánovo, bude spasený!*“ (Rim 10,13). Domnieval som sa, že ku spaseniu stačí v poslednom okamihu života takéto mechanické a farizejské vzývanie bez pravej ľútosti a viery. Na zmenu spôsobu života som však nepomyslel.

Božia existencia teda pre mňa nikdy nebola otázkou. Nielen preto, lebo od detstva som bol vychovávaný v kresťanskom prostredí, ale aj preto, lebo vo svojom srdci som aj ja často skúmal otázku: Čo je pravda? Ako je to možné, že niektorí ľudia v existenciu Boha veria, iní neveria? Predsa každý nemôže mať pravdu! Pravda je len jedna: buď Boh existuje, alebo neexistuje. Popieranie a nevera nič nezmení na skutočnosti. Dokonca pravdu ignorovať je veľmi nebezpečné a pre človeka môže byť osudné.

Už vtedy som často uvažoval o tom, že tento svet je tak predivne zostrojený, že jeho vznik nemohla spôsobiť náhoda. Možno dnes už to viem lepšie vysvetliť a vyjadriť, ale už aj vtedy som uvažoval o tom, že jednoduché logické myslenie, zdravý, triezvy a normálny ľudský rozum vyžaduje, že existencia a vznik akejkoľvek veci sa musí vysvetliť dostatočnou príčinou. Tvrdiť, že stolička urobila stoličku a je schopná spraviť ďalšiu stoličku, neuspokojuje ľudský intelekt, ako ani to, že luxusné autá vznikajú len tak samy od seba. Nie je to vedecké, ani logické tvrdenie, ba je jasné, že niečo také vymyslieť a vážne, pod rúškom vedy prehlásiť môže len človek chorý na rozum, ideológiou ovplyvnený alebo diablom inšpirovaný klamár. Môže sa považovať za dostatočné vysvetlenie, že ich urobila ľudská bytosť, disponujúca inteligenciou, múdrosťou, a schopnosťou urobiť to. Tiež je dostatočným vysvetlením, že ich urobil, napr. počítačom riadený robot alebo automatická linka.

Ešte aj to je prípustné, že tieto stroje, roboty, boli vyhotovené inými robotmi a automatickými strojmi. Ale na konci tohto reťazca stojí človek, ktorý tieto stroje, počítače a roboty vymyslel, projektoval a vyhotovil, aby boli schopné vyrábať ďalšie stroje, stoličky, ba aj automobil. Je to dostačujúce vysvetlenie? Každá vec na svete musí mať príčinu, a tou poslednou príčinou v rade príčin nemôže byť neživá hmota bez inteligencie a múdrosti, lebo to neuspokojuje požiadavky zdravého a logického myslenia.

Materialisti vyznávajú, že tou poslednou príčinou je hmota bez života a inteligencie. Ich hypotézou je, že z pôvodnej prahmoty len tak náhodným „veľkým treskom“ vyletelo, rozletelo a náhodou sa v krásnom poriadku usporiadalo všetko, celý vesmír, Zem, Slnko, galaxie. Všetko len tak samo od seba, náhodou?! A predsa v takom predivnom poriadku?! Uspokojuje to logické myslenie zdravého rozumu? Nie je to výplod nenormálnej fantázie a prehlásenie, hoci pod rúškom vedy, necharakterného, diablom inšpirovaného klamára? Ako v prípade automobilu a stoličiek!

A odkiaľ sa vzala tá prahmota? Kedy, z čoho, ako vznikla? A život?... Múdrost'?... Láska?... Z čoho pramení? Materialisti na to nemajú odpoveď.

Ľudia sa ale pýtajú: „...a odkiaľ sa vzal Boh? Kto stvoril Boha?“ Mojou odpoveďou je: „Keby niekto stvoril Boha, Boh by nebol Bohom, ale Bohom by bol ten, kto by Ho bol stvoril.“ Lebo slovo „Boh“ znamená predovšetkým: **večne existujúci** Stvoriteľ, svätý a suverénny Pán a vládca sveta.

K prijatiu obidvoch názorov je potrebná viera. Avšak k uvereniu „vedecko-fantastickej“ teórie materialistov o vzniku a vývoji sveta náhodným „veľkým treskom“ je potrebná oveľa väčšia dávka viery, resp. dôverčivosti, než jednoducho prijať zjavenie Biblie, že svet stvoril večne existujúci Boh.

Príroda svedčí o tom, že v celom stvorenstve, vo vesmíre, v makrokozme a mikrokozme, v štruktúre živých organizmov a neživej hmoty, panuje harmónia, poriadok, plánovitosť, organizovanosť, krása, účelnosť a cieľavedomosť. Tam, kde je organizovanosť musí byť aj Organizátor. Tam, kde je plánovitosť, cieľavedomosť a poriadok, musí byť múdry Plánovač a Tvorca.

Je nelogické považovať za dielo náhody štruktúru atómov a chromozómov, krásu hviezdnatého neba, usporiadanie a presnosť kolobehu planét, rozmanitú nádheru kvetov, vtákov, motýľov, predivnú krásu a tajomstvá hlbín oceánu, skladbu a účelnosti orgánov ľudského tela, tajomstvo počatia ľudského života, rast plodu v živote matky atď. Prírodovedci, hvezdári, botanici, fyzici, chemici a biochemici každej doby s úžasom obdivovali múdrosť a moc Stvoriteľa.

Je nevedecké tvrdiť, že svet je náhodným zoskupením atómov, že všetko je len výsledkom procesu slepých energií a vývoja. Náhoda nemôže byť príčinou organizovaného procesu, pôsobí chaos a nie poriadok. Je nelogické predpokladať, že mŕtva hmota by mohla splodiť bytosti živé, a to čo nemyslí by mohlo splodiť bytosti mysliace. Prapríčinou vesmíru, teda nemôže byť ani neživá hmota, ani náhoda, ani náhodný vývojový proces, lebo toto vysvetlenie neuspokojuje požiadavky logického myslenia zdravého rozumu. Je však dostatočné vysvetlenie, že v rade príčin musí existovať tá posledná príčina, ktorá musí byť osobná, obsahujúca v sebe všetky vlastnosti ako osobnosť, život, inteligenciu, vôľu, múdrosť, moc a stvoriteľskú schopnosť. Vesmír je účinkom osobnej, duchovnej príčiny, ktorú my nazývame Bohom.

Nikdy som sa nemohol stotožniť s Darwinovou evolučnou teóriou, nikdy som nevedel prijať náuku, žeby moji predkovia pochádzali z opice. Vždy som veril tomu, čo učí Biblia, že „každé živé stvorenie stvoril Boh podľa svojho druhu“ (Gen 1,25). Až ako už veriaci človek som sa, síce laicky, oboznámil s najnovšími vedeckými objavmi modernej biochémie o zákonitosti počtu chromozómov a o DNA, ktoré posilnili moju vieru. Tieto objavy potvrdzujú, že Boh určil hranice každému stvorenému druhu a nikdy neexistoval, nemohol, a ani nemôže byť žiadny prechod z jedného druhu do druhého. Teda, človek bol vždy človekom.

Tiež som bol šokovaný objavom modernej atómovej fyziky, ktorý potvrdzuje výrok Biblie, že „čo sa vidí, povstalo z neviditeľného“ (Žid 11,3). Moderná atómová fyzika objavila, že častice hmoty, atómov (t.j. elektróny, protóny a neutróny) sú neviditeľné elektrické náboje,

vlastne už ani nie hmota, ale energia. Medzi nimi je pomerne obrovská vzdialenosť, ako napr. medzi hviezdami a planétami vo vesmíre. Viditeľnými sa stávajú neustálym obehom elektrónov okolo jadra s obrovskou rýchlosťou. Tým sa vytvorí „pevný“ povrch atómov, ktoré sa jeden k druhému poskladajú a tvoria „slávnú“ hmotu.

Pre znázornenie, predstav si panelák z mydlových bubliniek. Každá takáto „elektrónová bublina“ vo veľkosti jedného priemerného bytu má v strede atómové jadro vo veľkosti špendlíkovej hlavičky. Tak ako v makrokozme medzi hviezdami, podobne aj v mikrokozme - v štruktúre atómov - je medzi týmito elektrickými nábojmi pomerne veľká vzdialenosť a preto je vo vnútornej štruktúre hmoty veľká prázdnota. Kombinácia počtu týchto elektrických nábojov (elektrónov, protónov a neutrónov) určuje to, či tá hmota bude železo, zlato, kyslík alebo iný chemický prvok.

Táto „slávna“ hmota, tento „bublinový hrad“ je základom filozofie a životného štýlu Boha popierajúcich materialistov! Duch Svätý však už pred takmer 2000 rokmi zjavil, že *„vierou porozumieme, že to, čo sa vidí, povstalo z neviditeľného“* (Žid 11,3). To naozaj môžeme pochopiť len vierou, ale aj veda dokázala, že je to pravda!

Raz, ešte pred svojim obrátením, som bol z roboty na odbornom školení, kde popri odborných predmetoch sme mali aj marxistickú náuku o spoločnosti. Lektorovi, ktorý bol seriózny človek a ockov známy, som povedal, že verím v Boha a s vedeckým materializmom a evolúciou nesúhlasím. Môj obzor sa však po obrátení ešte viac rozšíril. Uvažoval som o tom, že každý, kto logicky rozmyšľa, musí Božiu existenciu aspoň pripustiť. Ani najnamyslenejší ateista nemôže tvrdiť, že vie a pozná všetko. Aj napriek obrovskému pokroku výskumu a poznania v oblasti vedy a techniky človek nie je vševedúci. Človek jednoducho nemá prostriedky, ani metódy na preskúmanie a vyhľadávanie Boha alebo na vylúčenie Jeho existencie. Je to prakticky nemožné, pretože Boh je duch, ktorého nemôžu zaregistrovať prístroje, sondy a ďalekohľady. Teda aj ateista musí pripustiť možnosť existencie Boha, síce v oblasti preňho doteraz nepoznanej.

Intermezzo

Neviem, milý čitateľu, ako sa Ti páčia moje doterajšie úvahy. (Mne sa páčia☺). Možno, Ty by si už radšej túto knihu odložil, pretože téma začína byť trochu vážnejšia než nejaký suchý životopis. Prosím, nerob to! Čítaj ďalej, prečítaj ju do konca! Uvidíš, že sa oplatí!

V súvislosti s týmto by som chcel vsunúť jeden krátky príbeh. Jeden starec číta Bibliu a zrazu ohromený zahundre: „*Počúvaj, ženo, keď to, čo tu je napísané, je pravda, tak my obidvaja na veky zahynieme!*“ Čítaním však neprestal, číta ďalej a zrazu vykrikuje: „*Počúvaj, ženo, keď to, čo tu je napísané, je pravda, tak sme zachránení!*“ I keď táto moja kniha nie je Bibliou, prajem Ti trpezlivosť prečítať ju do konca. Určite v nej nájdeš podobný záver.

Je mnoho ľudí, ktorí začnú čítať Bibliu, ale po chvíli ju odložia. Často krát „navždy“ s výhovorkou, že vraj je v nej veľa vecí, ktorým nerozumejú. Nie je tomu tak! Je v nej však mnoho takých vecí, ktorým príliš dobre rozumieme. Otázkou je však, či chceme aj podľa nej žiť? Ja som veril v Boha, poznal som Bibliu, ale som nechcel podľa nej žiť.

Prázdnota v mojom srdci

Je zrejmé, že každý národ, aj primitívne kmene, majú vo svojej kultúre stopy Boha v nejakej, často veľmi skreslenej, zdegenerovanej forme. Dokonca každý človek má vo svojej duši stopy po stratenom obecenstve s Bohom. Pádom človeka do hriechu v ľudskej duši nastalo vákuum, prázdnota, nepokoj, neustále hľadanie, nenasýtitelná túžba po niečom, niekom nadprirodzenom. Preto - často paradoxným spôsobom - veria aj ateisti okultným praktikám, špiritizmu, vešteniu, poverám, ezoterike a východným náboženstvám.

Je zarážajúce, že moderní ľudia, ktorí sa považujú za ateistov a materialistov, pre ktorých je existencia osobného, svätého Boha a Biblia bláznovstvom, predsa veria nadprirodzeným a neviditeľným veciam i silám. Dokonca nielen veria, ale aj praktizujú rôzne „bosoráctvo“ a okultné praktiky, ktoré tiež fungujú. Samozrejme, za

týmito praktikami stoja nečisté diabolské sily a démonické mocnosti, preto ich Boh v Biblii zakazuje. Zakazuje ich z lásky, pretože vie, že za týmito praktikami stojí zákerný nepriateľ. Tieto praktiky sú síce lákavé, ale takmer vždy majú nedozerné psychické a duchovné následky. Bol čas, keď aj mňa začali zaujímať tieto veci. Ďakujem Bohu, že ma ochránil, a ja som sa nedostal hlbšie do tejto hroznej diablovej pasce.

Je absurdné, že moderný človek disponujúci technikou 21. storočia, hlásiaci sa k vede, hlúpo a dôverčivo nosí podkovu na svojom aute, hľadá štvorlístok, nosí na krku amulety sľubujúce šťastie, uzdravenie, bláznivo sa bojí čiernej mačky, piatok očakáva so strachom, obzvlášť, keď je 13-tym dňom v mesiaci. V niektorých moderných luxusných hoteloch izba s číslom 13 ani neexistuje. Je to smiešne? Skôr poľutovaniahodné! Pretože diabol skrz tieto povery ľudí drží v neustálom strachu a diktuje, kedy čo majú robiť, aby sa im neprivodilo nešťastie. „*Chvála Bohu! Musím rýchlo zaklopať!*“ - a rýchlo nezmyselne klopkajú na drevo. Najlepšie ľavou rukou zdola nahor! „*Lebo, keď nie, tak mi uletí šťastie!*“ - Hlúposť! Ale neuveriteľne veľa ľudí tomu vážne verí.

Je nepochopiteľné a paradoxné, že vedecky založený človek verí horoskopom, z ktorých majú šťastie a bohatý zisk len vydavatelia časopisov. Čitatelia majú len stratený čas, nadobudnuté depresie, sklamanie a démonické poviazanosti! Prečo aj mnohí moderní štátnici chcú riadiť politiku a osud sveta okultnými praktikami, špiritistickými médiami a radami veštkýň? Prečo?! Vlastne preto, lebo neveriaci ateisti a materialisti sú veľmi ľahkoverní. Všetkému uveria, čo sa nenachádza, alebo kým nevysvitne, že sa to nachádza v Biblii. Lebo Biblia človeka vyzýva k pokánaniu a k zmene, k usporiadaniu života: „*Ak sa niekto nenarodí znova, nemôže vojsť do kráľovstva Božieho*“ (Jn 3,5). Východné, okultistické, pohanské náboženstvá a mýtve, formálne tzv. „kresťanské“ náboženstvá takého požiadavky nemajú.

Mnoho ľudí - taký som bol aj ja - sa túto prázdnotu snaží vyplniť alkoholom, zábavami, ba dnes už aj drogami. Teraz už viem, že tento neuhasiteľný smäd, túto prázdnotu a túžbu po pokoji môže nasýtiť

a uspokojiť len Pán Ježiš Kristus. On hovorí: „*Podďte ku mne všetci, ktorí pracujete a ste obťažaní, a ja vám dám odpočinutie.*“ (Mt 11,28). Pretože človek bol stvorený, aby mal obecenstvo lásky s Bohom, so svojím Stvoriteľom. Pre hriech toto obecenstvo stratil, preto má vo svojom vnútri neustále prázdnotu a hľadanie niečoho strateného, túžbu po nejakom uspokojení, po niečom... - alebo po Niekom?! Tak, ako ryba bola stvorená, aby žila vo vode, a nemôže dlho žiť bez vody, ani keby akvárium bolo zo zlata. Ani človeka dlho a plne nemôžu uspokojiť materiálne hodnoty, len návrat k prameňu života, k živému Bohu. Bez obcenstva s Ním je život len živorením. On, Ježiš Kristus, náš Pastier prišiel, aby Jeho ovce mali život a hojnosť (Ján 10,10).

V Božiu existenciu som teda veril aj ja. Túto prázdnotu vo svojom vnútri som mal aj ja. Chcel som ju však vyplniť tak, že som si chcel bezuzdne užívať rozkoše tohto sveta. Cítil som ale, že v mojom vnútri je akási brzda, ten kúšтик viery a Božej bázne, pozostatok známosti Božieho Slova. Ja som však tú brzdú chcel nasilu premôcť. To viedlo k vnútorným nepokojom, nervovým napätiam, takže som sa so svojimi problémami obrátil na moju lekárku. Ona mi dala nejaké ukľudňujúce lieky, od ktorých som bol tak omámený, že som na pracovisku nemohol vydržať bez toho, aby som sa denne niekde „nezašil“ a aspoň hodinku - dve nepospal. Potom som lieky prestal užívať a lekárka mi vybavila poukaz na trojtýždňovú rekreáciu, kde som sa ešte hlbšie ponoril do bahna. Po návrate domov sme čoskoro dostali ponuku hrať každý večer v jednej reštaurácii v Miškolci. Hostia nás mali radi, dokázali sme sa postarať o dobrú náladu, ale na začiatku „šichty“ sme sa vždy museli posilniť aspoň jedným poldecákom. Takto som sa snažil svoje komplexy utopiť v alkohole a tak znásilniť svoje svedomie, ktoré ma postupne prestalo usvedčovať. Vždy viac a viac som však sám seba začal nenávidieť a tento spôsob života sa mi vždy viac a viac začal hnusiť. Nemal som však silu alkoholu odolať a začať žiť nejaký iný život. Myslel som si, že snáď ani neexistuje. Veď okolo mňa všetci žili podobne ako ja.

PRVÝ ODVÁŽNÝ SKOK

- vykročiť za Pánom Ježišom

Ako Boh vypočul môj zúfalý výkrik

V reštaurácii samotné „šichty“ trvali len do pol desiatej, ale my sme často pokračovali po baroch do noci. Stávalo sa, že som išiel domov v noci alebo až nad ráno, keď už autobusy nechodili, asi 3-4 km peši. Po ceste som sám sebe nadával: „*Už zase si si nevedel dať pozor! Bolo ti to treba! Aj peniaze si pomiňal, ani si sa dobre necítil, teraz pešky domov... a ráno do roboty!*“ Raz však počas takej nútenej nočnej prechádzky domov, keď sa mi už toto všetko veľmi hnusilo a protivilo, vytryskol z môjho srdca jeden silný výkrik. Pozrel som hore na jasnú nočnú oblohu a - zdá sa mi, že som nahlas do tichej noci zvolal: „*Ó, Bože, pomôž mi žiť život, čo sa Tebe ľúbi! Ukáž mi cestu k takému životu, ja ju nenachádzam!*“

Boh vypočul môj zúfalý výkrik. Za krátku dobu na to prišla odpoveď - však zvláštnym a nečakaným spôsobom.

Stalo sa, že v jednu júlovú nedeľu (21.7.1968) okolo obeda som bol po dlhom čase u mojej krstnej mamy. Mali sme si totiž dohodnúť večerný program s mojím bratrancom, s ich synom, ktorý v tom čase už bol ženatý, a s manželkou bývali u nich doma. Chceli sme večer stráviť spolu v našej reštaurácii.

Pri tejto návšteve som znovu musel v duchu s nostalgiou myslieť na krásne zimné večery v detstve. Premáhala ma tá zvláštna atmosféra, ktorá u nich vládla, tiež tá láska, radosť a pokoj, ktoré z mojej krstnej mamy vyžarovali. V ich chodbe bol jeden zarámovaný žiarivý nápis so zlatými písmenami na čiernom podklade: **Ježiš**. Cítil som sa zahanbený. To ľúbezné meno na nápise ma jemne, ale vyčítavo oslovilo.

Pritom som sa porozprával aj s krstným otcom, ktorý vyzeral veľmi veselý a plný života. Už dávno som u nich nebol, a pýtal sa ma, čo robím a ako žijem. Hovoril som mu, že hrávam v reštaurácii a spievam pesničky. On nato: „*To nie je spievanie, to je nôtenie!*“ (Po maďarsky to znie lepšie: „*Az nem éneklés, az danolás!*“). „*Spievanie bolo to, keď sme ešte bývali spolu a spievali piesne na Božiu slávu. Pamätáš sa?*“

V srdci som mu dal za pravdu, ale prekvapilo ma, že práve on mi to hovorí. On, ktorý si podobne ako ja rád vypil, chodieval do krčmy na pivo a často mal s manželkou nezhody kvôli jeho alkoholu a kvôli manželkinej viere. Ako som už spomínal, na začiatku sa snažil brániť manželke chodiť do zboru, neskôr však jej vieru toleroval. Chodil aj on do kostola, poznal Bibliu a keď prišli veriaci na návštevu, vedel sa s nimi vlastnými slovami aj pomodliť. Avšak odovzdať sa Pánovi Ježišovi sa zdráhal. Ako Biblia o takomto človeku hovorí, chcel slúžiť dvom pánom. Jeho osobnou bariérou bol alkohol. Práve preto ma teraz prekvapili jeho názory a jeho napomenutie.

Keď som sa k nim pred večerom na dohodnutý čas vrátil, celá rodina bola v šoku: krstný otec poobede dostal porážku, polovicu tela mal ochrnutú a zobrali ho do nemocnice. Po nedeľňajšom obede si ľahol oddýchnuť, a keď niekto zazvonil, chcel vstať otvoriť dvere, ale zrazu zostal ochrnutý.

V nemocnici žil ešte dva týždne. Po jeho smrti sa lekári pri pitve divili a považovali to za zázrak, že pri takej rozsiahlej porážke mohol žiť ešte dva týždne. Ešte väčším zázrakom bolo, že až do poslednej hodiny svojho života bol pri vedomí a pošepky vedel aj rozprávať. Najväčším zázrakom však bolo to, čo ho zamestnávalo, o čom premýšľal a čo rozprával. Jeho už nezaujímali prázdne reči jeho bývalých kolegov a kamarátov, ktorý ho prišli navštíviť. Nechcel ich brať na vedomie, ani oči neotvoril. Avšak keď prišli veriaci bratia jeho manželky, s túžbou sa ich pýtal: *„Čo ste mi priniesli od Pána Ježiša? Odpustenie? Lebo to ja najviac potrebujem! Ja som najväčší hriešnik..., viem, že sa musím postaviť pred svätého Boha a nie som s Ním zmierený! Môže byť človek šikovný, bystrý či bohatý, všetko tu musí nechať! Jediná vec, ktorá podstatná je, aby bol zmierený s Bohom!“*

Viete, myslím si, že na smrteľnej posteli už nikto nežartuje. Každý vie, že život nie je hračka a každý - aj ten ateista - „by sa chytal každej slamky“. Každý sa snaží nejakým spôsobom o to, aby jeho život bol ešte predĺžený. A to preto, aby svoj život ešte nejakým spôsobom napravil.

Prečo tak veľa ateistov v súžení volá na Boha: *„Bože môj, pomôž!“*? Vo väčšine prípadov je neskoro, čas milosti sa skončil, lebo nie každý má „smrteľnú posteľ“! Koľko ľudí odchádza náhle a sú nepripravení!

Môjmu krstnému otcovi bola daná tá milosť, že keď na smrteľnej posteli hľadal Božiu tvár a zmierenie s Bohom, veriaci bratia sa s ním rozprávali, on vyznával svoje hriechy, prosil o Božie odpustenie, prijal Pána Ježiša za svojho osobného Spasiteľa a tak úžasný pokoj naplnil jeho srdce. Hodinu pred smrťou sa ešte so svojou manželkou rozprávali, spolu sa modlili, aj on sa pomodlil, potom stratil vedomie a o hodinu bol mŕtvy. Bolo to v pondelok 5. augusta 1968.

Správa o jeho smrti sa ma veľmi silno dotkla. Na pohrebe môj kaplán z detstva, Győri József kázal na základe textu z knihy proroka Amosa 4. kap. 12. verš: *„Preto ti tak učiním, Izraelu, a preto, že ti to učiním, priprav sa v ústrety svojmu Bohu, Izraelu!“*

Kázané Slovo na pohrebe a následný rozhovor u mojej krstnej mamy, keď porozprávala všetko, čo jej manžel prežil za tie dva týždne, sa ma mocne dotýkali. Ja som ticho sedel a s chvejúcim srdcom počúval, čo krstná mamka rozprávala. Každé slovo ma ako šíp trafilo do srdca. Nikto nevedel, čo sa vo mne deje, ale Duch Svätý ma začal mocne usvedčovať, ako je napísané: *„o hriechu, o pravde, spravodlivosti a o súde...“*

„Takto učiním s tebou, ó, človeče! Z prachu si vzatý, v prach sa navrátiš. A my všetci musíme sa postaviť pred súdnou stolicou svätého Boha! A na toto stretnutie je potrebné sa pripraviť. Možno, ešte dnes! Nemá každý svoju smrteľnú posteľ! Čo je život človeka? Často aj mladí, zdraví ľudia náhle zomierajú, akoby na dotyk tajnej ruky padajú ako cólštok a odchádzajú nezmiernení s Bohom! Zachráň svoj život ešte dnes, možno zajtra bude neskoro!“

Ja už dnes neviem, či ten kazateľ na pohrebe toto všetko povedal alebo nie, ale viem, že som to všetko vo svojom srdci počul a prežíval aj nasledujúce dni. Duch Svätý ma usvedčoval, že takto ďalej nemôžem žiť. Musím začať iný, nový život. Rozhodol som sa, že v nedeľu za každú cenu musím ísť do toho zboru, kde som ako 10-11 ročný chlapec párkrát bol so svojou mamičkou.

Krstný otec zomrel 5. augusta 1968, pohreb bol 8. augusta, vo štvrtok a v nedeľu ráno som ticho vstal. Nemal som odvahu povedať rodičom, kde sa chystám, len som sa obliekol a odišiel. Stávalo sa to aj inokedy, že v nedeľu ráno som išiel za kamarátmi.

Zbor bol takmer na druhom konci mesta a bol som si istý, že v tej časti ma nikto nepozná. Predsa, s obavami a so strachom vo svojom srdci, aby nikto známy nevidel, kde, do ktorého domu idem, opatrne som sa približoval k modlitebni. Zrazu som celkom zblízka začul: „*Jožko, čo ty tu hľadáš?*“ - Bol to náš domáci, ktorý mal hneď vedľa modlitebne príbuzných a bol u nich na návšteve. Skoro som dostal infarkt od strachu a prekvapenia, a niečo som mu zahabkal: „*Idem len... tu..., dovidenia!*“

Musíte sa vžiť do mojej kože, ja ako štvaná zver, s nepokojom a s chvejúcim srdcom - v dobe komunizmu, keď nikomu nebolo na chválu, že chodí do nejakého „sektárskeho zboru“, ja som bol nalapaný susedom. S takým chvejúcim srdcom som 11. augusta 1968 o 9,30 hod. - po pätnástich rokoch - prekročil prah modlitebne. Lenže bohoslužba už pol hodiny trvala. Ja som nevedel, kedy sa začína, tak som prišiel s meškaním. Nebolo by zlé, keby som si tichučko sadol do poslednej lavice, ale to nebolo možné. Pretože dvere do modlitebne sa otvárali z boku a keď som vstúpil dnu, našiel som sa priamo pred kazateľnicou. Teda namiesto poslednej lavice som si sadol hneď na prvú. A každé oko pozeralo na mňa: „*Čo tu hľadá ten cudzí mladý človek? Kto to je? Ako sa sem dostal?*“ Okrem mojej krstnej mamy a sesternice ma totiž nikto nepoznal. Ony však boli tiež veľmi prekvapené.

Keď som si sadol, moje napätie sa uvoľnilo a začal som plakať ako malý chlapec. Na kázané slovo sa nepamätám, dotýkali sa ma hlavne piesne, ktoré som z detstva poznal, a v srdci sa mi ozývalo: „*To je to, po čom ja túžim, čo ja potrebujem! Ja tu mám svoje miesto!*“ Po skončení bohoslužby sme sa so slzami v očiach objímali s krstnou mamou a sesternicou.

Moje boje a rozhodnutie

Touto nedelou však v mojom srdci nastal veľký boj. Vždy viac a viac som bol presvedčený, že Boh ma oslovil, volá ma a ponúka mi svoju ruku na pomoc a záchranu. Tak ako som to od Neho vo svojom zúfalom výkriku prosil, chce mi ukázať cestu k životu, ktorý je pre mňa podľa Jeho vôle. Takto plynuli dni. Chodil som do práce aj na večerné „šichty“ do reštaurácie. Duch Svätý ma všade „prenasledoval“ a usvedčoval o tom, že takto ďalej žiť nemôžem. Začal som čítať Bibliu. Vyhrabal som ju zo spodku skrine spomedzi mnohých zabudnutých starých harabúrd a „starožitností“. Našiel som tam svoj Nový Zákon z detstva, ktorý mi kúpila krstná mamka a svojim krásnym písmom venovala na pamiatku z príležitosti mojej konfirmácie. Tiež som tam našiel mamičkinu celú Bibliu. Aspoň 10 rokov som ich nemal v ruke.

Takže som ju začal ani nie čítať, ale hltáť, mnohokrát so slzami v očiach. Predsa prišlo aj pokušenie a začal som s Bohom vyjednávať: *„Budem chodiť občas do zhromaždenia, ale záväzným kresťanom nebudem! Budem menej piť, hudba nie je hriech a som mladý, peniaze potrebujem!“* Avšak Božie Slovo je mocné a pôsobiace. Keď som čítal Bibliu, vždy sa otvorila na takých miestach, ktoré na daný problém dávali jasnú a radikálnu odpoveď a mňa zatlačili do kúta.

Už po pohrebe som si uvedomil: *„Čo je život človeka?!“* A jasne som počul varovanie Ducha Svätého: *„Zachráň svoj život ešte dnes, zajtra môže byť neskoro! Uteč von zo Sodomy!“*

Teraz, keď som chcel s Bohom vyjednávať, otvoril som Bibliu a čítal som: *„Nikto nemôže slúžiť dvom pánom, lebo buď jedného bude nenávidieť a druhého milovať, buď jedného sa bude pridržať a druhým pohrdať - nemôžete slúžiť Bohu i mamonu.“* (Mt 6,24).

Duch Svätý ma usvedčoval: *„Výber si komu chceš slúžiť, koho chceš nasledovať, lebo nikto nemôže slúžiť dvom pánom.“*

Ja som však mal výhovorku: *„Ale Pane, peniaze potrebujem...!“*

Otvoril som Bibliu a som čítal: *„Ak chce niekto ísť za mnou, nech zaprie sám seba a vezme svoj kríž a ide za mnou! Lebo ten, kto by chcel zachrániť svoju dušu, stratí ju, a kto by pre mňa stratil svoju dušu, nájde ju. **Lebo čože to osoží človekovi, keby získal hoci aj celý svet a svoju dušu utratil? Alebo aké výmenné dá človek za svoju dušu?**“* (Mt 16, 24-26).

Uvedomil som si, že Pán Ježiš nikoho nenúti, aby ho nasledoval. Je to môj výber, moje rozhodnutie. Avšak spasenie, záchrana a večný život je len na ceste Jeho nasledovania. Ale ak Ho niekto chce nasledovať, musí zaprieť samého seba. Teraz už viem, že cesta nasledovania Pána Ježiša sa začína pri tesnej bráne s pokáním a sebazapieraním, avšak vedie do oblasti úžasnej slobody.

Moja ďalšia výhovorka bola: „*Pane, ale čo povedia moji rodičia a príbuzní...? Čo povie môj ocko, ak budem chodiť do zhromaždenia, keď mi to v detstve prísne zakázal...? No, predsa ešte bývam pod jeho strechou!*“ Znovu som otvoril Bibliu a som čítal: „...*kto by mňa zaprel pred ľuďmi, toho i ja zapriem pred svojím Otcom, ktorý je v nebesiach. Nedomnievajte sa, že som prišiel dať pokoj na zem; neprišiel som dať pokoj, ale meč. Lebo som prišiel rozdeliť človeka proti jeho otcovi a dcéru proti jej materi a nevestu proti jej svokre, a nepriateľmi človeka budú jeho domáci (pre moje meno). Ten, kto má radšej otca alebo mater ako mňa, nie je ma hodný; a kto má radšej syna, alebo dcéru ako mňa, nie je ma hodný; a kto neberie svoj kríž a nejde za mnou, nie je ma hodný. Kto chce zachrániť svoju dušu, stratí ju, a kto pre mňa stratí svoju dušu, nájde ju.*“ (Mt 10,33-39, taktiež Lk 14,26-27,33).

Takto ma Pán pritlačil do kúta a dal mi jasne poznať, že to so mnou myslí vážne. O Duchu Svätom čítame, že „*A keď On príde, bude usvedčovať svet o hriechu, o spravodlivosti a o súde...*“ (Jn 16,8). Ja som mocne prežíval Jeho usvedčujúcu prácu. Poznal som, že sa s rozkošami tohto sveta musím radikálne rozísť. Duch Svätý ma usvedčoval aj z iných miest Písma:

1Jn 2,15-17 „*Nemilujte sveta ani vecí, ktoré sú na svete. Keď niekto miluje svet, nie je v ňom lásky Otcovej. Lebo nič z toho, čo je na svete - žiadosť tela, žiadosť očí a chlúbna pýcha života, nie je z Otca, ale je zo sveta. A svet ide za ním i jeho žiadosť, ale ten, kto činí vôľu Božiu, trvá na veky.*“

Jk 4,4 „...*či neviete, že priateľstvo sveta je nepriateľstvom s Bohom? Teda ktokoľvek by chcel byť priateľom sveta, stáva sa nepriateľom Božím.*“

Už som bol rozhodnutý, len som čakal na nejakú vhodnú príležitosť. Už som sa necítil dobre ani v reštaurácii. Nepovedal som síce nikomu

nič, ale nemal som náladu. Dusil som v sebe svoje boje. Musel som sa pretvarovať, hrať divadlo, šaškovať a zabávať ľudí, keď by som najradšej plakal nad svojimi hriechmi pod golgotským krížom. Cítil som sa akoby mi horela pôda pod nohami. Tento schizofrenický stav som nemohol dlho vydržať a Pán sa postaral aj o vhodnú príležitosť.

Bolo to na 20. augusta 1968, keď sme išli do reštaurácie ako vždy. Vedúci hovorí: „*Chlapci, dnes je štátny sviatok, je pekné počasie, ľudia sú vonku v prírode, aj tak nebudeme mať tržbu, zatvoríme obchod, choďte domov!*“ Ja som si zobral saxofón - inokedy som ho nenosil domov - a odišli sme. Chlapci sa pýtali: „*Berieš domov saxík?*“ Stroho som odpovedal: „*Áno.*“ Mysleli si, že ho beriem domov vyčistiť. Nemal som odvahu vyznať svoje rozhodnutie, ale vo mne znelo: „*Ja už sem viac neprídem!*“ Mal som na pláne druhý deň navštíviť klaviristu na jeho pracovisku. Tak som aj urobil.

Náš rozhovor sa začal s tým, že som sa ho opýtal: „*Veríš v Boha?*“ Odpovedal mi: „*V Boha verím, ale farárov nemám rád!*“ Neviem, aké skúsenosti mal s farármi vo svojom živote, nikdy sme sa o takých veciach nerozprávali. Tak som mu porozprával, čo som prežil za posledné dva týždne a ako som sa rozhodol. Prosil som ho, aby si hľadali namiesto mňa iného saxofonistu. Povedal, že ma chápe, a možno sa raz aj on rozhodne podobne ako ja, ale teraz je ešte mladý, chce sa ženiť a potrebuje peniaze. S tým sme sa rozišli. Nič som o ňom odvtedy nepočul. Až teraz, pri písaní týchto riadkov - takmer po 40 rokoch - som vyhľadal jeho telefónne číslo a zavolať som mu. Obidvaja sme sa potešili a príjemne sme sa porozprávali.

„...ak niekto viac miluje otca alebo matku...“

Doma na mňa rodičia, hlavne ocko, nechápavo pozerali, keď som prišiel domov a oznámil som im svoje rozhodnutie skončiť s hudbou a že som sa rozhodol chodiť do zhromaždenia. Povedal som, že som dve nedele už aj bol a rozhodol som sa stať sa veriacim. Reakcie boli podľa očakávania. Ocko bol s touto správou šokovaný a začal sa strašne trápiť. Najmä, keď sa v príbuzenstve rozniesla správa, že som

sa stal „sektárom“ a každý útočil na neho, prečo mi to dovolí, predsa je mojím otcom. Začal ma prehovárať, aby som do toho zboru nechodil. Môžem čítať Bibliu, modliť sa, koľko chcem aj bez toho. Prosil ma, aby som chodil do kalvínskeho kostola, kde bol on presbyterom. Avšak moje srdce ma ťahalo do zboru veriacich a ja som už poznal, kde mám svoje miesto.

Raz v nedeľu ráno, keď som sa chystal do zhromaždenia, ma so slzami v očiach prosíkal, aby som tam nešiel. Bolo mi zlé pozerať na jeho trápenie. Zároveň sa mi vyhráždil, že keď predsa pôjdem, on to neprežije. Nenájdem ho živého, keď sa vrátim. Poznám som, že je to pre mňa veľká skúška. V srdci mi zneli slová Pána Ježiša: „*Ak niekto viac miluje otca alebo matku...*“ V srdci mi nastal boj: ísť alebo nejst'. Rozhodol som sa: išiel som k nemu - on ešte ležal v posteli - pohladkal som ho, pobožkal som ho s láskou a povedal: „*Verte mi ocko, že pôjdem na dobré miesto! A verím, že Pán Ježiš nedovolí, aby ste si ublížili...*“ - Ešte raz som ho pobožkal a odišiel. Nebolo to ľahké! Predsa, keby ho diabol oklamal a keby si zobral život, pred celou rodinou by som bol navždy vrahom svojho otca. Pán to však naozaj nedovolil. Keď som po zhromaždení prišiel domov, akoby bol ocko úplne vymenený. Na jeho tvári bol pokoj a bol ku mne veľmi milý.

Mamička prijala moje rozhodnutie s oveľa väčšou nervozitou. Nemali sme sa v láske ani pred tým, ale teraz - napriek tomu, že som ju odprosil za doterajšie zlé správanie - ona mi dávala najavo, že jej doma zavadziam. Predsa som už mal svoje roky, bývali sme v jednoizbovom byte štyria a nevyzeralo, že by som sa ponáhlal oženiť. Ešte nato, to moje „zbláznenie“! Nevedela to ani pochopiť ani tolerovať.

Raz mi to dala najavo tým, že keď som si večer pri posteli kľakol a chcel sa ticho pomodliť, ona prišla do izby, chytila ma za golier pyžama tak, že gombíky padali: „*Čo tu šalieš!?*“ Takže doma som sa nemohol ani v kľude pomodliť. Prišiel som na to, že pri modlitbe nemusím kľačať, a tak sa mojou modlitebnou komôrkou stala búda vzadu na dvore, „kde aj kráľ chodí peši“. Bibliu som mohol čítať, keď rodičia večer pozerali televíziu.

Pán ma učí slúžiť

Tak som sa snažil byť doma čím menej. Keď som po práci prišiel domov, popozeral som sa okolo domu, čo treba pomôcť. Keď som to urobil, zobral som svoj kotúčový magnetofón a išiel som buď na bohoslužby do zhromaždenia (okrem nedele dvakrát za týždeň), kde som nahrával každú jednu kázeň, alebo navštíviť nemocných a starých ľudí, ktorí nemohli prísť do zhromaždenia. Často som cestoval vlakom do vzdialenosti 40 km od Miškolca. Spolu sme si vypočuli kázeň z pásky, spievali sme, pomodlili sme sa a rozprávali. To bola moja prvá služba a takto som mohol aj ja duchovne rásť. Nevedel som kázať (ani teraz neviem☺), ale hľadal som, s čím môžem byť užitočný a ako môžem rozdávať starým a chorým trocha radosti a potešenia.

Pevný základ viery

V zbore som využil každú príležitosť a kázané Božie Slovo som hltal. Brat kazateľ - Sárkány Zoltán - formou biblických hodín začal sériové vyučovanie o vieroučných pravdách Písma. Na pokračovanie hovoril o jednotlivých stupňoch, ako sa hriešny človek približuje k Bohu a stáva sa Božím dieťaťom. Hovoril o pokání, o potrebe vyznávania a napravenia spáchaných hriechov, o znovuzrození, o krste Duchom Svätým, o krste vo vode ponorením, o duchovných daroch, atď. Ja som s veľkým záujmom počúval tieto vyučovania a bol som presvedčený, že to hovorí kvôli mne. Na každú pravdu Božieho Slova v mojom srdci znela odozva: „*Áno, je to tak! Je to pravda!*“ Tieto vzácne vieroučné pravdy sa stali pevným základom mojej viery. Neskôr som sa dôverne opýtal brata kazateľa, aby mi povedal úprimne, prečo začal toto sériové vyučovanie. Či preto, lebo videl, že jeden mladý človek začal pravidelne chodiť do zboru? Hovoril, že nie. Ale Duch Svätý ho už pripravoval na to, že je potrebné začať takéto sériové vyučovanie. A keď práve začal, vtedy som začal chodiť do zboru ja. Verím, že hovoril pravdu.

To, čo ma do zboru priťahovalo, boli tieto vieroučné pravdy, kázané slovo a prejavy darov Ducha Svätého, hlavne dar prorockého zjavenia na bohoslužbách. V zbore nebola mládež. Ja som bol jediným mladým

so svojimi 26-mi rokmi, potom manželia Krištonovci asi o 15 rokov starší a ostatní ešte starší. Ja som sa však medzi nimi cítil dobre a naučil som ich milovať. Niektorí mi hovorili: „*Jožko, v tomto meste sú aj iné zbory, kde sú aj mladí ľudia. Chod' sa popozerať, možno tam nájdeš svojich rovesníkov.*“ Aj som sa raz išiel pozrieť do každého zboru (boli asi štyri), ale nebolo tam nič, čo by ma tam priťahovalo. Tak som zostal verný môjmu zboru, kde ma priťahovala pravda, ktorá tam bola zvestovaná. Tak ako Pán Ježiš hovoril: „...*poznáte pravdu, a pravda vás vyslobodí.*“ (Jn 8,32).

Viem, že diablove sa nepáčilo moje rozhodnutie. Nepáčilo sa mu, že ma stratil, že som prestal byť bábkou na jeho motúzoch a že som spálil za sebou mosty. Pustil sa v mojej duši do protiútok, dúfajúc, že sa mu podarí získať ma späť. Útočil na moju vieru zákerným spôsobom. Našepkával mi a dával do mojej mysle myšlienky so silnými pochybnosťami: „*Never tomu, čo ten kazateľ hovorí. To nie je pravda! On vás len sugeruje, hypnotizuje a vy mu veríte!*“ Tento vplyv pochybností bol tak silný, že som nevedel proti tomu bojovať. Raz, keď som išiel do zhromaždenia, bol som z tých útokov veľmi zúfalý a pred začatím bohoslužby som prosil Boha, aby mi dal odpoveď. Veď, keď On existuje, vie o mojich bojoch. Ja som sa otočil svetom chrbtom, a teraz to, čo je predo mnou, by bola len ilúzia? Keď kazateľ pred kázňou prečítal text Biblie z listu apoštola Pavla Títovi 2. kap. 11.-12. verše, ihneď som vedel, že na moje pochybnosti som dostal odpoveď a moje srdce v okamihu bolo zmenené. „*Lebo sa zjavila milosť Božia, spasiteľná všetkým ľuďom, ktorá nás vyučuje, aby sme sa odriekli bezbožnosti (v maďarčine: „nevery“) a svetských žiadostí a aby sme rozumne a spravodlivo a pobožne žili na tomto svete.*“

O mojich bojoch vedel len Pán. Dostal som odpoveď, pochybnosti v okamihu vyprchali, Boží pokoj mi naplnil srdce a Duch Svätý mi dal radu, čo mám robiť a ako mám bojovať vo chvíľach, keď pokušiteľ prichádza s neverou. On ma osvietil, že neveru jednoducho musím odrieknuť, zaprieť a odmietnuť! To mi Boh povedal v okamihu, ešte len pri prečítaní Slova, pred kázaním. A to som aj hneď urobil, v mene Pána Ježiša som odmietol ducha nevery a on okamžite odišiel. Spoznal som

aj to, že nie kazateľ nás chce sugerovať a hypnotizovať, ale že Božie Slovo nás chce formovať a posväcovať na naše požehnanie a spasenie. Pán mi dal pravé slovo v pravej chvíli. To dal On, lebo kazateľ o mojich bojoch nič nevedel. Pre mňa to bolo mocné svedectvo!

Ako som spomínal, kazateľ vo svojich sériových vyučovaniach kázal aj o krste Duchom Svätým. Toto učenie pre mňa bolo novinkou, pretože vo veľkých tradičných cirkvách sa o tom nehovorilo. Je pravdou, že v detstve som čítal v Biblii aj o duchovných daroch, o hovorení v jazykoch a prorokovaní, ale bližšie som sa o to nezaujímal. Viem, že sa v kostole na Letnice čítavalo Slovo o vyliatí Ducha Svätého, ale podrobnejšie farári o sprievodných znakoch a o ich význame nehovorili. Dary Ducha Svätého boli tabu, ktoré každý farár obchádzal, pretože tým veciam nerozumel a ani rozumieť nemohol.

Brat Sárkány Győző (Zoltánov brat) hovorieval svedectvo o tom, že keď v mladosti čítal z Biblie o tých zázračných udalostiach z knihy Skutkov sv. apoštolov, tak ľutoval, že nežil v tej dobe. Vtedy ešte nevedel o tom, že Ježiš Kristus včera, dnes i naveky je ten istý. Nevedel o tom, ale čoskoro prežil, že Duch Svätý sa aj dnes vylieva a On aj dnes dáva svoje dary tak ako vo dňoch apoštolov.

„Ako ste prijali Krista Ježiša Pána, tak v ňom chodte!“ (Kol 2,6)

Teda, keď som počul vyučovanie o krste Duchom Svätým, a z Písma bolo poukázané a potvrdené, že to platí aj dnes a pre mňa tiež (Sk 2,39), začal som túžiť po tom požehnaní.

Vedel som však, že pred tým ešte potrebujem urobiť nejaké konkrétne kroky. Nestačí, že som sa rozišiel so starým spôsobom života, ale potrebujem dať do poriadku svoju minulosť. Potrebujem Božie odpustenie za moju minulosť, potrebujem niektoré veci napraviť a potrebujem urobiť inventár medzi svojimi vecami. Povedal by som: potrebujem urobiť „generálku“ vo svojom živote.

Na túto generálku som sa pripravoval tak, že v Božom Slove som úprimne hľadal, čo Boh hovorí o hriechu. V Biblii ako v zrkadle a vo svetle Ducha Svätého som úprimne skúmal svoje srdce, či tie veci, ktoré Boh považuje za hriech, sa nachádzajú v mojom živote, v mojej minulosti.

Ja som to prežíval tak, že ako výsledok tohto „výskumu“ som napísal dlhý zoznam svojich hriechov, za ktoré som sa veľmi hanbil. Okrem hanby moje srdce ťažilo aj jedno nevysloviteľné bremeno mojich hriechov a ohavností, a hľadal som miesto, kde by som ho mohol položiť. S týmto zoznamom v ruke a s pokáním v srdci som vyhľadal jedného slúžiaceho brata, ktorý mi poukázal na to, že je jedno miesto, kde sa môžeme skloniť a položiť batoh svojich hriechoch, v duchu pod krížom Golgoty. Toto je jediné miesto, kde sa človek, ktorý činí pokánie môže stretnúť s Bohom! Tak v prítomnosti tohto brata a v dôvernom rozhovore s ním a na modlitbách som vyznával svoje hriechy Bohu a prosil som o Jeho odpustenie. 2Kor 4,2 hovorí: „...*sme sa odriekli skrytých vecí hanebnosti...*“ Zo srdca mi spadlo bremeno, moje srdce sa očistilo a uvoľnilo. Potvrdilo sa Slovo, že „*Keď vyznávame svoje hriechy, Boh je verný a spravodlivý, aby nám odpustil a očistil nás od každej nepravosti.*“ (1Jn 1,9). Tento verš je pevným základom istoty nášho spasenia. Keď my splníme Božie podmienky a vyznávame svoje hriechy, On je spoľahlivý a verný svojim zasľúbeniam, odpúšťa naše hriechy a krvou Pána Ježiša naše srdce očistí od každej nepravosti.

Okrem vyznávania som potreboval niektoré veci aj napraviť, vysporiadať, a tak som sa potreboval pokoriť a niektorých ľudí prosiť o odpustenie. Medzi inými Duch Svätý mi pripomenul, že som ublížil jednému z mojich najlepších priateľov, členovi našej kapely tým, že za ten čas, keď sa oženil a odišiel na svadobnú cestu, sme ho jemne „vyšupli“ z partie. Tým naše dlhoročné priateľstvo skončilo. Nebolo to pekné a férové jednanie, a ja som v tom tiež mal prsty. Teda Duch Svätý ma usvedčil, že ho mám vyhľadať a ospravedlniť sa. Keď som ich vyhľadal v dedine neďaleko Miškolca, jeho manželka bola tehotná. Asi o mesiac čakali prvé bábätko. Keď som predložil príčinu svojej návštevy a porozprával som udalosti posledných mesiacov vo svojom živote, môj priateľ veľkoryso odpúšťal s tým, že vlastne ani na mňa nezanevrel. Veľmi dobre sme sa porozprávali a na záver návštevy som sa s ich dovolením pomodlil. Prežíval som vo svojom srdci, aby som sa modlil aj za ich dieťaťko, za jeho manželku, za pôrod, aby jej Pán pomohol. Vrelo sme sa rozlúčili a pozvali ma, aby som prišiel aj

inokedy. Pri najbližšej návšteve ma čakalo prekvapenie: niekoľko týždňový zdravý chlapček, ktorý sa narodil v tej noci, keď som bol u nich a za narodenie ktorého som sa modlil. Dali mu meno Kornel, bez toho, žeby niečo vedeli o Korneliusovi a o jeho zázračnom stretnutí s Božím služobníkom, apoštolom Petrom.

Duch Svätý ma usvedčil aj o tom, že mám robiť poriadok a inventár medzi svojimi vecami, ktoré mi pripomínali moju minulosť. Boli to niektoré spomienkové predmety, magnetofónové nahrávky, fotky a hlavne knihy. Nehovoril mi to človek, ale Duch Svätý skrze moje svedomie. Boli knihy, ktoré som si mohol nechať, niektoré som podaroval iným, niektoré som odniesol do antikvariátu, ale boli aj také, ktoré som musel zlikvidovať, spáliť, pretože ich obsah bol škodlivý aj pre iných.

„Ako ste prijali Krista Ježiša Pána, tak v ňom choďte!“ Ja som Krista prijal takto. Poznal som Ho tak, že ma svojim Duchom usvedčil a viedol k radikálnemu vysporiadaniu svojho života. Ako si Ho spoznal a prijal Ty?

Krst Duchom Svätým

Po vyznávaní svojich hriechov a „generálke života“ som vyhľadával modlitebné stretnutia a mal som túžbu, aby sa za mňa modlili, aby som prežil krst Duchom Svätým. Žiaľ, nestalo sa to! Bratia a sestry ma povzbudzovali, prežívali sme na modlitbách Božiu blízkosť, ale krst Duchom Svätým som nemohol prijať. Trvalo to dosť dlho, a bol som z toho zarmútený. Až raz v novembri... Cestoval som s mojimi spolupracovníkmi do Viedne na zájazd, na ktorý som sa prihlásil ešte pred svojím obrátením. Ako sme cestovali vlakom, necítil som sa dobre medzi svojimi kolegami, ktorí nič iné nevedeli, len rozprávať pikantné vtipy a historky, ktoré pre moje uši už neboli žiaduce. Rozmýšľal som, kde by som mohol pred tými ohavnými rečami ujsť. Túžil som utiecť z tohto sveta a byť so svojím Pánom. Zo sveta som síce neušiel, ale išiel som do umyvárky, kde som spontánne pozdvihol svoje ruky a v hrmotajúcom rýchliku som uvoľnene chválil Pána. Zrazu som cítil, akoby ma niekto olial po krku za vedro teplej Božej lásky. Malá miestnosť bola naplnená Božou slávou a ja som začal Pána chváliť

plynule neznámym jazykom, tak ako mi Duch Svätý dával vysloviť sa (Sk 2,4). Prežil som krst Duchom Svätým. Od tej chvíle boli pre mňa modlitebné stretnutia už radostnejšie a už som nemal dôvod na smútok. Ľutoval som len premárnené roky. Často sme boli radosťou Ducha Svätého tak opojení, ako apoštolovia na Letnice. Vyzerali, akoby boli opití od sladkého vína. Vďaka Pánu, pre mňa alkohol už stratil svoj význam.

Ako ma Boh učil zvíťaziť nad pokušeniami

Raz v novembri, po takomto požehnanom modlitebnom večere, ešte stále pod vplyvom požehnaní a radosti, som druhý deň ráno išiel do práce. Keď som vstúpil do kancelárie, jedna staršia kolegyňa mi hneď strčila do ruky štamperlík so slovami: „*Vypite to, Jožko! Mám meniny.*“ Bez rozmýšľania som štamperlík vypil. Ale, čo sa som mnou stalo? V tom okamihu radosť z predošlého večera a požehnaní z môjho srdca nevysvetliteľne zmizla. Vtedy pani už mala pripravený druhý štamperlík. Ten však som už slušne ale rozhodne odmietol. „*Čo to má byť? Kde zmizla radosť z môjho srdca? Pane, ten štamperlík?*“ - To bol posledný štamperlík v mojom živote. Od augustových udalostí prvý. Pri mojom obrátení som bol prakticky hneď oslobodený od alkoholu. Nemal som žiadne pokušenie, žiadnu túžbu po alkohole. Snád v septembri som ešte nejaké pivo vypil, ale alkohol pre mňa už nebol problémom.

S fajčením som sa rozišiel už skôr. Považujem to za Božiu milosť. Bol som priemerne silným fajčiarom asi 8 rokov. Avšak asi 3 mesiace pred obrátením som prestal fajčiť, pretože ma často z fajčenia bolela hlava. Pán ma už takýmto spôsobom bez môjho vedomia pripravoval a oslobodzoval, aby som to mal neskôr o niečo ľahšie. Je zaujímavé, že po obrátení som mal s fajčením predsa veľké pokušenia. Vďaka Bohu, že len vo sne. Často sa mi snívalo, že fajčím a ráno som sa cítil veľmi poškvrněný. A mohol som chváliť Pána, že to bol iba sen.

Prvé pokusy s fajčením som mal ako 10 ročný chlapec. Cez letné prázdniny som chodil na brigádu na stavbu. Bola to viac zábava než ťažká práca, a aspoň som si zarobil nejaké vreckové. Avšak pri

robotníkoch som ochutnal cigarety. Doma to moja drahá mamička zbadala, aj nejaké zvyšky tabaku našla vo vreckách, tak som bol prichytený a nemal som inú možnosť než priznať, že som fajčil. Mamička mi so sklamaním a veľkou trpezlivosťou krásne vysvetľovala, že moje telo má byť Božím chrámom, a nemám ho znečistiť a znesvätiť fajčením. Veď v chráme si nikto nedovolí zapáliť. Tak som jej sľúbil, že nebudem fajčiť.

Tento záväzok bol ešte silnejší po jej smrti. Chránil ma aj v čase prvých rokov na internáte. Avšak, keď som už bol štvrták, pokušenie bolo silnejšie než pamiatka mojej mamy. Okolo mňa každý fajčil, štvrtákom dokonca bolo aj dovolené, takže som sa pred maturitou „vykašlal“ na svoj sľub daný mojej drahej mamičke a začal som si suverénne užívať „slasť“ cigaretového dymu a smoly, ktorá sa začala pomaly usadzovať v mojich pľúcach. Toto svoje rozhodnutie som aj zlegalizoval tým, že som oznámil aj ockovi, že fajčím. Predsa som slušný chlapec, a už som dospelý, som maturant! Usadeniny hriechu však už boli dávno v mojom srdci, ktoré až neskôr vyčistila krv Pána Ježiša. Haleluja!

Ale vrátim sa k mojim skúsenostiam s alkoholom po obrátení. Na Vianoce som navštívil svojho uja, ktorý mal meniny, bol totiž Štefan. Porozprávali sme sa, aj jemu som porozprával posledné udalosti svojho života. On priniesol fľašu červeného vína a nalial mi do pohára so slovami: „*Jožko, vypi to, veď aj Ježiš Kristus pil víno!*“ Tak som víno ochutnal, ale nemohol som vypiť, len do poly. Ten istý zármutok prišiel do môjho srdca ako pri poslednom štamperlíku. Porozumel som, že Božou cestou je pre mňa abstinencia.

Biblia jednoznačne nezakazuje pitie vína, len opilstvo, ale pre tých, ktorí mali problémy s alkoholom, radíme úplnú abstinenciu. Ja som úplne abstinoval 20 rokov, keď paradoxne v Prahe na kresťanskej konferencii nám k obedu servírovali malú fľašu (0,33 l) plzenského piva☺.

Ukáž svoju legitímáciu!

Pán ma naučil aj to, aby som sa za Jeho meno nehanbil. Správa o zmene môjho života sa rýchlo šírila medzi príbuzenstvom, aj na pracovisku. V čase komunizmu to nebolo jednoduché. Bol čas, keď sa ma snažili naverbovať do strany (vtedy bola len jedna, komunistická), ale - ako som to opísal, vždy som veril v Boha - ponuku som odmietol. Teraz však som sa stal terčom pozornosti. Veľkú zmenu svojho života som nemohol ani nechcel zamlčať. Veď každý vedel, že hrávam v reštaurácii ako aj to, že som hrať prestal. Zbadali zmenu aj na mojom správaní. Stával som sa oveľa vážnejším. Svoju robotu som sa usiloval urobiť čo najpoctivejšie - už som sa v práci nezašival a nespal - pre vedúceho však, ktorý bol predsedom strany, som nebol dosť dobrý. To som pocítil pri rozdávaní odmien a prémiei. Mal som jedného spolupracovníka, priateľa, Rudiho Kovácsa, ktorý v tom čase už bol znovuzrodený kresťan. Chodil do zboru cirkvi metodistov. Dodnes je verný Pánovi. V tom čase bol pre mňa veľkou oporou. Podporoval ma, povzbudzoval, dával mi dobrú kresťanskú literatúru, a keď práca dovolila, medzi vagónmi sme sa veľa rozprávali o našom Pánovi.

Maturitné stretnutie

Dva roky po mojom obrátení sme mali 10. výročie maturity. Modlil som sa za to, a rozhodol som sa tam ísť. Boli sme v Szegede v starej škole, a podľa abecedy každý referoval o svojom živote, čo dosiahol, koľko zarobí a či už je ženatý. Keď prišiel rad na mňa, mal som veľkú trému. Predsa som prišiel preto, aby som svojim spolužiakom svedčil o Pánovi Ježišovi. Stručne som povedal aj ja, kde pracujem, koľko zarábam, potom som pokračoval: *„Vy dobre viete, že som hrával na klarinete. Keď som zmaturoval, kúpil som saxofón a klarinet, založili sme kapelu, potom neskôr sme každý večer hrávali v jednej reštaurácii v Miškolci. Ja som spieval do mikrofónu pesničky...“* Tu ma prerušili: *„Jožko, ty spievaš? Tak dnes večer nám budeš spievať! Hurá!“* Potom som pokračoval: *„Pred dvoma rokmi však v mojom živote nastala jedna veľká zmena. Život tanečného hudobníka ma viedol k viazanosti k alkoholu. Skrze okolnosti úmrtia môjho uja som bol Bohom mocne*

oslovený a rozhodol som sa skončiť s takýmto spôsobom života. Uveril som v Pána Ježiša Krista a teraz chodím do zboru veriacich. Ešte nie som ženatý, a manželku tiež očakávam z Božej ruky.“ Keby ste videli tváre mojich spolužiakov! Zamrzol im úsmev na tvárach. Celý večer sa so mnou nikto nebavil. Išli sme na večeru do reštaurácie. Ani tam sa ma nikto na nič neopýtal. Zjedol som svoju večeru, vypil svoju kolu, rozlúčil som sa s nimi a išiel som na noc do starého internátu.

Stalo sa asi po polroku, že som bol na návšteve v zbere v meste Kecskemét. To mesto leží medzi Budapešťou a Szegedom na polceste. Keď som už odchádzajúc chcel nastúpiť do rýchlika smerom na Budapešť, nejaký ženský hlas ma oslovil z jedného okna: „*Jožko, nastúp sem!*“ Bola to moja spolužiačka. V kupé sme boli len my dvaja a nerušene sme sa vyše hodiny rozprávali až po Budapešť. Na maturitnom stretnutí bola veľmi dojatá mojím svedectvom. Mala však veľkú obavu sa mi prihovoriť. Jej dedko bol tiež veriaci človek, baptista, a má na neho veľmi dobré spomienky.

Poznamenávam, že o päť rokov som na ďalšie maturitné stretnutie išiel už s manželkou, a predstavoval som ju ako tú ženu, ktorú mi dal Boh. Tiež som referoval, že už máme aj tri deti, z ktorých dva a pol ročný Mirko bol tam s nami.

Krst vo vode

Príbuzenstvo si po veľkej senzácii zvyklo na môj nový životný štýl, až na nejaké sporadické nemilé poznámky. Hladina nepochopení sa rozvírila, keď som sa rok po mojom obrátení, 3. augusta 1969 rozhodol pokrstiť biblickým krstom vo vode ponorením. Bol to dôležitý moment v mojom živote. Krstom, verejným vyznaním, som dal definitívnu bodku za svojim starým životom a za svojim rozhodnutím: „*Rozhodol som sa! Bodka!*“ Už aj ocko spoznal, že pre mňa niet cesty späť. Niektorí ma obviňovali, že som opustil svoju vieru, svoje náboženstvo: „*Načo to bolo dobré, veď ty si bol pokrstený ako dieťa v reformovanej viere?*“

Z Božieho Slova a z biblického vyučovania som však pochopil pravý význam vodného krstu. Dovoľte, aby som to na tomto mieste trocha obširnejšie vysvetlil.

Podľa slov Pána Ježiša krst je pre tých, ktorí uverili a učinili pokánie, čo pri novorodencoch je neaktuálne. Malé deti nevedia veriť a rozhodovať sa. Keď som bol „pokrstený“ v tradičnej cirkvi ako malé dieťa, nerozhodoval som sa o tom, či chcem byť katolík, evanjelik, reformovaný alebo ateista. Nemôžem za to, že moji rodičia ma zobrali do reformovaného kostola, kde pán farár moju hlavu polial trochu vody.

Vo väčšine prípadov sa rodičia a ani krstní rodičia nestarajú o to, aby dieťa vyrástlo v živej kresťanskej viere. Preto sú väznice a krčmy plné takzvanými „pokrstenými kresťanmi“. Viem to zo skúsenosti, pretože som 17 rokov chodil do väznice kázať evanjelium a rozprávať sa s odsúdenými. Takmer každý z nich sa považuje za kresťana.

Takzvaným „krstom“ malých detí - bez ich osobnej vôle a viery - rodičia zbavujú svoje deti ich osobného rozhodovania sa v dospelosti a zväzujú ich na celý život k denominácii, ktorú si deti nevybrali. Rodičia teda tak vyberajú svetonázor a náboženstvo deťom na celý život, akoby mu hneď pri narodení určili životného partnera. V najdôležitejšej otázke života, v otázke svojho spasenia, bolo ich svedomie pri „krste“ zviazané na celý život k jednej, často nebiblickej, denominácii, ktorú predurčili rodičia.

Ich osobná voľba je takto obmedzená a keď v dospelosti spoznávajú pravdu, ich eventuálne rozhodnutie stať sa biblickým kresťanom je často ohrozené, napadnuté predsudkami príbuzných a je často predmetom rodinných konfliktov.

Písmo nikde neučí, že by sme mali krstiť novorodencov. Na miestach, kde sa uvádza, že boli pokrstené celé domácnosti (Sk 10,48; 16,15 a 33), je z kontextu jasné, že tu ide o osoby, ktoré mohli rozumieť Božiemu Slovu, prijali ho, kajali sa a dokonca skrz Ducha Svätého hovorili jazykmi.

História nás učí, že ranná cirkev nekrstila novorodencov. Ten sa začal presadzovať až neskôr, keď sa novorodenci z dôvodu hromadného „pokresťančovania“ pohanských národov takto automaticky mali stať „kresťanmi“. Takéto „pokresťančenie“ pohanov však bolo viac „popohančením“ biblického kresťanstva a začiatkom veľkého úpadku v cirkvi. Namiesto tzv. „krstín“ my praktizujeme na základe Mt 19,13-14 požehnanie dieťaťa, keď sa pastor a celý zbor modlí za požehnanie pre novonarodeniatko, ktoré rodičia donesú do zboru.

Pôvodné grécke slovo „*baptizo*“ jednoznačne znamená: niečo do tekutiny ponoriť a vytiahnuť, preto pokropenie, poliatie hlavy nie je biblický spôsob krstu. Oveľa menej diskusií by bolo o krste, keby sa v prekladoch Biblie používalo slovo „ponorenie“ adekvátne pôvodnému „*baptizo*“. Ponorenie najlepšie vyjadruje biblický význam a symboliku krstu: pochovanie starého človeka a povstanie nového človeka k novému životu.

Biblické príklady krstu ukazujú, že to bol krst ponorením. Spomína sa, že „vošli do vody“, „vyšiel z vody“ (Sk 8,38; Mk 1,10). Ján Krstiteľ krstil ľudí v Jordáne na mieste, kde bolo veľa vody (Jn 3,23). Ku pokropeniu nepotrebovali veľa vody, ani vojsť do vody, resp. vyjsť z vody.

Z dejín vieme, že pôvodná prax cirkvi bol krst ponorením. Prví kresťania nepoznali iný význam slova „krstu“ (*baptizo*) než ponorenie, ani nepomysleli na iný spôsob krstu, len na ponorenie. „*Až v 5. storočí sa začala v cirkvi uplatňovať prax krstu detí a ešte stále sa udržal prastarý zvyk ponárania ...*“ (Katolícke noviny 1984/1. str. 4). Kto sa odchýlil od pôvodnej praxe? Kto sa odchýlil od Písma? Kto je „sektár“?

Je teda evidentné, že „krstenie“ malých detí je nebiblická prax, ktorej základom nie je nič iné, než náboženská tradícia. A keď chceme byť úprimní, to čo je nebiblické a človek to praktizuje vedome, je hriech. Touto nebiblickou tradíciou rodičia zbavujú svoje deti slobodného rozhodovania, a ich neskoršie rozhodnutie stať sa biblickým kresťanom je často napadnuté predsudkami príbuzných a je predmetom rodinných konfliktov, tak ako aj v mojom prípade.

Príbuzenstvo si síce pomaly zvyklo na môj nový životný štýl, ale raz som na ulici stretol kalvínskeho farára, ktorý mi nezabudol vytknúť, že som porušil svoj konfirmačný sľub. Ja som ho vypočul, ale nepustil som sa s ním do debaty. Len som si pomyslel, že keď mu tak veľmi na mne záležalo, kde bol počas tých desiatich rokov, kým som nechodil do kostola a žil som svoj život vo svete. To mu nevadilo, že som žil ako žil. Teraz mu však vadí, že som prestal žiť hýrivým životom a stal som sa Božím dieťaťom. Pretože v jeho očiach som sa stal „sektárom“ a opustil svoju materinskú cirkev.

Týmto som však bol konfrontovaný ďalšou otázkou, s ktorou som sa pre svoje svedomie musel vysporiadať, s otázkou porušenia konfirmačného sľubu. Pán ma aj v tejto oblasti vyučoval a dostal som pokoj do srdca. Dal mi porozumieť, že výčitky svedomia a sebaobviňovanie kvôli konfirmačnému sľubu, alebo kvôli sľubu vernosti nejakej cirkevnej denominácii, ktoré som dal bez poznania čistého učenia Biblie, sú neopodstatnené.

Pán mi to dal poznať na príklade, že keď sa jeden mladý človek rozhodne vstúpiť do manželského zväzku, z mnohých dievčat, s ktorými chodil a ktorým možno sľuboval hory-doly, si vyberie jedno a s ňou uzavrie manželstvo, platnú zmluvu, ktorej (zmluve a žene) bude verný. Ostatné dievčatá budú sklamané a správanie chlapca budú považovať za porušenie sľubu. Ak sa niekto rozhodne za vernosť v manželstve, voči ostatným vzťahom musí byť neverný. Ak sa neverný človek rozhodne, že bolo dosť nevernosti a chce byť verný svojmu partnerovi, svoj doterajší hriešny vzťah musí neverne zrušiť, vrátiť sa k zákonitému partnerovi a zostať mu verný.

Ľudia sú verní hriechu, svojim záľubám, nebiblickým náboženským tradíciám, niekedy výslovne aj satanovi, pretože s ním uzavreli zmluvu. Ak však chceme byť verní Bohu, tieto staré zväzky, zmluvy musíme neverne zrušiť, lebo dvom pánom sa slúžiť nedá.

Apoštol Pavol pred svojim obrátením považoval prenasledovanie kresťanov za svätú záležitosť, za záväzok, ktorému bol naslepo a fanaticky verný. Stretnutie s Pánom Ježišom to však všetko zmenilo. Ako to neskôr vyznáva, robil to z nevedomosti, a Boh prehliadol časy nevedomosti.

Sú ľudia, ktorí sú viazaní nebiblickou náboženskou tradíciou, cirkevnými zákonmi, prisahami a sľubmi, ktorým chcú byť verní a ktoré považujú za sväté a nedotknuteľné. Pán Ježiš práve preto karhal farizejov, lebo Božie Slovo dávajú na bok, ale ľudské nariadenia verne dodržiavajú. Dokonca, to ešte považujú za cnosť. Ved' vernosť je cnosť, či nie? Závisí však od toho, komu alebo čomu chceme byť verní! „*Viac treba poslúchať Boha ako ľudí!*“ (Sk 5,29). Cirkevná tradícia je ako Saulov pancier pre Dávida, ktorý ho zvieral a obmedzoval, v ktorom sa nevedel pohybovať. Oproti tomu „*kde je Duch Pánov, tam je sloboda!*“ (2Kor 3,17).

Podobne je to dnes aj s konfirmáciou. Tak ako o „krste“ malých detí nečítame v Biblii, ani o konfirmácii, alebo v katolíckej cirkvi, o birmovaní. Je to nebiblická tradícia a preto žiadny sľub v tejto súvislosti pred Bohom nemá žiadnu platnosť. To dieťa tento sľub dalo v čase nevedomosti, najčastejšie pre vidinu hodnotných sľúbených darov od rodičov a krstných rodičov. Vo veľkej miere sa viac v kostole po konfirmačnej slávnosti neukážu. Nebiblická tradícia človeka zväzuje, poznanie pravdy však oslobodí. Aj od sľubov daných v čase nevedomosti (Jn 8,32).

Zmena postoja príbuzných

Mamkine postoje voči mne a mojej viere sa zmenili, až keď som sa oženil. Keď spoznala moju snúbenicu a jej rodičov, keď videla radostnú perešskú mládež a počula ich spievať, jej postoje voči mne sa uvoľnili. Alebo, možno preto, lebo si konečne vydýchla: „*Konečne, Jožko sa žení, ide preč z domu!*“ - Mala pravdu, veď som mal už takmer 30 rokov. Takže keď nás rodičia prišli navštíviť do Košíc, nebol pre nich problém ísť s nami do zhromaždenia. Najmä, keď sa na Pereši postavila krásna nová modlitebňa.

Ockova zmena nastala skôr. Ešte som býval doma, keď ako penzista, chodil robiť nočného strážnika, kde celú noc čítaval Bibliu, traktáty a inú kresťanskú literatúru. Keď som už bol ženatý a prišli sme domov do Miškolca, vždy išiel s nami do zhromaždenia. Niekedy sa mi posťažoval, že rád chodí do kostola, aj tam sú dobré kázne, ale keď príde domov, tak rád by sa porozprával s mamičkou o tom, čo počul, ale ona nemá o to záujem. Raz, keď sme sa vrátili zo zboru domov, chvíľku sme ešte zostali sedieť v aute, keď sa mi tiež sťažoval na mamku. Vtedy som mu s láskou pripomenul: „*Ocko, pamätáte sa, keď som bol malý chlapec a keď sme s mamičkou chceli chodiť do zhromaždenia a vy ste nám v tom bránili, ba zakázali!*“ So slzami v očiach mi odpovedal: „*Synu môj, ja som to už mnohokrát ofutoval!*“

Záverom kapitoly

Tak, to bol môj prvý veľký parašutistický zoskok viery. Niekedy zvyknem hovoriť, že k tomu, aby som bol spasený, dvaja museli zomrieť. Pán Ježiš Kristus musel zomrieť za moje hriechy a Boh použil okolnosti úmrtia môjho krstného otca k tomu, aby som sa prebudil zo smrti hriechu a prijal Jeho spasenie. Je to najväčší Boží zázrak v mojom živote. Bez ľudského zásahu, bez toho, aby ma niekto do zhromaždenia volal, bez toho, aby mi niekto svedčil, Boh za krátky čas, behom dvoch týždňov zmenil môj život. Toto svoje rozhodnutie som nikdy neofutoval, ani na chvíľku. V Pánovi Ježišovi som našiel oveľa viac hodnôt než v tom, čoho som sa vzdal. Je to podobné ako keď chceš psovi zobrať kosť, tak ťa uhryzne. Avšak keď mu hodíš kus mäsa, sám pustí kosť, lebo našiel niečo lepšie. My sa často krčovito držíme tých pominateľných pozemských hodnôt a rozkoší tohto sveta. Nechceme otvoriť svoju dľaň a prijať to lepšie, čo nám Boh ponúka.

Niekedy sme sa v škole učili o heslách komunistických ideí, ktoré boli vyjadrené v Marxovom „Manifeste“: *„Proletári v tomto boji nemajú čo stratiť, len svoje okovy. Na výmenu však môžu dobyť celý svet!“* Toto heslo znázorňuje veľkú pravdu o hriešnikoch, ktorí ak vydajú svoj život Pánovi Ježišovi, môžu stratiť len svoje okovy. Ja som stratil svoje reťaze. Pán Ježiš ma oslobodil. Na výmenu som získal večné bohatstvo: už na tejto zemi zmysluplný život, ktorý sa oplatí žiť a večný život.

Moje jednorazové rozhodnutie predurčilo celú moju budúcnosť a malo silný vplyv na vývoj celej mojej rodiny. Je to Božia milosť. Nemuselo to tak byť. Mohlo to dopadnúť katastrofálne a tragicky. O tom ešte niečo napíšem na začiatku nasledujúcej kapitoly.

DRUHÝ ODVÁŽNÝ SKOK

- vstup do manželstva

Pokračovanie záveru predchádzajúcej kapitoly

Ako som už písal, v čase svojho obrátenia som mal 26 rokov a ešte som nebol ženatý. Mal som síce možnosť oženiť sa, veď oženiť sa je ľahká vec. Je však ľahké sa aj rozvieť alebo žiť v pekle na zemi. Žiaľ, vtedy som nemal terajší rozum ani srdce, tak v jednom prípade, keď som bol „zamilovaný“ až po uši, som skoro bezhlavo skočil do manželstva. Verím, že už vtedy bola so mnou Božia ruka, ktorá mi v tom zabránila. Stalo sa to v lete asi dva roky pred mojím obrátením. Zoznámil som sa s jedným dievčaťom, s ktorým sme sa navzájom páčili a začali sme spolu „chodiť“. Vtedy ten pojem ešte neznamenal bezpodmienečne sexuálny vzťah, ako sa to dnes bežne chápe. Flirtovali sme, pili a zabávali sme sa spolu. Ja som bol zaslepený a nechcel som prijať varovanie kamarátov, ktorí to dievča lepšie poznali. Za krátky čas som však aj ja začal vnímať, že ona vždy častejšie a ráznejšie spomínala manželstvo a naliehala, aby sme sa v auguste zobrali. Toto naliehanie sa v mojom srdci postupne vyvolávalo vždy väčší, nevysvetliteľný odpor. Verím, že tento odpor už vtedy spôsobil Duch Svätý. Pri jednej príležitosti som jej to aj povedal: *„Neviem si to rozumom vysvetliť, ale cítim, že by sme mali zostať len priatelia.“*

Ona sa vtedy hystericky rozplakala a prosíkala ma, aby som jej to neurobil. Keď som na svojom rozhodnutí trval, priznala sa, že je tehotná s chlapcom, s ktorým chodila predtým. Takže sme nezostali ani kamarátmi. Takto sa oženiť by bolo pre mňa veľkou tragédiou, pred ktorou ma Pán zachránil, pretože mal so mnou iný plán. Jej rodičia boli rozvedení, obaja notorickí alkoholici. Jej dedo mal krčmu, a ona a aj ja sme si radi vypili, takže sme mali perspektívu vydláždenú do tragického, katastrofálneho konca až do pekla.

Nie je dobré byť človeku samotnému

Keď som bol pokrstený Duchom Svätým, brat kazateľ mi povedal: „*Brat Jožko, teraz už sa môžeš modliť, aby ti Pán dal manželku.*“

Ja som sa za túto vec už dávno modlil, pretože som si uvedomil, že „*nie je dobré byť človeku samotnému...*“. Ale tiež som si uvedomil vážnosť tejto voľby. **Predsa nie je jedno, s kým prežijem tento pozemský život!**

V čase môjho obrátenia nebolo toľko kresťanskej literatúry ako dnes, zvlášť na túto tému. Jedna knižička však, ktorú som zázračným spôsobom dostal v balíčku priamo z vtedajšieho Západného Nemecka: „*Čistejší než diamant*“ - mi veľmi pomohla. Získal som z nej vzácne informácie o potrebe morálnej čistoty života mladých kresťanov, a inštrukcie, ako očakávať na Pána vo veci výberu životného partnera.

Úvahy o manželstve

Z Božieho Slova som spoznal, že manželstvo nie je ľudský výmysel, ale Božie ustanovenie. Dobré, veľmi dobré, požehnané ustanovenie, pozostatok z raja. Avšak všetko sa pokazilo, aj manželstvo.

Hlavne dnes vidíme, že diabol útočí na všetko, čo Boh ustanovil, chce zničiť, znevážiť, zbúrať všetko, čo je Božie, predovšetkým manželstvo a rodinu. V spoločnosti vládne nemorálnosť, sexuálna revolúcia, tzv. „sloboda“. Ustanovizeň manželstva a vôbec dnešná morálka prechádza cez veľkú krízu. Morálna čistota a cnosti sa stávajú hanbou. Približne 50% slovenských dievčat sa vydáva v druhom stave a zhruba 90 % mladých má sexuálne skúsenosti pred manželstvom. Takmer polovica uzavretých manželstiev sa končí rozvodom. Vo väčšine manželstiev nie je harmónia, porozumenie, rodinný pokoj a láska, ale hádky, bitky na dennom poriadku, peklo na zemi. Alebo dlhoročná „tichá spoločná domácnosť“.

Veľmi často je medzi „manželmi“ tzv. „tichá dohoda“, legalizovaná vzájomná nevera na základe vzájomného súhlasu. Nerozvedú sa vraj len „kvôli deťom“, ináč si každý žije svoj život, akoby v takejto „rodine“ boli ideálnejšie podmienky pre zdravý rozvoj detí!

Mnohí si vôbec nevážia manželstvo ako sväté Božie ustanovenie, ba ani ako nejakú záväznú spoločenskú ustanovizeň, ako zmluvný vzťah pre základ rodiny: „*Načo nám je ten zdrap papiera, hlavné je, že sa máme radi. Zatiaľ...*“

Človek všelijako vymýšľa, špekuluje, ako obchádzať zákony, hlavne Božie ustanovenia, ale Božím modelom spolužitia pre muža a ženu je manželstvo. Sexuálny vzťah muža a ženy pred manželstvom a mimo manželstva nazýva Biblia smilstvom či cudzoložstvom, čo je hriech. Cudzoložstvo, rozvody a násilnosti sú na dennom poriadku. Je to tragédia, je to katastrofálny stav. V romantických telenovelách milostné zápletky vždy skončia „happy endom“. V reálnom živote je to však úplne inak. Koľko zranených a sklamaných duší spôsobí nezáväzná „láska“? Koľko zranenia, hádok a bolestí sprevádza každý manželský „trojuholník“?! Následky krízy manželstva a rodiny najviac pociťuje budúca generácia, ktorej veľká časť vyrastá v ústavoch, v detských domovoch alebo v rozvrátených rodinách, v ktorých sa rodičia nerozvedli vraj len - „kvôli deťom“.

Niečo sa v tomto svete tragicky pokazilo. Je to tak ako Pán Ježiš hovorí, že pred Jeho príchodom bude ako vo dňoch Noácha: „*....zem bola naplnená ukrutnosťou... a každé telo poškvrnilo svoju cestu na zemi...*“ Tiež ako vo dňoch Lota, keď sa Boh rozhodol pre násilnosť a morálnu zvrhlosť zničiť Sodomu. Aj dnes rozkvitajú sexuálne perverzity, zneužívanie detí, homosexualita. Biblia hovorí: „*Lebo o tom, čo oni tajne robia, je mrzko aj len hovoriť!*“ (Ef 5,12) Niekedy to robili tajne. Dnes už to nerobia tajne!

Ľudstvo šliape po Božích zákonoch, nerešpektuje ani svätosť manželského zväzku ako Božieho ustanovenia. Božia odpoveď na nerešpektovanie morálnych princípov: zatemnená myseľ (Ef 4,18-19), pohlavné choroby, AIDS. „*Preto ich tiež aj Boh vydal v žiadostiach ich srdca do nečistoty, aby prznili svoje telá medzi sebou, ako takí, ktorí premenili pravdu Božiu na lož a radšej sťa Boha ctili a bohoslúžili stvoreniu než Stvoriteľovi, ktorý je požehnaný na veky. Amen. Preto ich Boh vydal do hanebných náruživostí, lebo aj ich ženského pohlavia*

osoby premenili prirodzené používanie seba na také, ktoré je proti prírode, a podobne aj mužského pohlavia osoby opustiac prirodzené používanie ženy rozpálili sa vo svojej hriešnej žiadosti navzájom naproti sebe, mužovia s mužmi páchajúc hanebnosť a odplatu, aká bola treba za ich šíalený blud, dostávajúc sami na sebe. A ako neuznávali za hodné a potrebné mať Boha v pravej známosti, tak ich aj Boh vydal v neosvedčenú myseľ prevrátenú, aby robili to, čo sa nepatrí...“ (Rim 1,24-28). „Neblúďte! Bohu sa nikto nebude posmievať, lebo čokoľvek seje človek, to bude i žať“ (Gal 6,7). Zamysli sa nad tým a uznaj, že keby si ľudstvo ctilo manželstvo ako Božie ustanovenie jedného muža a jednej ženy, tá hrozná nemoc AIDS by bola neznáma.

Snáď si povieš, že by som nemal tak ostro vystupovať. Možno, máš pravdu. Priznám sa, kým som žil vo svete, ani môj morálny život nebol bez poškvرنy v tejto oblasti. Avšak som Bohu vďačný, že on prehliadol časy nevedomosti v mojom živote a krv Pána Ježiša Krista očistila moju minulosť. Ako je napísané: „*Boh teda prehliadol časy nevedomosti, ale teraz zvestuje ľudom, všetkým všade, aby činili pokánie, pretože ustanovil deň, v ktorom bude súdiť celý svet v spravodlivosti v osobe muža, ktorého určil nato, a podáva všetkým ľudom vieru vzkriesiac ho z mŕtvych.*“ (Sk 17,30-31). Ja nikoho nechcem súdiť, ale mi je ľúto, keď vidím tento trend bezbožnosti a morálneho poklesu vo svete, lebo viem, že to zákonite vedie k rozkladu spoločnosti a k Božiemu súdu. Boh však chce aj Tebe prehliadnúť časy nevedomosti a aj Tvoje srdce chce očistiť krvou Pána Ježiša Krista.

Manželstvo je sväté a neporušiteľné ustanovenie - nie človeka, nie cirkvi, ale - svätého Boha. Je to zodpovedný zmluvný vzťah muža a ženy na celý život, až do smrti jedného z manželov. To, čo Boh spojil, človek nech nerozlučuje! - Toto bolo a je Božím výrokom a zámerom. Len usporiadané manželstvo môže deťom poskytnúť zázemie bezpečného domova.

Ako ma Pán viedol po ceste do manželstva

Po mojom obrátení som sa začal intenzívne modliť, aby mi Pán dal manželku, s ktorou budeme spolu slúžiť Pánovi a kráčať po Jeho cestách. Najviac som Ho prosil o to, aby ma viedol po ceste tohto dôležitého rozhodovania a výberu, a aby som mohol jasne poznať v tejto veci Jeho vôľu. Ved' On to zaslúbil: „*Ja mu dám pomocníčku jemu roveň.*“

Raz v tejto dobe sa stalo, že som mal sen. V sne som videl, že v našej modlitebni kľáčalo dievča s dlhými blond vlasmi. Ten sen sa mi sníval v noci zo soboty na nedeľu. V nedeľu ráno, keď som vstúpil do zhromaždenia, ten pohľad som mal pred sebou: dievča s dlhými blond vlasmi kľáči a modlí sa. Vtedy som videl Anku prvý krát. Zoznámili sme sa, ale rozprávať sme sa nevedeli. Dozvedel som sa, že je z Košíc-Pereša, odkiaľ prišla s jednou rodinou a sú ubytovaní v rodine, neďaleko od nás. Dohodli sme sa, že poobede pôjdem k tej rodine, nacvičíme nejakú pieseň a poobede v zbere poslužíme. Jeden z ich synov totiž hral na gitare, ja na klarinete a dievčatá spievali.

Takto aj bolo. Keď sme išli od tej rodiny na električku, dievčatá kráčali pred nami a my chlapci za nimi, v mojom srdci sa ozval hlas: „*Nech sa stane ešte čokoľvek, ona bude tvojou manželkou!*“

Po čase však toto prežitie stratilo svoj význam. Postupne som navštevoval aj iné zbory v Maďarsku a mládežnícke konferencie, kde som sa zoznámil aj s inými mladými veriacimi, aj dievčatami. Načo by som si zobral manželku práve z Československa, keď aj v Maďarsku sú veriace dievčatá? Možno, niektoré by aj mali o mňa záujem, predsa veriacich chlapcov bolo vždy menej, ale ja som k žiadnej necítil príťažlivosť. Až keď do nášho zboru začala chodiť jedna rodina, ktorá pred rokmi do zboru chodila. Priznávam sa, ich dcéra sa mi zapáčila, ale o Božie veci neprejavovala hlbší záujem a po čase znovu prestali chodiť do zboru. Takže som sa učil ďalej očakávať na Pána. Toto moje vybočenie od Božej línie bolo to „*čokoľvek*“, čo sa ešte malo stať.

Prvýkrát na veriacej svadbe

Medzičasom návštevy z Košíc pokračovali, aj ja som bol v Košiciach s manželmi Krištonovcami z Miškolca. Prvýkrát to bolo v októbri 1969. Naša prvá cesta viedla do dedinky Háj pri Turni nad Bodvou. Nikdy som tam nebol a nikoho som tam nepoznal. Keď sme prišli do rodiny Hajduových, práve sa chystali na svadbu do Nesvád. Ich syn Gejza sa ženil. Gejza bol nesmierne šťastný, stále sa usmieval a veľmi sme sa spriatelili. Ten úsmev ho charakterizoval - až na malé výnimky - aj v neskorších rokoch, celý život až dodnes.

„*No, práve sme prišli nevhod!*“ - mysleli sme si. Oni nás však pozvali, aby sme sa pridali k veriacim z Košíc, ktorí majú objednaný autobus. Veď Krištonovým, ktorí so mnou cestovali, pozvánku na svadbu poslali. Oni tiež napísali list, že prichádzame na návštevu, avšak pošta meškala, listy sa križovali, a ani jeden ich nedostal. Napriek tomu Pán tak predivne režíroval naše cesty. Do soboty bolo ešte niekoľko dní a tak sme navštívili veriacich okolo Rožňavy, a v sobotu ráno sme nastúpili do autobusu. Smer - Nesvady!

Prvýkrát v živote som bol na svadbe veriacich. Svadba bez alkoholu, s dobrou hudbou a radostní svadobčania - takto som to všetko vnímal. Ani sa mi nezdalo, že som v Československu, veď som sa vedel po maďarsky dorozumieť s každým. O Nesvadoch som predtým nikdy nič nepočul. Ani som vtedy netušil, že Nesvady budú mať aspoň na jednu tretinu môjho života veľký význam.

Počas večera som sa dozvedel, že je tam jeden brat, ktorý má dar proroctva a Pán ho používa tak, že na modlitbe skrz neho dáva zjavenia, videnia a prorocké slovo. Pretože som mal na srdci naliehavú záležitosť výberu životného partnera, bolo mi sprostredkované, aby sme s bratom išli do jednej rodiny a mohli sa modliť za moju záležitosť. Po modlitbe mi brat oznámil, čo prežíval. Prežíval na modlitbách hlavne jedno slovo: „*d'aleko*“, že tá vec je ešte aj vzdialenosťou aj časovo ďaleko. Po prvé, že tá moja budúca nebude z toho mesta, kde bývam, a za druhé, že je to ešte vzdialená perspektíva. Bol som trocha sklamaný: „*Pane, ešte stále čakať? A dokedy ešte?*“

Rozsvieti sa zelená

Vzájomnými návštevami s košickým zborom sme pokračovali. Nebolo toho tak veľa, asi dvakrát ročne. Z Košíc do Miškolca ešte častejšie prišla nejaká rodina a s nimi aj Anka. Keď sme my boli v Košiciach na Pereši, boli sme pozvaní na obed aj krodine Brenkusových. S Ankou sme sa však nevedeli vôbec rozprávať. Naše vzťahy tri roky spočívali len vo vzájomnom podaní si rúk s pozdravom: „*Békesség!*“ - „*Pokoj Boží!*“

Tak som sa modlil ďalej a čakal som na Pána. V novembri 1971 sme s Krištonovcami znovu navštívili veriacich na Slovensku. Tentoraz sme však boli aj v Trenčíne u brata Štefana Szaba a v Novom Meste nad Váhom. Potom sme ešte niekoľko dní boli aj v Košiciach.

Keď sme z Košíc odišli domov do Miškolca, v mojom srdci sa niečo pohlo. Akoby sa rozsvietila zelená: „*Je to Boží čas! Je treba vykročiť!*“ V hĺbke svojho srdca mi vzniklo nevysvetliteľné poznanie, že Božou vôľou je, aby mojou manželkou bola dcéra kazateľa košického zboru, Anička Brenkusová! Veď to som už prežíval pred tromi rokmi! Ale ako? Veď my sa nevieme rozprávať! Či by bola ochotná sa presťahovať do Miškolca? Alebo ja sa mám presťahovať do Košíc? „*Boh to všetko zariadi!*“ - Pri tejto myšlienke moje srdce naplnil úžasný pokoj.

Nezvyčajné pytačky

Prežíval som to tak, že som napísal jeden list po maďarsky, s tým, že som vedel, že Ankina mamička vie po maďarsky. V tom liste som opísal, svoje prežitie. List som adresoval z úcty otcovi, ako pastorovi zboru a hlave rodiny. Prosil som ich, aby sa za túto vec modlili, a keď prežívajú podobne ako ja, že je Božou vôľou, aby ich dcéra bola mojou manželkou, aby mi to dali na vedomie.

Trvalo asi týždeň, kým ten list dostali, a o ďalší týždeň z Pereša prišla do Miškolca jedna rodina (Hodermarskí) a priniesli mi správu: „*Brenkusoví ťa na Vianoce pozývajú, aby sa s tebou o veci porozprávali!*“

Na Štedrý večer v roku 1971 som cez tlmočníka v obývačke rodiny Brenkusových v Košiciach na Pereši predložil svoje prežitie a popýtal som Aničku o ruku. Zaznel návrh: „*Opýtajme sa Aničky: Vydáš sa za tohto mladého muža?*“ Ankina odpoveď znela: „*Áno!*“ Avšak pod podmienkou, že ja sa presťahujem do Košíc. Ja som súhlasil.

Keďže na tomto štedrovečernom rodinnom stretnutí sme spoznali, že „*táto vec je od Hospodina*“, druhý deň ráno - prvý sviatok vianočný - bolo v zbere oznámené, že Anka a ja sme snúbenci. Aby ľudia vedeli, že sme zasnúbení, keď nás spolu uvidia.

Nekopírujte nás, ale jedno je dôležité:

„Od Hospodina sa to stalo!“

9. januára v Miškolci sme mali oficiálne zásnuby. Moja mamka bola celkom ako vymenená, pre Ankinu rodinu a perešskú mládež urobila veľkú hostinu. Dohodli sme sa, že keď je naše manželstvo od Pána, tak nebudeme dlho čakať so svadbou. Náš svadobný Deň bol vytýčený na 19. februára 1972.

Dohodli sme sa...? Ako? Veď ja som nič nevedel po slovensky a moja snúbenica nevedela po maďarsky. Doma nám prekladala Ankina mamička, medzi mladými Tibor Farkaš, terajší druhý pastor košického zboru, ktorý nás sprevádzal ako tieň na každom kroku. Veď sme ho potrebovali. Do svadby som bol ešte raz v Košiciach. Keď som odchádzal a vo vlaku sme sa s Ankou lúčili, náš „tieň“ Tibor bol tiež s nami a prekladal medzi nami každé slovo. Ľudia vo vlaku nad nami krútili hlavou, keď sa dozvedeli, že sme snúbenci.

Do svadby sme potrebovali vybaviť niektoré úradné veci, vytlačiť a rozposlať svadobné oznámenia. Mali sme na nich napísané verše 23-25 zo 118. Žalmu: „*Od Hospodina sa to stalo a je to predivné v našich očiach. Toto je deň, ktorý učinil Hospodin, plesajme a radujme sa v ňom! Prosím, Hospodine, spas! Prosím, Hospodine, daj zdaru!*“

Prišiel deň svadby. Všade bol veľký rozruch. Každý okolo mňa rozprával po slovensky, autobusom prišla mládež z Bratislavy, veľa neznámych tvári a ja som bol hnaný a nesený prúdom udalostí. Posadili ma do bielej škodovky, ktorá ma zaviezla na Mestský národný výbor, do sobášnej siene starej košickej radnice, kde bol úradný sobáš. Tam mi bolo ľahšie, pretože všetko bolo preložené do maďarčiny. Cirkevný sobáš sme mali v modlitebni Bratskej jednoty baptistov, pretože naša stará perešská modlitebňa bola pripravená k svadobnej hostine. Brat kazateľ Seč ma ešte doobeda cez tlmočníka poučil, ktoré je to posledné slovo, po ktorom, keď ho budem počuť, mám povedať nahlas svoje „ÁNO“. Nepomýlil som sa ☺.

Nefahké začiatky na Slovensku

Po svadbe sa nám začal úplne iný život. Bývali sme spolu s rodinou mojej manželky v dvojizbovom rodinnom dome, a jednu izbu sme mali my novomanželia. Anka mala ešte päť mladších bratov, z ktorých najstarší Jozef vtedy býval v Bratislave, ale ešte štyria boli doma. Rodičia nám prepustili obývačku a sami sa s chlapcami skromne utiahli v druhej izbe. Takto sme bývali dva a pol roka, keď sa Pán postaral o naše bývanie v meste.

Nebolo to ľahké obdobie. S Ankou sme sa navzájom ani nepoznali, ani sme sa spolu nevedeli rozprávať. Nevedeli sme jeden druhému porozprávať svoj životný príbeh, svoje pocity či intímne záležitosti. Boli z toho isté napätia, ale mali sme výhodu, že sme sa nevedeli ani hádať ☺. Pri najhoršom mlčať. Učili sme sa však hovoriť jazykom lásky.

Ja som po slovensky nevedel nič, okrem pozdravu a poďakovania. Slovenčina bola pre mňa veľkým lámaním jazyka, pretože som zistil, že kým v maďarčine nie sú po sebe viac než dve spoluhlásky, v slovenčine je ich niekedy až päť. Je pravdou, že so slovom „*zmrzlina*“ som sa oboznámil už v mladosti u mojej tety, ktorá bývala v Liberci. Ťažkosti mi spôsobila vo výslovnosti aj hláska „*ch*“, ktorá v maďarčine neexistuje. Pamätám sa, ako sa moji mladí švagrovia usmievali popod fúzy, keď som si pýtal kúsok „*hleba*“ alebo „*kleba*“. Najviac sa usmievam pri spomienke, keď som srdečne pozýval Ankinho uja k nám na návštevu s argumentom, že „*máme doma svinstvo...*“. Divil som sa, prečo sa každý chytá za brucho, veď ja som myslel na zabijačkové pochúťky. Alebo, keď som si chcel do roboty zobrať na desiatu namiesto údeného bravčového rebra „*údený rebrík*“.

Anka vyrastala medzi deťmi v dedine i v zbere, kde boli aj maďarské rodiny. Niečo sa na ňu z tej maďarčiny nalepilo, ale keď som jej hovoril niečo po maďarsky, nevedel som či rozumie alebo nie, či to rozumie tak, ako to ja myslím. Často nám prekladala mamička. Ale ona nebola vždy medzi nami. Mám rád slovné hračky a tak mi napadá, že „*mamička nebola medzi nami*“. Nikdy nebola medzi nami tak ako klin, alebo aby medzi nami spôsobila nejaký rozkol ako niektoré svokry. Vďaka Vám Mamička!

Zvyknem hovoriť, a myslím to úprimne, že nikto nemal takú dobrú svokru ako ja. Ona pre mňa nie je svokra, ale „mamička“. Ak Pán dá, tak v septembri dovŕši 84 rokov. Nech ju Pán Ježiš požehná, aby ešte dlho mohla byť medzi nami.

Okrem manželstva som najviac pocítil negatívny dopad absencie slovenčiny, a neblahý následok babylonského zmätenia jazykov, keď prišli mladí na návštevu z Bratislavy, či zo Smižian, a okolo mňa každý štebotal len po slovensky. Nechceli uveriť, že my sa medzi sebou nevieme rozprávať. Cítil som sa tak, akoby bol okolo mňa celý Babylon.

V zbore som bol prijatý s veľkou láskou. Pretože som nevedel po slovensky, br. Farkaš mi tlmočil každú kázeň. Uvedomujúc si svoju odkázanosť na iných, začal som sa sám usilovne učiť po slovensky. Raz, asi tak po pol roku sa stalo, že brat Farkaš pri preklade nevedel preložiť nejaké slovo a ja som mu pomohol. Na to on reagoval: „*Keď ty už tak vieš po slovensky, že mi pomáhaš, tak ja ti už nebudem prekladať!*“ - Smola! Načo som sa ozval? ☺

Prírastok do rodiny

Po mesiaci (či dvoch) manželstva bola Anka sklamaná, že ešte nezostala v požehnanom stave. So svojím sklamaním sa zdôverila svojim rodičom. Ocko na to reagoval slovami: „*Nič sa neboj! Keď nebudete mať deti vy, tak budeme mať my!*“ Vďaka Bohu už o mesiac bola Anka v požehnanom stave s našim Mirkom. O niekoľko mesiacov neskôr sa mamička s plačom zdôverila Anke: „*Budeme mať dieťaťko!*“ Ockove prorocké slová sa naplnili. Tak sa neskôr narodila Ankina sestrička, Martuška. Mamička ju dostala na svoje 46. narodeniny. Tak sa stalo, že Mirko je o 7 mesiacov starší ako jeho teta Marta.

Trocha predbehnem udalosti a prezradím niečo z obdobia, keď boli Anka a aj jej mamka tehotné. My sme čakali naše druhé dieťa, keď Anka odprevadila do pôrodnice svoju mamku a sestrička nevedela, ktorá z nich ide rodiť. Po narodení našej Martinky mala Martuška už 4 mesiace a keď mala Anka problémy s materským mliekom, babička dojčila našu Martinku aj svoju Martušku. Nie je div, že sa tieto nerozlučné „mliečne sestry“ tak dlho na seba podobali, že ich mnohí nevedeli rozoznať.

Z tejto doby spomeniem ešte jednu perličku. Detičky potrebovali hygienu aj vtedy, keď sme ešte pampersky nepoznali. Prebaľovali sa tradičným spôsobom. Nepoznali sme ani automatické práčky. Niekedy sme takmer každý deň prali na tri deti okolo sto plienok ručne, s pomocou tradičnej práčky a žmýkačky.

Takto sme žili v tom dvojizbovom rodinnom dome. Po narodení Martušky si rodičia zariadili kuchyňu tak, aby v nej mohli bývať. V spálni boli chlapci, kým my s dvoma deťmi v obývačke. Ich príklad obetavosti, skromnosti a odriekania sa bol pre mňa ako mladého zaťa zahanbujúci.

Zamestnanie - ukážem svoju legitimáciu

Po svadbe som postupne presťahoval všetky svoje veci do Košíc a hľadal som si zamestnanie. V Miškolci som s rozviazaním pracovného pomeru nemal žiadne problémy a v Košiciach som bol prijatý do ČSD (Československé dráhy) Vozňového depa, kde som pracoval ako zámočník údržbárskej čaty jeden a pol roka. Anka robila žeriavničku vo VSŽ (Východoslovenské železiarne) a chodila na smeny, ja som chodil do práce stále ráno.

Na pracovisku ma prijali rôznym spôsobom. Majster, ktorý vedel po maďarsky, bol ku mne veľmi prívetivý a pretože som mal stredoškolské vzdelanie, často mi dal prácu v jeho kancelárii. Vždy som považoval za veľmi dôležité, aby som pri prvej vhodnej príležitosti vyznal Pána Ježiša. Aj tu som ukázal hneď na začiatku svoju „legitimáciu“.

Hneď na začiatku som bol šokovaný tým, ako väčšina našej údržbárskej čaty holdovala alkoholu. Počas pracovnej doby suverénne chodili von do neďalekej krčmy bez obáv, že ich niekto uvidí a môžu mať z toho problémy. Také niečo som v Maďarsku na mojom pracovisku nevidel. Isteže sme mali alkohol, keď mal niekto meniny či narodeniny, ale pilo sa až po pracovnej dobe. Vedel som, že Maďari si radi vypijú, ale teraz sa mi zdalo, že Slováci oveľa viac. Teda som sa dostal do takejto „pijackej“ partie.

Ako je to zvykom pri prijatí nového spolupracovníka, aj odo mňa žiadali „priskočné“. Tak som im priniesol do práce domáci malinový sirup, sífónku (na výrobu sódovej vody), kávu a presso kávovar. Manželka upiekla zákusky, a okrem toho každému z 15 ľudí som dal aj

jednu maďarskú čokoládu a paprikový krém v tube (Piros arany), čo bolo v tej dobe aj v Maďarsku novinkou. Viete, aká bola ich reakcia? - „*Čo si myslí ten Maďar, čo sme my, sopl'avé deti? Dones nám pálenku!*“

Väčšina spolupracovníkov vedela po maďarsky, tak som mal možnosť hovoriť im svedectvo o tom, že s alkoholom mám isté skúsenosti. Ja som si už vypil svoju dávku alkoholu na celý život. Uveril som v Pána Ježiša, nepijem a pitie alkoholu nepodporujem. Od tej doby mi dali pokoj.

Skoro ma (pre Ježiša) vyhodili - ja som ich predišiel

Nedalo mi však pokoj stranické vedenie. Ja som to ale nevedel, ani nepocítil. Neskôr sa ukázalo, že na mňa niečo chystali. Majster bol so mnou spokojný, svoju prácu som robil poctivo. Nemôžem sa chváliť ani tým, žeby som bol vo svedčení o svojej viere príliš aktívny. Hovoril som len vtedy, keď sa ma niečo opýtali. Jedinou mojou „chybou“ bolo, že som spolu s partiou nepil a nekradol, alebo to, že po služobnej ceste som „cestáky“ vyplňoval podľa pravdivých údajov.

Asi po roku a pol prišiel za mnou jeden mladý inžinier z vedenia depa, ktorý so mnou zjavne sympatizoval, a dôverne mi pošepkal: „*Jožko, rádím Vám, aby ste si intenzívne hľadali druhú prácu. Dozvedel som sa, že stranické vedenie Vám chce dať výpoveď s takým osobným posudkom, s ktorým Vás zoberú len do baní.*“

Bol som prekvapený touto správou a doma som to hneď referoval rodine. Ocko na to povedal: „*Neboj sa Jožko! Hneď napíš a zajtra podaj výpoveď s okamžitou platnosťou! U nás v Železiarni na plynojeme práve potrebujú strojníka na miesto jedného opilca, ktorého prepustili.*“

Tak sa aj stalo. Druhý deň som podal výpoveď a o deň neskôr som už bol prijatý do Východoslovenských železiarní za strojníka plynojemu vysokopecného plynu. Tam som pracoval od októbra 1973 do júla 1985.

Pán pripravil pre mňa lepšie miesto. V železiarni som mal oveľa lepší plat aj slušnejších spolupracovníkov, kde aj postoj ku alkoholu bol úplne iný. Chodili sme na štyri smeny, a s otcom sme sa striedali, ba niekedy sme robili aj spolu. Práca bola - najmä na odpoľudňajších smenách - celkom dobrá. Na pracovisku sme boli dvaja. Po pravidelnej

kontrole zariadenia a po hodinovej práci sme mali sledovať len prístroje na paneloch. Takže sme sa mohli veľa rozprávať. S niektorými spolupracovníkmi sme mali veľmi požehnané rozhovory o Bohu, o viere. Otca už dobre poznali ako kazateľa, takže aj moje prijatie bolo celkom prirodzené. Okrem jedného majstra, ktorý bol stranickým funkcionárom a jedného kolegu zo stálej rannej smeny. Z ich strán som bol často brúsený, aby som sa učil od Pána Ježiša odpúšťať: „*Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo činia!*“

Byt alebo auto? Aj..., aj... plus deti

Vďaka Bohu, v železnižkách On sa postaral aj o naše bývanie. Spomínal som, ako sme bývali u Ankiných rodičov. Už sme mali dve deti a čakali sme tretie, pritom rodičia tiež mali malú Martušku a štyroch chlapcov. To všetko v dvojizbovom rodinnom dome. Po nástupe do VSŽ som požiadal závodný výbor ROH (Revolučné odborové hnutie) o pridelenie štátneho bytu v správcovstve podniku. Podľa poradníka som nemal šancu byť dostať. Bol som novým pracovníkom. Najbližšie rozdelenie bytov bolo na jar 1974, teda asi po pol roku po mojom nástupe. Nebol som príliš sklamaný, keď mi bolo oznámené, že som byt nedostal.

Keďže som nedostal byt, a mali sme trocha ušetrených peňazí, rozhodli sme sa, že si ešte nejaké peniaze požičiame a kúpime si auto. Ale ani takto sme nemali dosť peňazí na auto, preto sme si kúpili „iba“ Trabant. Môj tátoš nám však slúžil osem rokov a zahanbil mnoho áut. Raz sme išli s deťmi a s mládežou na zimný tábor do Nízkych Tatier. Náš Trabant bol celkom naložený, ešte aj na streche. Cestou snežilo, autá sa šmýkali, na cestách boli kolóny. Náš „trabčik“ však predbehol všetkých.

Asi po mesiaci od kúpy Trabanta nám bol zázrakom pridelený aj dvojizbový byt na sídlisku Nad Jazerom. Boli sme Bohu veľmi vďační. Bolo to Jeho úžasne riadenie. Keby sme boli vedeli, že dostaneme byt, Trabant by sme nekúpili. Takto sme mali aj byt, aj auto. Naša Martinka mala päť mesiacov, keď sme sa sťahovali. Keď sa po novom roku narodila Juditka, nový byt sme už mali zariadený. O päť rokov neskôr nám Pán pomohol tento byt vymeniť za trojizbový.

Začiatok otcovskej úlohy

Naše tri deti sa narodili po sebe vždy o necelý rok. Neboli však pre nás ťarchou, ale požehnaním. Náš najmladší syn Jojo sa narodil až o sedem rokov po Juditke. Po narodení Juditky sme sa rozhodli, že Anka - po šesťmesačnej materskej dovolenke - nepôjde späť do práce, ale zostane doma a budeme žiť radšej skromnejšie z jedného platu, lebo deti potrebujú svoju mamičku doma. Videli sme totiž, že často aj deti veriacich rodičov odchádzajú od Pána, pretože rodičia nemali na nich čas. Rodičia chodili na rôzne smeny, vzájomne sa ledva videli a najviac to pocítili deti. Pre nás však bola po Pánovi Ježišovi najdôležitejšia rodina a zdravý duchovný rast našich detí. Našou najúpenlivejšou modlitbou bolo, aby nám dal Pán milosť a ukázal nám spôsob k tomu, aby naše deti osobne poznali Pána Ježiša a Jemu slúžili. Poznali sme, že to bez stálej prítomnosti, vplyvu a vyučovania milujúcej matky nie je možné.

Pre mňa ako pre Maďara slovenské mená mali zvláštny cveng. Pretože majú veľmi krásny význam. Keď sme čakali prvé dieťa, ešte nebolo možné ultrazvukom zistiť, či to bude syn alebo dcéra.

Pre prvorodeného syna sme vybrali meno Miroslav. Mojou, našou prosbou od Boha bolo to, čo toto meno vyjadruje, mier a sláva: „*Bože, daj, aby toto dieťa bolo mužom pokoja a žilo na Tvoju slávu!*“ Vďaka Pánu, že Pán naše modlitby vypočul. Nielen on, Miroslav, ale aj ostatné deti patria Pánovi.

O našich životných skúsenostiach a Božej starostlivosti z obdobia rastu našich detí viac píše moja manželka vo svojej knihe „*Spomienky*“.

Pri výchove detí nám veľmi pomohla kniha „*Kresťanská rodina*“ od Larryho Christensona, z ktorej sme mohli čerpať veľa užitočných rád.

Naša rodina dnes - na jar roku 2011

Ako som spomínal, a ak ste dobre počítali, v manželstve sa nám narodili štyri deti. Najstarší, syn Miroslav je dnes ženatý, spolu s manželkou Martou majú troch synov, 12 ročného Tobiasa, 10 a pol ročného Adama a tri a polročného Natana. 10 rokov slúžili ako pastorská dvojica v zbore Apoštolskej cirkvi v Nových Zámkoch. Na zakladaní tohto zboru sa Mirko aktívne podieľal. V roku 2006 sa presťahovali do Nitry, kde prežívali Božie povolanie zakladať nový zbor.

Staršia dcéra Martina je vydatá vo Švajčiarsku, kde pracuje ako vedúca reštaurácie. Jej manžel Dani je vedúci oddelenia v jednom obchodnom dome. Oni ešte nemajú deti.

Mladšia dcéra Judita je vydatá, spolu s manželom Milanom majú štyri deti. Ich jediný syn, Ruben má sedem rokov. Rebeka bude mať v lete 11 rokov, Esterka štyri a Terezka, ktorú si osvojili, bude mať 16 rokov. Milan dlhé roky pracoval s mládežou v organizácii ACET, v prevencii proti AIDS a drogám. Dnes slúži v novozámockom zbore ako pastor.

Mladší syn Jozef, alias „Jojo“, je tiež šťastne ženatý a spolu manželkou Luckou, sa tešia zo štyri a polročnej dcéry Sofinky a polročného synčeka Jakubka.

S vďačnosťou môžem povedať, ako Jozua, že: *„Ja a môj dom - z Božej milosti - slúžime Hospodinovi!“* Avšak aj teraz, keď už majú svoju rodinu, naďalej ich prednášame Pánovi s prosbou: *„Daj Pán, by sme verní zostali!“*

Moja služba v košickom zbore

Spomínal som, že v zbore v Košiciach som bol prijatý s láskou. Čoskoro som bol pozvaný aj do vedenia zboru. Moja služba v staršovstve bola navštevovať maďarsky hovoriacich veriacich žijúcich v okolí Košíc a misijne pracovať medzi maďarsky hovoriacimi Rómami v obci Silica neďaleko Rožňavy, medzi ktorými sme strávili veľa požehnaných chvíľ.

V zbore v Košiciach sme prežili mnoho Božieho požehnaní. Tento zbor bol pre nás požehnaním a my sme sa aktívne podieľali na rozvoji tohto zboru. Som vďačný Pánovi, že som mohol byť svedkom zázraku výstavby novej modlitebne v dobe tvrdého komunizmu, keď bola na Pereši akákoľvek výstavba zakázaná. Bol som svedkom a účastníkom nadšenia, s akým sa za šesť mesiacov postavila modlitebňa s pomocou ochotných brigádnikov z celého Slovenska. Bol som svedkom zázraku, ako sa Pán postaral aj o financie.

Následne sme každý mesiac mali v zbore dlhé roky dvojdňové evanjelizačné slávnosti, ktoré priťahovali veriacich i neveriacich z celého východu Slovenska, ba aj z Lučenca a Banskej Bystrice, kde neskôr následkom týchto evanjelizačných slávností vznikol samostatný zbor. Na Pereši uverili vrcholoví športovci z Banskej Bystrice, z ktorých sme nie jedného mohli v našom byte ubytovať a pohostiť. V tej dobe žil celý zbor v takej úžasnej atmosfére svornosti a lásky, že pre nikoho nebolo ťarchou každý mesiac ubytovať a pohostiť aspoň toľko hostí, koľko členov zbor vtedy mal. Nastalo prebudenie. Každý mesiac Pán pridával novoobrátených, ktorí sa nechávali pokrstiť v bazéne vo dvore. Dnes sú niektorí z nich požehnaní vodcovia Božieho ľudu. Mali sme dobre fungujúci spevokol, manželka pracovala s deťmi v zborovej besiedke. Organizovali sme každoročné letné a zimné tábory pre mládež, kde mnohí odovzdali svoje životy Pánovi a boli naplnení Duchom Svätým. Toto požehnanie neprišlo len tak samo. Predchádzalo ho mnoho modlitieb, pôstu a služby. Na pravidelných bratských modlitbách sa stretávali mladí bratia, povstali budúci služobníci, terajší vodcovia košického zboru a cirkvi. V zbore sme mali láskavé vzťahy, spoločenstvo bez nepriateľstva. Nemali sme žiadny dôvod zo zboru utiecť.

Predsa sme však odišli. Božím povolaním do Nesvád.

TRETÍ ODVÁŽNÝ SKOK

- okolnosti povolania do kazateľskej služby

Pokračovanie predchádzajúcej kapitoly

Spomínal som, že mojou hlavnou službou v košickom zbore bolo navštevovať maďarských veriacich v okolí Košíc a Rožňavy. Tieto skupiny veriacich vznikli skrz službu brata Győzőho Sárkányá z Miškolca, ktorý žil istý čas počas druhej svetovej vojny so svojou rodinou aj v Košiciach. Boli to obce Háj, Silická Jablonica, Silica, Jelšava a samotná Rožňava.

V Rožňave zbor nebol, žila tam len jedna verná sestra Júlia Gyenesová, ktorá sa veľa modlila za mesto, za svoje deti a za svoju rodnú obec, za Silicu. Väčšina veriacich z obce Silica sa v 50-tych rokoch presťahovala do Košíc, kde v mestskej časti Pereš bol už zbor. Medzi inými rodina Farkašová a Zakharová.

V druhej polovici 70-tych rokov v Silici žili už len dve staršie veriace sestry. Pretože boli rodinou brata Farkaša a Zakhara, počas našich okružných ciest sme ich navštevovali. V roku 1978 skrz svedecký život jednej z nich, sestry Márie Fodorovej sa medzi Rómami začalo prebudenie. Ona nás požiadala, aby sme týchto Rómov navštevovali. Takže čoskoro sa v rodinnom dome Ľudovíta Kórého, ktorého časť prerobili na modlitebňu, schádzalo okolo 20 ľudí, ktorí uverili, dali sa pokrstiť a viacerí boli pokrstení aj Duchom Svätým. Vidiac hlad týchto bratov a sestier sme ich s bratom Farkašom a Zakharom pravidelne - asi trikrát za mesiac - navštevovali a mávali bohoslužby. Po bohoslužbe nás vždy srdečne pohostili a po radostných rozhovoroch sme sa okolo polnoci rozlúčili. Cítili sme sa medzi nimi nevysloviteľne dobre. Avšak systematická práca si vyžadovala viac. Bývať medzi nimi. Bol aj taký návrh, aby sme sa s rodinou presťahovali do Silice, ale s manželkou sme v tejto veci neprežívali úplný pokoj a harmóniu, Božie vedenie, ani k tomu neboli reálne podmienky. Žiaľ, diabol nám túto snubnú misijnú prácu závidel, a okrem niektorých zosnulých veriacich a rodiny brata Kórého, ktorého dcéra sa vydala do Maďarska a dnes je manželkou pastora, táto práca po našom odchode do Nesvád, napriek pokračujúcemu navštevovaniu a zabezpečeniu služby, zanikla.

Všetko začalo tým, že sme počuli správu

V lete 1984 sme sa dozvedeli, že brat Alexander Podobný, kazateľ nesvadského zboru, odvolávajúc sa na svoj pokročilý vek, požiadal Ústrednú radu cirkvi o uvoľnenie zo služby s tým, aby Ústredná rada hľadala za neho nástupcu, mladého brata, ktorý vie aj po maďarsky. Keď sme sa o tom s manželkou dozvedeli, niečo sa v nás pohlo. Skúmali sme sa pred Bohom, rozprávali sme sa o tom, či by sme boli ochotní odísť do Nesvád, keby nás tam Pán volal. Prišli sme k jednotnému názoru, že keby sme naozaj poznali, že je to Božia vôľa, nechceme byť neposlušní. Ale keby sme išli zo svojej iniciatívy alebo z ľudskej vôle, pre nikoho by to nebolo na požehnanie. V mojom srdci boli dve otázky: 1) „*Je to Božia vôľa?*“ 2) „*Poznajúc samého seba, bol by som schopný na túto vážnu, zodpovednú službu? Je to úplne iná vec, sem-tam Božím Slovom poslúžiť, alebo viesť pomerne veľký zbor!*“ Dohodli sme sa s manželkou, že budeme očakávať na Pána a o tomto našom rozhovore nebudeme ľuďom rozprávať.

Koncom októbra sa ma môj švagor Jožko Brenkus, ktorý bol v tom čase tajomníkom Ústrednej rady cirkvi opýtal, či nemám túžbu ísť na návštevu do Nesvád. Túžbu som mal, dovolenku som dostal, tak som išiel s radosťou. V Nesvadoch sme mali požehnaný čas. Bola s nami aj mládežnícka hudobná kapela, Jozef kázal po slovensky a ja po maďarsky.

Z Nesvád som išiel na tri týždne do kúpeľov do Trenčianskych Teplíc, kde som mal nastúpiť v pondelok. Bol som dohodnutý s bratom Štefanom Szabom, že z nedele na pondelok u nich v Trenčíne prenocujem a tak v pondelok pôjdem do Teplíc. Brat Szabo, ktorý pochádzal z Nesvád, sa ma pýtal, ako sme sa mali v Nesvadoch, a hovoril: „*Však by už toho brata Podobného mohol v službe vystriedať nejaký mladý brat?*“ A po chvíľku rozmýšľania: „*Jožko, čo keby ste vy išli do Nesvád?*“

Čo mám na to teraz odpovedať? Veď sme sa s manželkou dohodli, že o našom stanovisku nebudeme ľuďom rozprávať. No predsa, teraz niečo povedať musím. Akoby Štefan odhalil moje srdce! Tak som mu povedal: „*Keď mám byť úprimný, uvažoval som už o tom, aj sme sa*

s manželkou rozprávali, ale keby som odporúčal samého seba, alebo keby to nebola Božia vôľa, len ľudská vôľa či iniciatíva, z toho by aj tak pre nikoho nebolo žiadne požehnanie. Ale keby sme spoznali, že Pán nás volá, nechceme byť neposlušní!“ Viac sme o tejto veci nehovorili. Na druhý deň ráno sme sa rozlúčili a ja som išiel do kúpeľov.

Čo ste šeptali do ucha, bude sa rozhlasovať zo striech

„...nieto ničoho ukrytého, čo by nemalo byť odkryté, ani tajného, čo by sa nemalo zvedieť. A preto všetko, čo ste povedali vo tme, bude sa čuť na svetle; a čo ste v komorách šeptali do ucha, bude sa hlásať na domoch.“ (Lk 12,2-3).

Nasledujúci víkend bola v Galante celocirkevná konferencia. Na túto konferenciu išla aj moja manželka z Košíc a išiel som aj ja z kúpeľov. Boli sme prekvapení, keď nás viacerí vítali so slovami: *„Je pravda, že idete do Nesvád? Haleluja!“* Stalo sa totiž, že brat Szabo na zasadnutí Ústrednej rady referoval: *„Brat Tóth je ochotný ísť do Nesvád za kazateľa!“* Asi nedobre pochopil moje vyznanie: *„...keby som odporúčal samého seba, ...“* - tak ma odporúčal on. ☺

I keď naše tajné uvažovania vyšli najavo, to ešte neznamenalo nič. Potrebovali sme potvrdenie od Pána. Aj zodpovední vodcovia cirkvi potrebovali poznať, že ja mám byť ten, ktorého Pán povoláva do Nesvád. Bolo potrebné aj stanovisko nesvadského zboru, ale najviac sme potrebovali Božie potvrdenie my. Z nesvadského zboru som už mal bližšie vzťahy s bratom Turánom, ktorý bol členom nesvadského staršovstva a začali sme intenzívnu korešpondenciu. On mi oznámil, že nesvadský zbor jednohlasne súhlasil s mojim pozvaním za kazateľa.

Pán pred nami urovnával cestu, pretože...

Bolo však potrebné ešte zariadiť niekoľko dôležitých záležitostí. V Košiciach sme mali dobrý, veľký trojizbový byt, na ktorý som musel podpísať 10 ročný záväzok. Chýbali ešte štyri roky. Potom by som už tento byt mohol mať vo svojom vlastníctve. Nemal som nádej, že ma z práce uvoľnia, prepustia, či rozviažu so mnou pracovný pomer.

Ďalšie otázky: Kde budeme v Nesvadoch bývať? Kde budem pracovať? Vtedajšie pomery boli také, že kazatelia popri práci vykonávali kazateľskú službu. Brat Turán ma informoval o tom, že sa pre mňa rysuje vhodné zamestnanie, ako aj to, že zbor chce kúpiť pre našu rodinu aj rodinný dom, či družstevný byt. Družstevný byt by sa nedal kúpiť čestným spôsobom, pretože ja som nebol členom spotrebného či bytového družstva. Rodinný dom bol zase veľmi drahý a zbor nemal toľko peňazí. Bola ešte jedna možnosť, vziať si do prenájmu dvojizbový rodinný dom v tesnom susedstve brata Turána, ale tam nebol ani plyn, ani kúpeľňa, dokonca ani zavedený vodovod. Len na dvore bola jedna studňa s ručnou pumpou. Zároveň nás brat Turán pozval do Nesváda na 31. marca, na kvetnú nedeľu osobne sa porozprávať.

...On potreboval jedného somárika

V tú nedeľu v zbere slúžil Slovenský bratský spevokol a hlavnú kázeň mal brat Jožko Gabovič. Jeho kázeň ma veľmi oslovila. Medzi iným povedal: *„Dnes nechcem kázať o Pánovi Ježišovi, ale o osliatku, na ktorom Pán Ježiš vchádzal do Jeruzalema. Nebol to pretekársky kôň, len jednoduchý nenáročný somárik, ktorý si uvedomil, že táto oslava nepatrí jemu, ale Tomu, kto sedí na jeho chrbte. On mal len jedinú úlohu, pozdvihnúť, nosiť a vyvyšovať Ježiša. Pán aj dnes potrebuje takého nenáročného oslíka, ktorý má len jedinú túžbu, vyvyšovať a nosiť Ježiša medzi ľuďmi. Jeho majiteľovi postačilo, keď učeníci odovzdali Pánov odkaz: Rozviažte ho, Pán ho potrebuje!“*

Počas kázne som si uvedomil, že Pán ku mne mocne hovorí a že ma do služby „somárika“ povoláva. Počul som to, čo som najviac potreboval. Božie potvrdenie. Bola to bodka za Jeho volaním, tiež bodka za naším rozhodovaním. Poznal som, že nemám mať žiadne nároky. Mne stačilo, že som zreteľne poznal Jeho volanie. To mi stačilo. S manželkou sme to prežívali rovnako. Hneď pri obede som povedal bratovi Turánovi, že Pán ku mne hovoril. Nechceme zbor zaťažovať tým, že by nám kúpil dom alebo byt. Prijmeme dané podmienky: dvojizbový rodinný dom bez komfortu do prenájmu. Budeme susedia.

Osliatko sa rozväzuje

Keď sme sa vrátili domov do Košíc, začal som sa informovať ohľadom rozviazania môjho pracovného pomeru s vierou, ktorú som v Nesvadoch dostal: „*Rozviažte toho oslíka, Pán ho potrebuje!*“

Dozvedel som sa, že výpovedná lehota je 3 mesiace. Ako som už spomínal, kvôli záväzku na byt som nemal nádej, že ma pustia. Začal som sa informovať. Dozvedel som sa, že mama Judkinej spolužiačky pracuje na personálnom oddelení, a tak sme ju s manželkou navštívili a informovali sme sa, či je nejaká možnosť a aký je postup. S úžasom sme videli, ako Pán predivne urovnáva pred nami cestu, otvára dvere a rozväzuje svoje osliatko, pretože On ho potrebuje. Pani nám nielenže ochotne a bez úplatku dala informácie, ale osobne napísala žiadosť o rozviazanie pracovného pomeru. Hovorila, že keď byt odovzdám, s dôvodom „nevyužitia kvalifikácie“ ma musia prepustiť. Tak sa aj stalo.

Pán sa postaral o bývanie

Za krátky čas sme dostali list od brata Turána, v ktorom nás informoval, že Pán sa nám postaral o lepšie bývanie. Stalo sa, že svat brata Podobného zomrel a dom, v ktorom býval, zostal prázdny. Jeho syn Alexander Döme s manželkou Betkou, ktorá bola (aj je) členkou nášho zboru, sa rozhodli, že nám ten starý dom bezplatne dajú k dispozícii. Písal, že je tam zavedený plyn, plynové kúrenie aj voda. Zbor dom renovuje a pristavia ešte kúpeľňu. Dokonca je tam aj veľká záhrada, z ktorej môžeme konzumovať ovocie a zeleninu, koľko potrebujeme.

Aj touto cestou chcem vyjadriť vďaka manželom Dömeovým, že sme v tom „starom dome“ mohli bývať plných 6 rokov.

A tak v piatok 12. júla 1985 sme sa rozlúčili s Košicami, rodičmi a rodinou (so zborom sme sa rozlúčili už v nedeľu), prišiel sťahovák a predvečer sme dorazili do Nesvád. Boli sme veľmi dojatí láskavým prijatím bratov a sestier, s ich ochotou a krásne pripraveným „starým domom.“

Pán sa postaral aj o zamestnanie

Od 1. augusta 1985 som mohol nastúpiť ako zámočník do podniku TESLA v Nových Zámkoch. Keď som mal byť oficiálne ustanovený za kazateľa a vybavoval sa štátny súhlas, raz ráno ma v práci volal majster, že sa mám prezliecť a ísť sa hlásiť na políciu. Tam ma jeden muž v civile zaviedol na najvyššie poschodie do jednej zamrežovanej miestnosti na výsluch. Od toho dňa som bol evidovaný u ŠTB ako preverovaná osoba. Takéto boli časy a pomery.

V Tesle som mal dobrú prácu aj dobrý kolektív. Priateľsky ma prijali medzi seba, hoci vedeli, že som kazateľ a nepijem. Často som mal možnosť rozprávať sa s viacerými kolegami o Bohu. Trápila ma však jedna vec. Mali sme vedúceho, ktorý bol aj predsedom strany, a keď sa objavil v dielni, každý mal strach. Rýchlo sme museli imitovať, že vrúcne pracujeme, hoci pravdou bolo to, že často boli dni, keď sme ani pri najlepšej snahe nemali čo robiť.

Tento vedúci však nebol takým strašidlom. Myslím si, že sledoval zvlášť mňa. Ako veriaci kresťan a kazateľ som predsa musel byť príkladom aj v práci. Raz ma osobne poveril zostaviť jeden špeciálny stroj. Mal to byť nejaký zlepšovák. Potom ma požiadal, aby som do jeho kancelárie vyrobil nejaké dekoračné kvetináče. Teda asi som mu padol do oka. Predsa ma však trápila jedna vec: Prečo sa nemôžeme porozprávať ako človek s človekom? Prečo je medzi nami taký veľký rozdiel, ja obyčajný zámočník, ŠTB sledovaný „sektársky“ kazateľ, a on ako vedúci technického úseku a vysoko vážený predseda jedinej vedúcej komunistickej strany? Prečo si nemôžeme sadnúť a ako človek s človekom sa porozprávať? Tak rád by som sa ho opýtal, prečo neverí v Boha, a tak rád by som mu povedal, prečo ja verím, a čo som s Ním prežil.

V Tesle som pracoval do konca roka 1988, keď som pre podstatné zhoršenie zdravotného stavu bedrových kĺbov išiel do plného invalidného dôchodku. Zhoršenie môjho zdravotného stavu viedlo neskôr, v rokoch 1994 a 1995 k operáciám, implantáciám umelých bedrových kĺbov.

Pri príležitosti odchodu do dôchodku pracovný kolektív usporiadal pre mňa slávnostnú rozlúčku s večerou v reštaurácii Šport v Nových Zámkoch. To bolo pre mňa neuveriteľne veľké prekvapenie. Moje prekvapenie však bolo ešte väčšie, keď ma usadili za vrch stola vedľa môjho vedúceho a predsedu strany. Stal sa zázrak! Celý večer sme sa rozprávali o Bohu, o viere, a rozlúčili sme sa objatím.

Modlitby za uzdravenie - dotyky Božej moci

Na začiatku svojho svedectva som spomínal, že som sa narodil s vyklbenými nohami, ktoré v ťažkých podmienkach za veľkú cenu obetavosti mojich rodičov a s Božou pomocou lekári viac-menej dokázali napraviť. Po rokoch sa však tieto bedrové kĺby vždy viac a viac opotrebovali a postupne nastala koxartróza. K tomu vo veľkej miere prispel môj spôsob života v mladosti, ako aj moje zamestnanie. Ako som už spomínal vo svojom životopise, v Miškolci som pracoval v opravovni železničných vagónov ako prijímací technik. Pretože vagóny nemohli vojsť do kancelárie, my sme museli ísť za nimi do terénu a denne dôkladne prekontrolovať asi 25 nákladných vagónov, preskakovať a podliezť ich, a na základe zistenia vypísať robotníkom príkaz práce. A to za každého počasia, mrazu, vetra, horúčavy, dažďa či sneženia. Moje kĺby to za tých 10 a pol roka poriadne pocítili. K tomu sa ešte pridalo časté cestovanie s kapelou, nosenie hudobných nástrojov a dlhé státie na pódiách. Takže postupne ma nohy vždy viac a viac boleli a v roku 1978 som sa už dostal do čiastočnej invalidity. Bolesti boli často veľmi kruté a začal som užívať silné lieky proti bolesti. Niekoľkokrát som bol aj v kúpeľoch. Za svoje uzdravenie som sa aj modlil a využíval som každú príležitosť v zbore, keď bola výzva za uzdravenie.

Veril som v Božie uzdravenie a mnohokrát som bol svedkom toho, ako Boh uzdravuje a vypočuje dokonca aj moje modlitby za nemocných. Mali sme veľa skúseností, keď boli naše deti malé. Jeden čas sme si začali písať zoznam vypočutých modlitieb, keď boli deti choré, alebo mali zlý sen, strach a nevedeli spať. V takých prípadoch, hlavne v noci sme s deťmi hneď išli na kolená, vzkladali sme na ne ruky, žehnali sme im a išli sme spať. Namiesto pohotovosti sme prvú pomoc hľadali na kolenách pred Pánom Ježišom. Uško a bruško prestalo bolieť, strach a horúčka odišla.

Pamätám sa na jednu udalosť, keď sme s mládežou boli na návšteve jednej rodiny. Dozvedeli sme sa, že syn Ankinej sesternice, Marián dostal zápal mozgových blán. Jeho rodičia boli zúfalí, pretože nemocnice boli preplnené a nikde ho nechceli prijať. My sme na vrúcnych modlitbách zápasili pred Pánom za Mariánove uzdravenie, keď som zrazu vnímal, že už Pána neprosím, ale spontánne začínam chváliť a ďakovať za to, že naše modlitby vypočul. Za krátky čas bol Marián doma a zdravý.

Neskôr sme aj v službe často okúsili, že Božie Slovo i dnes funguje. Spolu s bratmi počas okružných ciest pri našich návštevách, keď sme boli konfrontovaní s nemocou, často sme boli požiadaní, alebo Duchom Svätým vedení, aby sme sa modlili za nemocných na základe Jk 5,14 - 16 *„Je niekto nemocný medzi vami? Nech si zavolá starších zboru, a nech sa modlia nad ním pomazúc ho olejom v mene Pánovom. A modlitba viery uzdraví chorého, a Pán ho pozdvihne, a keď urobil hriechy, odpustí sa mu. Teda vyznávajúce si jeden druhému hriechy a modlite sa druh za druhu, aby ste boli uzdravení. Mnoho vládze modlitba spravodlivého pôsobiaca.“*

Raz v zime sme išli s bratmi Farkašom a Zakharom za hustého sneženia do Silice. Mali sme pracovné voľno a nechceli sme sklamať našich veriacich, keby sme boli nepriaznivým počasím od cesty odradení. Dôverovali sme Pánovi, že nás zachráni. Keď sme prišli k sestre Fodorovej, našli sme ju ležať v posteli vo vysokej horúčke. Rodina nám hovorila, že už volali sanitku, ale pre husté sneženie sanitka nemohla vyjsť cez serpentíny do Silice a vrátila sa naspäť do Rožňavy. Divili sa však tomu, že môj Trabant sa na kopec vyškríbal. Chválili sme Pána, že nás zachránil a mali sme spolu Pánovu večeru. Sestra videla Boží zázrak v tom, že nás Pán priviedol a požiadala nás, aby sme ju pomazali olejom a modlili sa za ňu vzkladaním rúk na základe Jakuba 5,14. Na modlitbách sme chválili Pána, modlili sme sa za sestru, a ona zrazu vstala z postele, pripravila nám večeru a bola uzdravená. Pán Ježiš ju uzdravil ako Petrovu svokru (Mk 1,30-31).

Spomeniem ďalší prípad. V Nesvadoch raz skoro ráno mi s plačom zavolala sestra Vangeľová, že jej muž dostal infarkt. Prosila ma, aby som zavolať brata Turána a rýchlo išli k ním sa zaňho pomodliť. Každú chvíľu už mala prísť sanitka, takže veľa času sme nemali. Mali sme však toľko času, že sme sa za brata Vangeľa pomodlili, pomazali ho olejom a prišla sanitka. Na druhý deň som ho išiel navštíviť do nemocnice v Komárne. Predstavoval som si, že určite leží napojený na prístrojoch na JIS-ke. Hľadal som ho, ale na jeho izbe som ho nenašiel. Nakoniec som ho našiel v spoločenskej miestnosti, ako svedčí spolupacientom o Pánovi Ježišovi, ako ho oslobodil od fajčenia, keď denne vyfajčil 100 cigariet. Infarkt bol preč, a o niekoľko dni bol doma a zdravý.

Raz, na začiatku našej služby v Nesvadoch, k nám prišiel brat Juraj Kohút, vtedajší kazateľ baptistického zboru, a poprosil ma, aby sme sa išli spolu pomodliť k sestre Husárovej z ich zboru, ktorá bývala v našom susedstve. Našli jej nejaký nález na pľúcach, a lekári mali podozrenie na rakovinu. S bratom Kohútom sme mali dobré vzťahy. Niektoré z našich detí spolu chodili do školy a kamarátili sa, aj naše manželky sa spriatelili. Považoval som to za česť, že ma zavolať a s radosťou som išiel. Keď sme prišli k chorej sestre, kľakli sme k jej posteli, brat ju pomazal olejom a spolu sme sa pomodlili. Neskôr v ten deň dostala sestra silný záchvat kašľa a pri tom niečo vykašlala. Bolo to niečo ako kus odtrhnutej čiernej masy, sťa odlepenej „fólie“, čo sa odlepilo z pľúc. Na druhý deň išla sestra na kontrolu a nález bol negatívny. Sláva Bohu!

Mohol by som pokračovať svedectvami, ako Pán Ježiš niekoľkokrát vrátil zo smrti našu milú sestru Helenu Lachovú zo Svätého Petra, keď už podľa ľudí nebola pre ňu nádej záchrany. Lúčila sa už so životom, s rodinou, príbuznými a veriacimi. Keď sme ju navštívili, mala ešte túžbu vyznávať svoje hriechy, pretože sa chcela postaviť pred Pána s čistým srdcom. V dôvernom rozhovore s mojou manželkou položila ťažkosti svojho srdca pod golgotský kríž, potom sme sa za ňu pomodlili a pomazali ju olejom v mene Pána Ježiša. Sláva Pánovi, to pomazanie nebolo posledným pomazaním k smrti, ale pomazaním k životu! Biblia nikde nehovorí o tzv. „poslednom“ pomazaní. Jk 5,14-16 o pomazaní chorých je pomazaním k uzdraveniu, domácou lekárničkou pre veriacich, ktorú naša sestra odvtedy už viackrát s vierou využila.

O niekoľko rokov neskôr, keď bola po ťažkej operácii, sme sa s ňou nevedeli ani rozprávať. Len sme tíško zaspievali refrén piesne „Ty si Boh, ktorý liečiš chorých“ pri jej posteli na oddelení ARO: *„Chcem sa dotknúť lemu Tvojho rúcha, chcem sa dotknúť, vidieť Tvoju moc!“*. Zrazu sestra z polospánku ožijúc, pozdvihla svoje ruky so slabým, ale radostným „výkrikom“: *„Haleluja!“* Pán sa jej naozaj dotkol a znova ju uzdravil. Za všetky tieto svedectvá patrí sláva Pánovi Ježišovi!

Možno mnohí veriaci uznajú, že je ľahšie sa modliť za iných nemocných, než za seba. Čítal som o Božích mužoch, evanjelistoch a misionároch, ktorí sa cez deň úspešne modlili za nemocných a v noci trpeli pre svoje bolesti. Aj sám apoštol Pavol hovorí o tom, ako bojoval s trňom, ktorý mu bol daný do tela, aby sa nepovýšil. Pán mu však dal lekciu: *„Dost' ti je moja milosť. Lebo moja moc sa dokonáva v slabosti.“* A Pavol si uvedomuje: *„Teda najradšej sa budem chváliť svojimi slabosťami, aby prebývala na mne moc Kristova. Preto mám záľubu v slabostiach, v pohaneniach, v tiesňach, v prenasledovaniach, v úzkostiach za Krista; lebo keď som slabý, vtedy som mocný.“* (2Kor 12,9-10).

Byť slabým, chorým a chudobným nie je príjemné a populárne. Dokonca aj medzi charizmatickými kresťanmi je rozšírený názor, že veriaci človek nemôže byť chorý. Ak naozaj máš vieru, musíš byť vždy fit, zdravý, silný, vo všetkom úspešný a bohatý. Keď to tak nie je, je tak to preto, lebo máš hriech, alebo dokonca démona vo svojom živote. Som presvedčený, že tento názor vôbec nie je biblický a dlhodobo nefunguje. Sám jeden zo zakladateľov tohto hnutia tzv. „evanjelia prosperity“ ochorel na rakovinu a po štyroch rokoch chemoterapií a ožarovaní, tiež po pokání z bludných učení, vo veku 63 rokov zomrel na krvácanie do mozgu.

Na začiatku roka 1989 som bol na letničnej konferencii Východ - Západ vo Švédsku v Jönköpingu. V tej dobe bolo vzácnosťou dostať sa za „železnú oponu“. Avšak pretože moja cesta bola vybavovaná cez Ústrednú radu cirkvi ako Ministerstvom kultúry dopredu naplánovaná a schválená služobná cesta, po byrokratickom vybavovaní cestovných dokladov (k žiadosti som potreboval na pracovisku pozbierať cca. 20 podpisov a pečiatok) a po predbežnom

pohovore na pasovom oddelení VB (Verejnej bezpečnosti - polícia) v Komárne som k pasu dostal vycestovacia doložku a mohol som cestovať. V predošlom roku sme s manželkou tiež boli súkromne pozvaní na konferenciu Východ - Západ do Juhoslávie, do Osijeku. Vybavovanie vtedy bolo jednoduchšie len tým, že som nemusel ísť na pohovor na pasové oddelenie. Pozbieranie 20 podpisov a pečiatok ma však neobišlo. Lenže na druhej strane to bolo o to komplikovanejšie, že sme si museli vybaviť bankový devízový príslub, lebo na Západ sa bez plánovaného prídeltu devízy nedalo cestovať. Juhoslávia sa tiež považovala za západnú krajinu, i keď bola „socialistická“. Na konferencii v Osijeku sme dostali od jedného brata zo Švédska ako dar 100 švajčiarskych frankov. Cítil som sa nepríjemne, lebo nelegálne držanie valút bolo trestné. Tak som si tie franky odložil, lebo by som ich mohol zužitkovať len na čiernom trhu, a to som nechcel.

Keď však prišla príležitosť vycestovať do Švédska, tak som si pomyslel, že sa mi tieto franky zídu. Peniaze urobia človeku najviac problémov. Je zlé, keď ich nemá, a môže byť ešte horšie, keď ich má. Ja som ich nemal veľa, len 100 CHF, no robili mi problémy. Čo mám s nimi robiť? Myslel som si, že ich zoberiem so sebou a vo Švédsku niečo kúpim pre deti. Ale kde ich mám skryť? Keď sa priblížil deň odchodu, dostal som do srdca taký strach, že som tie franky nemohol zobrať so sebou, nechal som ich doma. Cestovali sme vlakom cez Prahu - Děčín a cez NDR. Na hraniciach prišla pasová a colná kontrola. Z celej našej skupiny len mňa previedli do susedného vagónu do jednej prázdnej kabíny na osobnú prehliadku a prekontrolovali každé možné skryté miesto v batožine aj na tele. Bol som veľmi vďačný Pánovi za skúsenosť, že ma ochránil a dopredu skrze Duchu Svätého varoval, aby som tie franky nechal doma. Pán sa však postaral aj o to, aby som zo Švédska neprišiel domov s prázdnyimi rukami.

O tejto ceste som však chcel napísať niečo iné v súvislosti s mojím zdravotným stavom. Cez jednu prestávku na konferencii ma oslovili nejakí mladí ľudia, pravdepodobne nie oficiálni účastníci, ale „primiešanci“ z inej „tiežcharizmatickej“ alebo „charizmaniackej“ denominácie a skrz tlmočníka sa ma opýtali, či by som nechcel, aby sa za mňa modlili. Ja som súhlasil. Zaviedli ma do jednej miestnosti, kde

ma posadili na stoličku. Povedali mi, že krívam preto, lebo mám jednu nohu kratšiu, čo som ja dobre vedel. Mal som vystrieť svoje nohy a porovnali ich, ukazujúc, že je to tak. Po horlivej modlitbe znovu porovnali moje nohy a prehlásili, že sa stal zázrak a moja kratšia noha narástla. Naozaj to vyzeralo tak, lebo moje nohy - vystreté trocha v inom uhle - boli zdanlivo rovnaké. Ale keď som vstal a začal chodiť, všetko bolo po starom. Pýtal som sa: „*Pane, prečo? Nemal som vieru?*“ Alebo som sa stal pokusným králikom horlivých „uzdravovateľov“, ktorí sa špecializujú na „krátke nohy“? Žiaľ, aj takto sa zneužíva to drahé meno Ježiš. Nedivím sa, že jedného dňa sa niektorí ľudia takto budú vyhovárať pred Pánom: „*Pane, Pane, či sme... v tvojom mene mnoho divov nečinili?*“ A Pán im povie: „*Nikdy som vás neznal. Odídte odo mňa, páchatelia nepravosti!*“ (Mt 7,22-23).

Ako som hovoril, po rokoch sa moje kíby vždy viac a viac opotrebovali, nohy ma vždy viac a viac boleli, nastala koxartróza pokročilého štádia. Bolesti som tlmil liekmi, ale šľachy a svaly na bolesti reagovali stiahnutím a stvrdnutím, takže som už nevedel robiť riadne kroky, len tak „cupitať“. Veril som v Božie uzdravenie, a keď bol v zbore nejaký požehnaný slúžiaci brat zo zahraničia, ktorý dal výzvu k modlitbám za uzdravenie, využil som každú príležitosť.

Tak to bolo raz aj v Nesvadoch už v novej modlitebni. Mali sme hosťa, brata Paula Eptona z Anglicka. Vo svojej službe hovoril veľa svedectiev o zázračnom Božom uzdravení, ktoré Pán koná v ich zbore. Po jeho službe som ho poprosil, aby sa za mňa pomodlil. Ja som stál na pódiu za kazateľnicou, a on s bratom Jozefom Brenkusom, ktorý ho prekladal, prišli ku mne a vkladali na mňa ruky. V tej chvíli ma tak prenikla Božia moc, že som cítil, ako sa moje stuhnuté bedrové kíby, šľachy a svaly uvoľňujú. Chválil som Pána a prežíval Jeho prítomnosť. Svaly sa naďalej uvoľňovali. Odvážil som sa oznámiť zboru: „*Bratia, sestry, niečo sa so mnou deje!*“ - a začal som na pódiu pred všetkými skákať do polmetrovej výšky, čo predtým nebolo možné. Všetci sme sa radovali a chválili Boha: „*Stál sa zázrak! Pán Ježiš ma uzdravil!*“ Potom sa už hostia museli ponáhľať na letisko. Toto uvoľnenie svalov však trvalo len dva-tri dni, potom bolo všetko po starom. Niektorí ma obviňovali: „*To preto, lebo si nezotrval vo viere!*“ Viete, ľahko je

kritizovať. Aj ja som skúmal príčinu: „*Naozaj, Pane, nezotrval som vo viere? Čo som mal robiť, ako som mal „zotrvať“ vo viere, aby moje uzdravenie bolo trvalé?*“ Túto otázku som odvtedy už mnohokrát položil sebe aj Pánovi. Prijal som však nasledovnú odpoveď: Pán mi ukázal svoju moc a tým povzbudil moju vieru. Avšak pre mňa mal inú cestu, než cestu zázračného fyzického uzdravenia, pretože „*tým, ktorí milujú Boha, všetko spolu pôsobí na dobré!*“ (Rim 8,28). Naozaj som mnohokrát okúsil, že Boh aj z môjho zdravotného stavu mohol vyniesť veľa požehnaní. Okúsil som, že aj nemoc môže byť prameňom skrytých Božích požehnaní, pretože Jeho cesty nie sú našimi cestami. Zhoršovanie môjho zdravotného stavu neskôr viedlo k operáciám. Vďaka Bohu aj za lekárov. Odvtedy ma nohy nebolia, mám však jednu chybu krásy, chodím ako Jakob. Po niekoľkých rokoch aj to prestane, v nebi dostanem nové telo. Nekulhám však na obe strany (1Kr 18,21) ☺, Pána Ježiša nasledujem rovno, priamo.

Pán mi pomohol aj v službe Slova

Nikdy som nebol nejako zvlášť výrečný, skôr som bol utiahnutý a hanblivý. Na internáte som bol vo štvrtom ročníku zvolený do študentskej samosprávy ako referent za hospodárenie. Na polročnej konferencii som mal prečítať pred všetkými študentmi (asi 300) správu o hospodárení na pol strany formátu A4. Pamätám sa akú som mal trému, potil som sa a ledva som vedel zo seba vydať hlas. Vystupovať pred verejnosťou som sa učil vo svojej „hudobnej kariére.“ Úprimne povedané, aj dodnes radšej spievam a hrám na saxofóne, než kážem. Je to ľúbeznejšie a menej zodpovedné.

Pán ma však povolal predovšetkým kázať Jeho Slovo. Povolal ma napriek tomu, že nemám takmer žiadne teologické vzdelanie. Po mojom obrátení v Maďarsku brat Sárkány Mihály, vtedajší predseda cirkvi - ako povedal neskôr, videl vo mne Božie povolanie - osobne ma pozval na trojročný biblický seminár spojených evanjelikálnych cirkví, na diaľkové štúdium. Po roku a pol som však pre moje rozhodnutie presťahovať sa do Košíc svoje štúdium predčasne ukončil.

Pán ma povolal napriek tomu, že som - nielen bol - človekom ťažkého, dokonca cudzieho jazyka. Aj Mojžiš sa vyhováral: „*Pošli koho chceš, prečo práve mňa?*“ V zbere v Nesvadoch síce bola maďarčina vítaná, ale mal som kázať prevažne po slovensky. Po slovensky som sa však poriadne ani doteraz nenaučil. Moje deti ma pri nedeľňajšom obede často kritizovali: „*Ocko, to si nepovedal dobre!*“ Dokonca dnes už neviem poriadne ani po maďarsky. Napriek tomu však, verím, že z mojich kázní tí, ktorí chceli konať Božiu vôľu, mohli poznať to, čo chcel Duch hovoriť zboru. Som vďačný Bohu aj za svojich spolupracovníkov, za starších zboru, ktorí ma prijímali a podporovali.

Ten „starý dom“ bol miestom mnohého Božieho požehnania. Pán nám dal milosť k službe a spôsobil prebudenie. To sa začalo pri našich pravidelných návštevách u brata a sestry Opavských. Brat bol v tom čase už 11 rokov pripútaný k lôžku. Keď sme sa u nich objavili, čoskoro prišla aj susedka, teta Kollárová, ktorá veľmi rada počúvala naše piesne a zadumane počúvala naše rozhovory. Čoskoro jej Pán otvoril srdce, rozhodla sa prijať Pána Ježiša a dala sa pokrstiť. Onedlho ju nasledovali jej dve dcéry, vnučky a vnukovia. Pán pridával do zboru novoobrátených bratov a sestry, mladých i starších. U nás doma sa schádzala mládež na modlitby, ktoré často trvali do neskorej noci. Nikto sa neponáhľal domov. Veľa sme spievali a modlili sme sa za rôzne potreby, najmä za krst Duchom Svätým, čo viacerí aj prežívali. Naša radosť bola nesmierna, keď sme videli Pána konať.

V tomto čase nás často navštevoval brat Štefan Pap, terajší pastor zboru v Trenčíne, ktorý vtedy ešte býval v Juhoslávii a často chodieval na Slovensko. Jeho vyučovania boli pre našu mládež veľkým požehnaním. Okrem toho nám pomohol pri letných a zimných táboroch mládeže, či na Lehote, v Slovenskom raji alebo v Týře na Těšínsku. Pán nás spojil v jednom duchu v službe a máme veľa spoločných spomienok. Jedným z najsilnejších zážitkov bolo, keď nám nečakane predstavil svoju snúbenicu, Jarku z Popradu, ktorú poznal len nejaký mesiac. Štefan takto trochu napodobňoval môj druhý skok viery.

História našej modlitebne

Miestom mnohého Božieho požehnania bola aj naša stará modlitebňa, ktorú bratia a sestry ešte v roku 1963 svojpomocne prerobili z hospodárskej budovy, z maštale na pozemku bývalej členky zboru, zosnulej Alžbety Vargovej. Nebola to v tej dobe celkom samozrejماً vec, veď zbor potreboval štátny súhlas nielen k zriadeniu a prenajatiu modlitebne, ale aj k použitiu finančného nákladu v sume 1.865,- Kčs z vlastných finančných prostriedkov.

Po smrti sestry Vargovej v auguste 1977 - pretože jej závet štát neuznal za právoplatný - celý dom s pozemkom prepadol v prospech štátu, všetko bolo zapečatené a zbor nemohol používať ani modlitebňu. Bratia sa pokúsili požiadať o odkúpenie nehnuteľností, ale uznesením rady Miestneho národného výboru (MNV) bola žiadosť zamietnutá. Dostali však súhlas modlitebňu znova používať za príslušné nájomné. Činilo to 400,- Kčs za miestnosť s rozmermi 8x8 m a za jednu „prilepenú“ malú miestnosť pre besiedku s rozmermi asi 3x4 m, kým nájomník bytu za 110,- Kčs mesačne užíval celý dom, dvor, dielňu a polovicu záhrady.

V rokoch 1986-89 bolo viac pokusov o odkúpenie staršieho rodinného domu a výstavbu novej modlitebne, ale vtedajšie štátne orgány každý návrh zamietli. Nakoniec, v predvečer nežnej revolúcie, 16. novembra 1989 rada MNV v Nesvadoch svojím uznesením dala súhlas k tomu, aby zbor odkúpil späť celú nehnuteľnosť pri modlitebni spolu „s bremenom“, (tam bývajúcim nájomníkom) za výhodnú cenu, čo sa na konci roka 1990 aj uskutočnilo. Po polroku nájomník považoval za lepšie sa z bytu vysťahovať a tým sa otvorila cesta k výstavbe novej modlitebne a rekonštrukcie kazateľského bytu.

14. septembra 1991 sa začalo búranie starej modlitebne, 25. septembra boli prvé výkopy a symbolické založenie základného kameňa za účasti niekoľkých členov zboru na modlitebnom stretnutí pri vykopanej časti základov a o 9 mesiacov, 14. júna 1992 bolo slávnostné otvorenie novej modlitebne.

Zvlášť zázračná bola posledná noc, keď sa robili posledné úpravy za účasti a pomoci bratov zo Slovenského bratského spevokolu, ktorí prišli už v sobotu, aby na otváraciu slávnosť už v novej modlitebni cvičili piesne. Namiesto toho prišli na „stavenisko“ tvrdo pracovať. Večer to vyzeralo tak, že ráno nebude možné usporiadať otváraciu slávnosť, ale nakoľko už boli pozvánky po predbežnom súhlase vedúceho stavby rozposlané po celom Slovensku, celú noc sa intenzívne pracovalo. Do pol štvrtej nad ránom ešte hučala cirkulárka, no ráno o siedmej bolo všetko krásne pripravené a o deviatej zaznel chválospev: „*Toto je deň, toto je deň, ktorý Pán nám dal, ktorý Pán nám dal...*“. Výstavbu realizovala svätopeterská firma LACHOSTAV spolu s cca. 1000 hod. brigádnickou prácou zborov ACS.

Túto udalosť opisuje moja manželka vo svojich Spomienkach tak krásne, že krajšie by som to nevedel opísať, preto s jej dovolením ju citujem aj vo svojich spomienkach:

„Charakter a láska mládeže i celého zboru sa dokázala najviac pri stavbe modlitebne. Boh otvoril možnosť postaviť nový Boží dom a k tejto práci predivne vzbudil aj stavebný tím. Veľa sme sa za to modlili, aj ja osobne. Verila som, že Pán určite má človeka, ktorý je schopný vykonať toto dielo. A naozaj sa to stalo. Synovia jedného zo starších zboru, Lachovci, mali stavebnú firmu. Boh im dal do srdca schopnosť, múdrosť a smelosť, aby mohli toto dielo urobiť. Presne o deväť mesiacov bola celá stavba dokončená. Jej výstavba trvala presne taký čas, aký potrebuje na svoj rast dieťaťko v lone matky.

S akým elánom chodili pomáhať naši starší besiedkari i dorast! A svoju prácu robili veru veľmi zodpovedne. Jedna rodina dovolila deťom zo zboru obhospodarovať časť svojej záhrady. Ešte pred začatím stavby staršia besiedka celú sezónu sadila, okopávala a zbierala papriku. Aj oni chceli finančne prispieť na stavbu. Získané peniaze venovali na základy modlitebne. Len čo prišli chlapci a dievčatá zo školy domov, utekali na stavbu. Pre ich ruky nebola žiadna práca ťažká alebo špinavá, ich srdcia boli hotové pomôcť. Podobne žil aj celý zbor, do práce sa zapájali celé rodiny.

Najviac to bolo vidieť v sobotu, jeden deň pred slávnostným otvorením. Bratský spevokol prišiel cvičiť nové piesne, ale na ich prekvapenie vyzerala modlitebňa ešte stále ako stavenisko. A tak sa maľovalo, skladali sa a čalúnili lavice, lepili koberce, dokončovali dvere. V rôznych tímoch tu pracovalo viac než päťdesiat ľudí. Práca utíchla až nadránom. Tí, ktorí videli modlitebňu v sobotu, museli byť šokovaní pohľadom na ňu v nedeľu ráno, keď už žiarila v plnej nádhere! Všetci sme stáli v úžase so slzami v očiach, s chválou v srdci a piesňou na perách. Veľký je Hospodin, On je náš Boh, On je Staviteľ! Spevokol aj my všetci sme chválospevmi oslavovali Pána Ježiša. Úcta a vďačnosť k Bohu naplnila celú našu bytosť. Tam, kde sú zapálené a milujúce srdcia, nič nie je nemožné!“

Po nežnej revolúcii

Po nežnej revolúcii prišla do života zboru nová vlna oživenia. Ponúkali sa doteraz nepredstaviteľné možnosti zvestovať evanjelium na námestiach, uliciach, v kultúrnych domoch aj v stane. Taktiež rozdávať traktáty a predávať literatúru, ktorú sme pred rokmi dostali zo západu, vtedy zakázaným spôsobom. Roky, keď kresťania zo západu riskovali väzenie i svoje životy, už boli len nostalgickou, či skôr nepríjemnou spomienkou. Naša mládež bola zapálená a aktívne sa zúčastňovala v tejto misijnej službe. Nehanbili sme sa cez deň chodiť po dedine, či v Nových Zámkoch s vedierkom v ruke a lepiť plagáty všade, kde sa len dalo. Vtedy sa to ešte mohlo bez obmedzenia. Prišla sloboda, nové ponuky, nové možnosti, nové výzvy, avšak nielen pre evanjelium. Naše skromné plagáty sa postupne stratili medzi politickými plagátmi a plagátmi, ktoré pozývali na disko párty alebo ponúkali erotické či vešdecké služby. Tie boli väčšie a atraktívnejšie.

Pamätám sa na prvé slobodné Vianoce. Na Štedrý večer sme aj predtým chodievali spievať vianočné piesne pod okná členov nášho zboru v Nesvadoch, v Imeli a vo Dvoroch nad Žitavou na troch - štyroch autách. Ja som nosil so sebou aj saxofón, ktorý niekedy pri silných

mrazoch aj zamrzol. Robili sme to však s radosťou. Avšak neporovnateľne väčšia bola naša radosť a eufória na Vianoce 1989, keď sme na uliciach v Nových Zámkoch spievali vianočné piesne. Zdalo sa nám, že celé mesto je vonku a nálada bola ako v novembri v Bratislave na námestí SNP. Prvé slobodné Vianoce!

Na prvé slobodné leto sme začali s prípravou na evanjelizácie. Bolo potrebné vystrojiť duchovných poradcov. Na prvú evanjelizáciu sme pozvali Slovenský bratský spevokol. Dostali sme zadarmo do prenájmu kultúrny dom Kovak na námestí v Nových Zámkoch. Dokonca boli ochotní vysielat' do mestského rozhlasu vo frekventovanej dobe nahrávky Bratského spevokolu. Nezabudnem na ten úžasný pocit, keď som prvý krát počúval ako sa celým mestom niesli krásne melódie piesní Bratského spevokolu a brata Jožka Gaboviča. Taktiež aj v Nesvadoch.

Nasledujúci rok v lete sme mali prvú pouličnú evanjelizáciu v Komárne a v Nových Zámkoch. Naš Mirko sa práve chystal do Ameriky na biblickú školu. Cez brata Štefana Papa sa zoznámil s niektorými vedúcimi mládeže zo Švajčiarska, zo zboru Christliches Zentrum Buchegg v Zürichu, ktorí nám prišli so skupinou mladých pomáhať v pouličnej a stanovnej misii. Jeden z nich však neskôr popýtal našu Martinku o ruku a zobral ju so sebou do Švajčiarska.

V roku 1992 prišla na Mirkove pozvanie misijná skupina „Couriers“ z biblickej školy Zion Bible Institute (ZBI) v USA, kde Mirko študoval. Každé leto počas nasledujúcich piatich rokov sme usporiadali pouličné a stanové evanjelizácie, s pomocou mládežníckej misijnej skupiny zo zboru Buchegg v Zürichu a skupinou študentov zo ZBI v USA, kde mnoho ľudí počulo evanjelium. Zároveň boli rozdávané tisícky „Kníh života“ na školách a pod hlavičkou „Klubu Knihy života“ sa začali neformálne stretnutia na rôznych prenajatých miestach v Nových Zámkoch - v Červenom kríži a Centre kultúry Nábregie, kde sa mohli ľudia dozvedieť o Bohu a viacerí sa obrátili k Pánovi Ježišovi.

Začiatky vzniku zboru v Nových Zámkoch

Takto sa začala misijná služba nášho zboru v Nových Zámkoch. V rokoch 1990 - 1997 bol zbor zázemím pre misijnú prácu v Nových Zámkoch, a pomáhal pri zakladaní nového zboru. S mnohými mládežníkmi sme sa vytrvalo celé roky modlili a prakticky pomáhali.

Po návrate Mirka z biblickej školy v roku 1994 stretnutia pokračovali v kinosále Vunar a v Dome kultúry Kovak, kde sa začali pravidelné bohoslužby v nedeľu poobede. To bol zlomový moment, kedy sa stretnutia transformovali z klubov na bohoslužby a vytvorili sa podmienky pre neskoršie založenie samostatného zboru v Nových Zámkoch. To však pocítil náš nesvadský zbor. Okolo 20, prevažne mladých ľudí z nášho zboru odišlo a pripojilo sa do nového zboru v Nových Zámkoch. Takéto delenie je však na požehnanie.

Hudba naďalej - saxofón som nezavesil na klinec

Keď som uveril, dlhší čas som nehral na saxofóne. Do atmosféry zboru sa lepšie hodil klarinet. Saxofón bol medzi veriacimi považovaný za príliš „svetský“ hudobný nástroj. Nikto mi to tak síce nepovedal, ale takto som uvažoval aj ja sám. Takže som sa rozhodol ho predať. Pochodil som v Budapešti mnohých opravárov a výkupcov, predajcov hudobných nástrojov, ale za tú sumu, ktorú mi ponúkali, som sa so svojim „saxikom“ nechcel sa rozlúčiť. Tak som ho nakoniec nepredal.

Po presťahovaní do Košíc som sa zapojil do mandolínovej hudby, ktorá bola v zbore na Pereši. Neskôr sme založili tzv. „svadobnú“ kapelu. Janko Poláček hral na harmonike, Paľko Klein na gitare, Šaňko Farkaš na veľkej base, Emil Icsó bubnoval a ja na saxofóne. Neskôr sa k nám pridali aj Tibor Kozák na ozvučenej mandolíne. V zbore sme nehrali, len na svadbách, ale „ostošest“. To boli svadby! Radosť, dobrá nálada a to všetko bez alkoholu. Rozdali sme spevníky a bez prestania sme zahráli päť - šesť piesní, pritom každý spieval a tleskal do taktu. Bol taký rok, keď sa v cirkvi „roztrhlo vrece“ a bolo sedem, či osem svadiel. Okrem východoslovenského regiónu nás pozvali hrať aj do Vlčian pri Galante, aj do Novej Lehoty pri Piešťanoch.

Pozvali nás aj do Cirkvi bratskej do Prešova. Keď sme sa po svadbe, okolo druhej po polnoci vracali naspäť autom do Košíc, celou cestou sme spievali. Mali sme radosť a dobú náladu. V Košiciach pri amfiteátri nás zastavili policajti a pýtali sa ma: „*Odkiaľ idete?*“ - „*Z Prešova zo svadby!*“ Policajti sa už tajne popod fúzy usmievali a tešili sa, že bude mať dobrý úlovok a dal mi fúkať. Nechcel však veriť vlastným očiam, keď sa trubička nezafarbila. „*Vystúpte!*“ - rozkázal. Nohy som mal trocha strpnuté - „*Veď sotva stojíte na nohách!*“ - a dal mi fúkať ešte raz. Vysvetlil som mu, že sme boli hrať na nealkoholickej kresťanskej svadbe a že sme abstinenti. Len krútil hlavou, že aj také niečo existuje? Áno, mali sme radosť, nie však od sladkého vína, ale radosť z Ducha Svätého.

Nech mi ostatní odpustia, iste pre každého býva najlepšia jeho vlastná svadba, ale najlepšia nálada bola na svadbe Andreja Kutláka a Vlastičky Bednárovej na Lehote. K tomu vo veľkej miere prispela pestrým programom aj novomestská mládež pod vedením Jožka Gaboviča. Žiaľ, milá Vlastička krátko po svadbe vážne ochorela.

Keď sme prišli do Nesvád, aj tu nás čakala mandolínová hudba a s mládežou sme veľa spievali aj na bohoslužbách, kým ja som hral väčšinou na klarinete. Medzi tým sa časy zmenili, zmenila sa aj kresťanská hudba. V cirkvi sa začali šíriť chválospevy, iná forma uctievania Pána. I keď už mám svoje roky, ale medzi mladými sa cítim mladým, a kým ma zoberú medzi seba do kapely, rád sa pripojím. Už však nemám ten starý polstoročný tenor saxofón, ale stal sa jeden zázrak, o ktorom niečo poviem v nasledujúcej kapitole. Je to živé v mojej pamäti, veď to nebolo tak dávno.

Deň plný úžasných prekvapení

Na začiatku júna 2005 som mal náhle zdravotné problémy a v nedeľu 12. júna som nemohol ísť do zboru, Milan bol však ochotný ma zastúpiť. Na nasledujúcu nedeľu, 19. júna ma Mirko už dávnejšie pozval kázať do novozámockého zboru „akože“ z príležitosti dňa otcov. Túto slávnosť sme zatiaľ na Slovensku v našich zboroch nemali, ale pretože Mirko rád experimentuje, pozvanie som prijal. Veď téma o otcovskej úlohe je veľmi dôležitá a modliť sa za otcov a za budúcich otcov je veľmi potrebné.

Na tú sobotu, 18. júna, zorganizovali mladí stretnutie našich bývalých mládežníkov tzv. „retro-mládež“, na ktorú pozvali všetkých, ktorí za 20 rokov chodili do našej mládeže.

V sobotu okolo obeda, keď som sa práve pripravoval na nedeľnú kázeň, zazvonil telefón a ozval sa hlas našej Martinky: „*Ocko, čo by ste povedali, keby som teraz na víkend prišla domov?*“ V mojej hlave prebehla myšlienka: „*Keby zo Švajčiarska teraz odchádzala, stihnem prísť do Bratislavy na letisko.*“ A odpovedal som: „*Samozrejme, veľmi by sme sa potešili! Kedy prídeš?*“ Ona na to: „*Tak otvor dvere!*“ - Nechcel som tomu uveriť, tak ešte raz zopakovala: „*Otvor dvere, tu stojím pred dverami!*“ Keď som sa konečne spamätal, zakričal som Anke, ktorá v kuchyni varila: „*Martina tu stojí pred dverami!*“

Bolo to veľké prekvapenie. Volala zo svojho mobilu pred našimi dverami. Naše deti o tom vedeli, dokonca Mirko bol pre ňu na letisku. Prišla vraj, na „retro-mládež“.

Už raz niečo podobné Martinka s Mirkom „vyparatili“. Bolo to krátko po Martinkinej svadbe. Prišiel k nám Mirko a zavolať Anku k autu, že tam má nejaký veľký balík. Z auta spod kabáta sa vykľula Martina, ktorá si z Zürichu „odskočila“ vlakom do Győru, kde ju Mirko čakal na stanici. Oni boli dohodnutí, ale nám to neprezradili. Aj teraz sa im podarilo takto nás prekvapiť. Ba ešte aj viac.

Na druhý deň sme boli všetci v novozámockom zbere, kde som kázal. Na naše milé prekvapenie sme sa tam stretli s rodinkou Jírových z Čiech, ktorú sme dávno nevideli. Boli v kúpeľoch vo Veľkom Mederi. V závere bohoslužby Mirko oznámil zboru, že v júli bude 20. výročie nášho príchodu do Nesvád a pri tejto príležitosti bude poobede o 17.00 v Nesvadoch slávnosť. Ja na to hovorím Mirkovi: „*To je omyl! Poobede mám v Nesvadoch predsa službu ja!*“ A Mirko na to: „*To už je zmenené! Všetko už je zariadené!*“

Ďalšie prekvapenie bolo, že na obed sme boli všetci pozvaní k Judke, kde boli aj Jíroví, od ktorých sme sa dozvedeli, že pobyt v kúpeľoch bol len druhoradý dôvod ich návštevy. Prišli najmä kvôli našej slávnosti. Pretože pred 20. rokmi, keď sme sa lúčili s košickým zborom, oni boli práve v Košiciach ako novoobrátení veriaci a boli našou „story“ veľmi dojatí. Čo sa tu vlastne chystá? Pýtal som sa Mirka,

ako to bude, čo mám robiť, predsa som mal kázať? Mirko hovorí: „*Nič, len si pekne sadnete obidvaja do prvej lavice a budete počúvať!*“ Prišiel čas ísť do Nesvád.

V nedeľu poobede sa v Nesvadoch schádzame len sami Nesvadčania, okolo 20 ľudí. Keď sme prišli do Nesvád, s úžasom sme videli, že dvor je plný áut. Čo to má byť? Keď sme vstúpili do zhromaždenia, náš úžas sa len stupňoval. Zhromaždenie bolo napraskané. Neodvážil som sa ani obzrieť, len sme si s Ankou sadli do prvej lavice ako mladomanželia. Pozdravili sme sa s Jankom a Zlaticou Lachovými, svatovcami, ktorí sedeli blízko nás. Pred začiatkom som sa predsa len opatrne poobzeral a videl som, že veľa bratov a sestier prišlo z celého okolia, aj od bratov baptistov z Nesvád a z Hurbanova.

Potom sa začal program, ktorý viedol Mirko s Martinkou. Prispeli aj Juditka a Jojko so svojimi spomienkami a ďakovaním za nás aj za zbor, ktorý nás s láskou prijal. Jojko pripravil jedno zaujímavé spomienkové video, ktoré bolo premietnuté. Potom vystúpili niektorí bratia s krátkymi príspevkami, ďakovaním zo strany zboru: Jožko Ďurika, Ľuboš Lošonci, Štefan Vangeli, ktorý vyrástol v Nesvadoch, ale už žije s rodinou v Nových Zámkoch. Za cirkev Bratskej jednoty baptistov sa prihovril brat Miško Hornyák s krásnymi spomienkami, brat Emil Bajzík ako oblastný správca a brat Janko Lacho ako biskup cirkvi. Medzi tým sme dostávali kytice a dary od zboru ako aj od niektorých jednotlivcov. Medzi darmi bol aj obal knihy, ktorý urobil náš Jojko, a finančný príspevok od sponzorov k vydaniu Ankiných Spomienok. Mirko nám prečítal gratulácie z kytice e-mailov, ktoré poslali naši priatelia. Ďalším prekvapením bolo telefonické spojenie s Ankinou mamičkou z Košíc, ktorá nás so slzami v očiach pozdravila a my sme jej múdre a láskavé slová so slzami v očiach počúvali.

To všetko bolo veľmi krásne, úžasne pripravené, ale najviac som sa divil tomu ako to mohli všetko pred nami tak dokonale zatajiť. Všetci vedeli o tomto „spiknutí“, aj naše deti aj zbor, len my dvaja s Ankou nie. Podarilo sa im to dokonale.

Ale to ešte nebol koniec. Moje prekvapenie sa stupňovalo. Boli sme dojatí k slzám, keď Mirko vyzval za Apoštolskú cirkev v Čechách brata Staška Cichého, pastora zboru v Třinci. Keď prišiel dopredu, veľmi som

sa čudoval, že som ho doteraz nezbadal. Jeho mimoriadne krásne biele vlasy svietili zďaleka. Nestretli sme sa už snáď 18 rokov a predtým sme spolu prežívali mnoho krásnych chvíľ. Či to bolo na tajných seminároch ešte za totality v horách alebo na konferenciách, či keď sme s našou mládežou boli u nich na Týře na zimnom tábore, alebo na Slovensku na Lehote. Jeho svedectvo o Božej добрote a moci bolo veľmi mocné. Pán sa oslávil, keď sa im napriek negatívnym lekárskeym prognózam narodila zdravá vnučka.

Jiřinka z rodiny Jírových spomínala na časy, keď na Těšinsku u Bubikových boli dlhé roky tajné rodinné rekreácie, kde ju na besiedke učila teta Anička a ujo Jožko hral pri táboráku na saxofóne s jej sestrou, ktorá hrala na harmonike.

Akoby prekvapení nebolo dosť, ešte to aj všetko gradovalo. Mirko ma prekvapil tým že ma požiadal, aby som na saxofóne zahral pieseň: „*Preslávnny Bože*“. Ja som sa snažil vyhovárať, že ten saxofón je starý, rozhegáný, veď má už skoro 45 rokov. Okrem toho je vysušený, lebo dve nedele som na ňom nehral a neviem, či dokáže vydať zvuk, ktorý by sa dal počúvať.

Po krátkom zafúkání som predsa zahral pieseň a Mirko hral na klavíri. Skôr než som si sadol, prišla ku mne Martinka a v ruke mala nejaký kufřík. Povedala: „*Ocko, teraz vyskúšaj toto, zahraj tú pieseň ešte raz!*“

Otvoril som kufřík a čo nevidím? Krásny, nový, pozlátěný alt saxofón sa ligotal na mňa z kufříka. „*Ocko, je to tvoje!*“ - hovorí Martinka.

Zdalo sa mi, že snívam. Nechcel som uveriť, že je to pravda. Keď som sa trochu prebral z úžasu, napadlo mi: „*Veď by som mal hrať! Ale na alt saxofóne som ešte nikdy nehral.*“ Prstoklad je síce ten istý, len klapky sú bližšie, ladenie však nie je „Bé“, ale „Es“, a to je veľký rozdiel. No napriek tomu som ako-tak tú pieseň zahral a chyby mi každý prepáčil.

Po skončení programu sme láskavými objatiami pozdravovali jeden druhého. Nakoniec som sa dozvedel aj tajomstvo tohto „spiknutia“. Mirko rozposlal e-maily všetkým známym a pozval každého na túto slávnosť.

Takto sa skončil tento úžasný deň prekvapení a zázrakov.

Epilóg

„Eben-ezer - Až doposiaľ nám pomohol Hospodin!“ (1Sam 7,12)

Popri požehnaníach zbor roky bojoval s viacerými vnútornými problémami. Vďaka Bohu, tieto vnútorné konflikty časom ustúpili, vzťahy a zborová atmosféra sa podstatne zlepšili, ale v živote zboru je momentálne príznačný stav stagnácie. Veríme však, že Pán nezabudol na tento jediný dedinský zbor Apoštolskej cirkvi na Slovensku a má aj pre nás budúcnosť a svoje požehnanie. Nejaký náznak tohto vánku Ducha Svätého už prežívame.

Čoskoro budem mať 69 rokov. Hoci sa môj zdravotný stav v poslednej dobe zhoršil, chcel by som ešte žiť a slúžiť na slávu Božiu a na úžitok ľudí. Avšak štafetu hlavnej zodpovednosti som na jeseň 2009 po 24 rokoch odovzdal mladšiemu, a verím, že Bohom povolanému bratovi, ktorý je ochotný v tomto dobrodružstve viery pokračovať.

Keď som dovŕšil 60 rokov a poznajúc svoje, hlavne fyzické obmedzenia, začal som sa zaoberať myšlienkou, že by som rád odovzdal hlavnú zodpovednosť služby pastora mladšiemu, pružnejšiemu bratovi. Veľa som sa za to modlil a túto potrebu som predložil aj vodcom zboru a cirkvi. Vážnosť nášho úmyslu sme dali najavo aj tým, že sme sa presťahovali do Nových Zámok, aby sme služobný byt pri zbore uvoľnili a pripravili na potrebnú rekonštrukciu, pre rodinu budúceho pastora.

Žiaľ, za 24 rokov sa mi nepodarilo uskutočniť jednu vec, nedokázal som z nášho zboru nikoho vychovať za svojho nástupcu. Bol síce jeden mladý brat, ktorý prežíval od Boha povolanie do duchovnej služby a predivným Božím vedením a zriadením sa dostal na jednu veľmi dobrú americkú biblickú školu na tri roky. Keď sa však vrátil domov, nezostal dlho v nesvadskom zbore, ale čoskoro sa stal pastorom práve založeného zboru v Nových Zámokoch. Bol to náš syn, Mirko. Jeho príklad nasledovali ešte dvaja mladí bratia, ktorí na Mirkove odporúčanie boli prijatí na tú biblickú školu, ale po ukončení štúdia zostali v Amerike a založili si tam rodiny.

Vodcovia našej cirkvi mi povedali: *„Žiaľ, nevieme o nikom, kto by prijal službu pastora nesvadského zboru. Brat Jožko, skús si sám hľadať niekoho za seba.“* Tak som s modliacim srdcom hľadajúc Božiu vôľu oslovil niekoľko mladých bratov, ktorí boli aktívni v rôznych oblastiach duchovnej služby. Ani jeden z nich však neprežíval Božie povolanie do služby pastora. Myslím si, že žiaľ, je to tak aj inde, práce je veľa, ale robotníkov je málo! Nie som zástancom toho názoru, aby niekto s čerstvým teologickým diplomom vstúpil do služby pastora. Na teologických vysokých školách - všeobecne - kladú hlavný dôraz na teoretické vedomosti a akademické vzdelanie, absolventom dávajú diplomy a tituly, ale je málo takých biblických škôl, kde by boli teoretické vedomosti v súlade s praktickou službou pastoraácie, skúsenosťami s prácou a vedením Ducha Svätého a praktickou službou Jeho darmi. Žiaľ, mnohí mladí sa po ukončení strednej školy prihlásia na teológiu len preto, lebo s maturitou nemajú šancu dostať zamestnanie a spomedzi vysokých škôl sa najľahšie dostanú na teológiu. Absolvujú ju, aby mali v rukách diplom, neprijímajú však službu v cirkvi, ale hľadajú uplatnenie v civilnej sfére. Teda nie je ľahké dnes nájsť od Boha povolaného a Jemu odovzdaného kazateľa, pastora. Nedá sa ho len tak „zvesiť z klinca“. Mnohí sa modlíme za prebudenie a čakáme ho. Myslím si však, že Boh nedá hromadné prebudenie najmä preto, lebo väčšina členov v našich zboroch nie je pripravená prijať novoobrátených hriešnikov a starať sa o duchovné bábätká. Preto je aj dnes aktuálna výzva Pána Ježiša: *„Žatvy je mnoho, ale robotníkov je málo. Preto proste Pána žatvy, žeby vypudil robotníkov do svojej žatvy.“* (Lk 10,2).

Veril som však, že „Pán žatvy“ má riešenie a On už vie, kto bude pastierom nesvadského zboru, i keď ja ešte neviem.

V apríli roku 2008 boli v našom zbere na návšteve obyvatelia resocializačného strediska Teen Challenge zo Serede s jeho riaditeľom, bratom Jarkom Krajčovičom. Toto stredisko je charitatívnou organizáciou našej cirkvi pre drogovovo závislých mužov, a každý rok raz, dvakrát navštevujú viac zborov, kde viacerí z nich vydávajú svedectvo o svojom živote a o vyslobodení zo závislostí cestou viery

v Pána Ježiša. Pri tejto príležitosti pre nich vždy usporiadame aj zbierku. Okrem toho - pretože Nesvady a okolie je krajom papriky a rajčín - každý rok ich zaopatríme plantami, ktoré vo svojej záhrade pestujú. Tak aj tento raz nás navštívili, niektorí z nich hovorili svedectvá a brat Jarko slúžil Božím Slovom. Doteraz som ho ešte nepočul kázať, ale jeho služba sa mi páčila. Vedenie zboru ma poverilo, aby som oslovil aj jeho. To som však trochu odkladal. Vnímal som totiž, že služba s narkomanmi, ktorú koná, je pre neho „šitá na mieru“, a disponuje vzdelaním, ktoré právne predpisy k zastávaniu tejto funkcie vyžadujú. V septembri sa však znovu hlásili, že by radi prišli poslúžiť do Nesvád. Tentoraz Jarkova služba pôsobila na mňa ešte presvedčivejšie a po bohoslužbe som sa ho opýtal, či by si vedel seba predstaviť ako pastora nesvadského zboru? Bol veľmi prekvapený a odpovedal, že sa budú s manželkou za túto vec intenzívne modliť. Asi o mesiac sa Jarko ohlásil, že na nedeľu by radi prišli s rodinou na bohoslužbu do Nesvád. Aj teraz kázal a po bohoslužbe sme ich pozvali k nám na obed. Počas obeda nám prezradili, že veľmi vážne rozmýšľajú o tom, že ponuku príjmu, ale to znamená, že aj on sa musí postarať o svojho nástupcu. Boh však aj toto zariadil. Neskôr sme celú záležitosť predložili zboru a zbor jednohlasne súhlasil. Postupne sa stávali súčasťou zborového života, pravidelne chodili z 40 kilometrovej vzdialenosti na nedeľné bohoslužby a ja som ho pravidelne zadelil do služby. Zoznamovali sa s členmi zboru, ktorí ich na každú nedeľu pozývali k sebe na obed. Aj my sme sa v duchu a názoroch vždy viac priblížili jeden druhému a začal sa proces „odovzdávania štafety“. Desať mesiacov sme takto „bežali“ vedľa seba, keď prišla chvíľa odovzdania „štafetového kolíka“. Jeho oficiálne ustanovenie do služby bolo 13. septembra 2009.

Týždeň pred tým nám zbor usporiadal „rozlúčkový piknik“, ktorý bol pre nás veľmi dojímavým a milým zážitkom, veľkým prekvapením od milých bratov a sestier, porovnateľným prekvapeniu z príležitosti už opísaného 20. výročia služby. Aj teraz sa podarilo pred nami všetko dokonale zatajiť. Táto rozlúčka však neznamená, že odchádzame zo zboru, našim duchovným domovom naďalej zostane nesvadský zbor.

Naďalej hrám na saxofóne v chválospevovej skupine a naďalej som členom vedenia zboru. Rozdiel je len v tom, že teraz už Jarko zadeľuje do služby mňa a nie ja jeho ☺.

Na slávnosti odovzdávania služby slúžil v našom zbere vždy srdečne vítaný Slovenský bratský spevokol. Pre mňa bolo veľkým privilegiom, že ma prijali medzi seba a mohol som s nimi hrať na saxofóne. Jeho uvedenie do služby vykonal biskup našej cirkvi, brat Janko Lacho.

Odvtedy už uplynulo viac ako jeden a pol roka. Myslím si, že to bola dobrá voľba a Pán požehnáva jeho službu. Jeho manželka, Jolanka, je veľmi milá mladá žena, je matkou dvoch chlapcov, 6 a 8 ročných. Jolanka vie po maďarsky, Jarko nevie, ale dnes už to nie je problémom. Pred 25-imi rokmi bola pre kazateľa žiaduca znalosť maďarského jazyka, ale odvtedy do zboru prišlo viac členov slovenskej národnosti a členovia maďarskej národnosti tiež vedia po slovensky. Satan často používa politikov na rozniecovanie národnostných rozbrojov, ale nech je vďaka Bohu, v každodennom živote medzi obyvateľmi to nie je celkom tak. Zvlášť medzi Božími deťmi, medzi ktorými *„...niet Žida ani Gréka; (Maďara, Slováka, Róma... atď.), niet sluhu ani slobodného; niet muža ani ženy, lebo vy všetci ste jedno v Kristu Ježišovi.“* (Gal 3,28). *„Ale teraz v Kristu Ježišu vy, ktorí ste boli kedysi ďalekí stali ste sa blízkymi v krvi Kristovej. Lebo on je náš pokoj, ktorý učinil oboje jedno a zboril aj priehradný múr.“* (Ef 2,13-14).

Skôr než by som dokončil písanie tejto knihy, chcel by som vyjadriť poďakovanie aj svojej milovanej manželke, ktorá znášala moje mnohé hodiny strávené pri počítači, aj vtedy, keď sa ona musela venovať vnúčatám, pretože ja som sa zahĺbil do písania.

Však, poznáte to? Taký je život babičiek. Deti prinesú vnúčatá, pretože treba vybaviť to - ono... Babičky sa tešia vnúčatám. Samozrejme aj dedkovia. Aj ja ich mám rád, oni mňa tiež, ale niekedy je to tak, ako sa humorne hovorí: *„Tešíme sa, keď prídu, ale ešte viac, keď sa už chystajú ísť domov!“*

Samozrejme, len dostávame späť to, čo sme my spravili rodičom mojej manželky. Ako som spomínal, oni mali sedem detí, medzi nimi štyria dorastajúci chlapci a rovesníčka s našimi deťmi, Martuška. Bývali sme už v Košiciach, ale okrem pravidelných bohoslužieb sme aj každú sobotu chodili na nácvik spevokolu na Pereš, kde - keby niekto snáď už zabudol - bola vo dvore rodičov modlitebňa. Neprišli sme však len my, ale aj švagor Jožko s tromi deťmi. Môžete si predstaviť ten hluk, ktorý spôsobilo tých 6-7 detí, ktoré boli zverené pod dozor vtedy asi 10 ročného švagrika Janka? A to všetko v jedinej izbe, ktorá im bola k dispozícii. Keď sa tak pozerám naspäť, mohlo to byť pre babičku veľmi vyčerpajúce, ale ona to prijala.

Aj tu platí tá - údajne Matejovi Korvínovi pripísaná - legenda o jeho stretnutí s jedným chudobným, ale múdрым človekom, ktorý denne zarábal 3 groše. Jeden vracal, z druhého žil a tretí groš požičal. Ten prvý groš symbolizuje to, čo vraciame rodičom. Druhý znamená to, z čoho žijeme a tretí to, čo investujeme do našich detí, do budúcej generácie. Teda my teraz dostávame späť to, čo sme učinili rodičom mojej manželky. Robíme to s radosťou, ale zároveň aj investujeme do našich detí a vnúčat.

Obzvlášť babičky sa radi venujú vnúčatám. Ale nielen im. Boh tento pud zakódoval do srdca žien. Niekde som čítal, že prirodzenou vlastnosťou žien je, že sa vždy chcú o niekoho starať. Manželky o svojich manželov, matky o svoje deti, babičky o svoje vnúčatá. Keď sa žena nemá o koho starať, cíti sa veľmi osamotená. Keď nemá manžela, ani deti, tak sa stará o psov a mačky, alebo o vrabčeky a holuby v parku.

Aj ja som takýto „vrabček“. Moja manželka sa o mňa s veľkou láskou stará a starala sa aj vtedy, keď som bol pripútaný k lôžku. V tomto veku už je to tak, že buď jeden alebo druhý z nás sme odkázaní na pomoc a starostlivosť toho druhého. Keď má jeden z nás nejaký zdravotný problém, druhý sa cíti dobre, Boh ho posilní, a platí to tak aj naopak. Nech je vďaka Bohu za moju manželku, hoci aj jej sa dostalo v živote dosť z nemoci. Spomeniem len jednu, tú najťažšiu.

Tak ako som písal, moja manželka s veľkou trpezlivosťou znášala moje hodiny strávené pri počítači. Začalo to však tým, že prvú knihu písala ona. Najprv len ručne do jedného zošita a ja som to dal neskôr do počítača. Vtedy, keď ju Boh previedol cez najkritickejší čas jej života a zároveň celej našej rodiny a ona zvíťazila aj nad obkľučujúcou depresiou, pustila sa do napísania svojich spomienok len pre úzku rodinu - pre jej súrodencov, pre naše deti a vnúčatá. Nikto nemyslel, že z týchto svedectiev vznikne kniha. Neskôr sme vďaka povzbudeniu našich detí a mnohých priateľov v lete 2007 vydali tieto spomienky v knižnej forme aj pre širšiu verejnosť.

Pri príležitosti 31. výročia našej svadby vo februári 2003 sme si s manželkou plánovali večeru vo dvojici v jednej reštaurácii. Dva dni pred tým jej však na bežnej kontrole u lekára zistili rakovinu hrubého čreva. Lekár jej telefonicky okamžite vybavil lôžko na chirurgii a na druhý deň už mala ísť ležať do nemocnice. Táto diagnóza znela pre nás príliš kruto! Keď vyšla z ordinácie, ako sama opisuje: *„Cítila som sa, akoby ma niekto ovalil kladivom po hlave. Hučalo mi v nej a celú mi ju zvieralo. Nemala som strach, len akúsi obrovskú prázdnotu a myšlienku, že odteraz sa môj život celkom zmení.“* Ja som ju čakal v aute na parkovisku. Videl som na nej, že niečo nie je v poriadku, a spýtal som sa jej, čo sa stalo. Povedala mi len toľko: *„Mám rakovinu.“* Obidvaja sme ako obarení zostali chvíľu sedieť v aute, neschopní slova. Aj ja som sa cítil tak, ako by ma niekto udrel kladivom po hlave. Každý človek má veľký rešpekt pred slovom „rakovina“. Je to však úplne iné, keď ochorie niekto z našich blízkych.

Už dopredu sme mali naplánované, že hneď od lekára pôjdeme k Judke. Chceli sme zobrať Rebeku k sebe na týždeň. Keďže Anka už na druhý deň musela ísť do nemocnice, zobrali sme ju k sebe len na jednu noc. Rebeka vtedy mala necelé tri roky. Vedela už čisto rozprávať a rada spievala. V to popoludnie si ju Pán použil ako malého anjeliaka! Od Anky sa ani nepohla. Veľa sa smiala a stále chcela, aby sa spolu hrali. Neskoro večer si Anka zbalila potrebné veci do tašky a išli sme spať. Ráno v nemocnici potvrdili diagnózu a začali ju pripravovať na operáciu.

Na nemocničnej posteli sa rozpamätala na sen, ktorý sa je sníval na Nový rok a tiež jej prišiel na myseľ jeden verš z Biblie: „*Pretože Hospodín, Pán, neučiní nič bez toho, že by nevyjavil svoj zámer svojim služobníkom, prorokom*“ (Am 3,7). Snívalo sa jej totiž, že bola v nemocnici a pri nej stál lekár v bielom plášti. Povedal jej, že je veľmi chorá, a preto jej museli urobiť kolostomiu - umelý vývod hrubého čreva. - Udalosti dostali rýchly spád. Aj biologické vyšetrenia potvrdili diagnózu a za dva týždne bola operácia. Sen sa doslovne naplnil.

Medzi tým sme sa za ňu veľa modlili a prosili sme o modlitebnú podporu aj ostatné zbory. Naše srdce naplnila nádej a dôvera voči Bohu. Priznávam, boli tam aj určité obavy. Verili sme však, že Pán o všetkom vie a všetko má pod svojou kontrolou. Nič sa nedeje bez Jeho dovolenia. Kým sa Anka pripravovala na operáciu, veľmi prosila Pána, aby očistil jej srdce od všetkého, čo by ju delilo od Boha. Spolu s ňou sme sa modlili vo vestibule oddelenia chirurgie. Pamätám sa ako malý, 4 ročný Tobinko položil svoje ruky na babičku a veľmi dojímavovo sa za ňu modlil. Mirko išiel potom za primárom do jeho kancelárie. Nie preto, aby mu ponúkol peniaze, ale sa ho opýtal, či sa môže za neho pomodliť, aby Pán Boh viedol jeho ruky pri operácii. Pán primár súhlasil. Je to veľmi jemný a súcitný človek.

Vďaka Pánovi, operácia prebehla bez komplikácií. Hoci mala Anka veľké bolesti, boli okolo nej obetavé sestry a lekári, ktorí sa o ňu veľmi svedomito starali a pomáhali jej zmierniť bolesti. Stáli sme pri nej aj my ako rodina, aj Martinka prišla domov zo Švajčiarska. No najdôležitejšie bolo to, že stál pri nej aj ten Najvyšší Lekár, Ježiš. Keď už bola trochu silnejšia, Mirko jej doniesol celú hrbu vytlačených e-mailov od bratov a sestier, ktorí sa za ňu a za našu rodinu modlili.

V tejto nemoci ju Boh obdaril mnohými novými skúsenosťami. V nemocničnej izbe bola spolu s chorými, ktorí prešli podobnou vážnou operáciou alebo na ňu čakali. Aj vo svojich bolestiach vedela viacerým rozprávať o Božej láske. Predposledný deň nemocničného pobytu prišla na izbu ležať mladá žena s rovnakou diagnózou, ktorá mala doma ešte

malé, päťročné dieťa. Na druhý deň ju mali operovať. V tejto situácii s otvoreným srdcom počúvala Ankine svedectvo o Božej láske a o tom, ako jej pomohol. Nakoniec Anku požiadala, aby sa za ňu pomodlila. Po operácii sa spolu znovu modlili a ďakovali Bohu za pomoc.

Dva mesiace po operácii musela Anka absolvovať ožarovanie, ktoré ju veľmi oslabilo. Znova trojtýždňový pobyt v nemocnici. Príchodom jesene prišli ešte ťažšie dni. Začala upadať do stavu depresie. Tie dovtedy nikdy nepoznala. Teraz však prišiel smútok a slabosť. Nevedeli sme, koľko života má ešte pred sebou. Mala len päťdesiatdva rokov a túžila ešte vidieť rásť vnúčatká, ktoré nám Boh požehnal. Nech je vďaka Bohu, ktorý jej ukázal liek proti depresii, a tým je ďakovanie a chvála. Toto je najlepší liek pre naše duše! Okrem toho jej k víťazstvu nad depresiou vo veľkej miere pomohlo aj to, že sa pustila do písania svojich spomienok. Ešte počas pobytu v nemocnici sa modlievala za to, aby jej Pán ukázal, prečo jej predĺžil život, lebo nechce neúžitečne premárniť roky, ktoré dostala z milosti Božej. Keď sa začala zotavovať zo slabosti po ožarovaní, Pán jej dal do srdca túžbu opísať svoje skúsenosti, ktoré s Ním prežila v detstve, v manželstve a v duchovnej službe ako svedectvá Božej lásky a Jeho požehnaní.

Ďakujeme Bohu za každý prežitý nový deň! Sme Mu vďační za to, že ju z tej ťažkej choroby tak predivne uzdravil a posilnil. Od tej doby prešlo už sedem a pol roka a po rakovine nie je ani stopa. Boh jej nedáva len na každý deň potrebnú silu, ale oveľa viac! Je teda pochopiteľné, prečo sa tak rada venuje vnúčatkám. Tento hendikep má určité hygienické obmedzenia, ale čo na tom, že máme na tele obmedzenia, postihnutia či amputácie? Hlavné je, že máme slobodné, radostné srdce a okolo seba ľudí, ktorí nám pomáhajú niesť ťarchu života. Oveľa väčšou tragédiou je, keď sú ľudia hoci aj fyzicky silní a zdraví, ale sú poviazaní rôznymi putami hriechu a oddelení od prameňa života, od Boha! Preto vyznávame s vďačnosťou: „*Eben-ezer! Až potiaľto nám pomáhal Hospodin!*“ (1Sam 7,12).

Na záver píšem Vám moje deti, milujte Pána Ježiša z celého srdca. V tom je spasenie a tajomstvo požehnaného života. Staručký apoštol Ján, apoštol lásky, často hovorí vo svojich epištolách: „*Synáčikovia, milujte sa navzájom!*“ Čo by mohlo byť väčšou túžbou otca, než aby jeho deti milovali Pána a jeden druhého, a toto dedičstvo poznania pravdy odovzdali ďalej svojim deťom. Čo by mohlo byť väčšou túžbou pastora zboru, než aby veriaci členovia zboru milovali Pána a jeden druhého a odovzdali svojim deťom toto dedičstvo poznania pravdy. Nielen však svojim deťom, ale aj svojim susedom, príbuzným, spolupracovníkom. „*Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je v nebesiach!*“ (Mt 5,16). Nech sa tak šíri kráľovstvo Božie - aj v Nesvadoch!

Žalm 23,6 „*Áno, len dobrota a milosť ma budú sprevádzať po všetky dni môjho života, a budem bývať v dome Hospodinovom dlhé časy.*“ Áno, dobrota a milosť Božia nás sprevádzala celý náš život, a mám túžbu: Žalm 27,4 „*Jedno si žiadam od Hospodina, iba to budem hľadať: aby som mohol bývať v dome Hospodinovom po všetky dni svojho života, aby som hľadel na krásu Hospodinovu a kochal sa v jeho chráme.*“

ZÁVEROM

Milý čitateľu! Ďakujem Ti, že si vydržal do konca a prečítal si si môj životný príbeh. Určite si to neoľutoval, a ani si sa nenudil. Som si istý, že prostredníctvom týchto riadkov k Tebe Duch Svätý neraz prehovoril a usvedčoval Ťa. Usvedčoval Ťa o tom, že to, čo Biblia hovorí, je pravda.

Možno sú tieto veci o Bohu pre Teba novinkou, pretože v uplynulých - síce už pred dvadsiatimi rokmi uplynulých - štyridsiatich rokoch spoločnosť bola, ale aj stále je silno poznačená ateistickou výchovou, evolucionizmom a „vedeckým“ materializmom. Posledných 20 rokov je zas ovplyvnená „postmodernizmom“ a neustálym hľadaním pravej „demokracie“ medzi liberalizmom, anarchiou na jednej strane a totalitou na strane druhej. Nastal chaos a labyrint aj v náboženskom svete, v ktorom sa veľmi ťažko orientuje. V dávnej minulosti mala monopol na „pravdu“ a udávala smer, nielen náboženský, ale aj politický, neomylná cirkevná hierarchia, ktorá aj dnes nostalgicky túži získať späť svoj stratený vplyv a politickú moc. Dnes však má silnú konkurenciu v rôznych tlačiacich sa východných filozofiách a sektách. Kresťanstvo ako ceremoniálna inštitúcia však - podľa podobenstva Pána Ježiša - žiaľ, stratila svoju slaň, pre spoločnosť nemôže ponúknuť relevantnú alternatívu zmyslu života, a preto „*na nič viacej sa nehodí, len aby bola von vyhodená a pošliapaná od ľudí.*“ (Mt 5,13). **To však neznamená, že dobrá soľ už neexistuje!**

Možno Ti život uštedril mnoho rán a neraz si sa sklamal aj v cirkvi. Možno si sa aj na Boha pozeral cez túto prizmu sklamaní a zranení, a to Ťa odradilo i znechutilo zaoberať sa vážnejšie Božími vecami. Možno si myslíš: „*Ved' aj farári len vodu kážu a víno pijú.*“ Vo svojom srdci však určite aj Ty pociťuješ prázdnotu, ktorú som pociťoval aj ja a hovoríš si: „*Predsa musí existovať niečo, čo naplňa prázdnotu srdca!*“

Napriek Tvojim sklamaniam, zraneniam a letargii vedz, že Boh existuje a bezpodmienečne Ťa miluje. Stredobodom posolstva celej Biblie je verš Jn 3,16: „*Lebo tak miloval Boh svet, že svojho jednorodného Syna dal, aby nikto, kto verí v neho, nezahynul, ale mal večný život.*“

Je evidentné, že človek je hriešny. Však nie je hriešny preto, lebo robí hriech, ale naopak. Preto robí hriech, lebo je hriešny. Hriech sa nachádza v človeku. Biblia hovorí, že pre neposlušnosť Adama a Evy sa každý človek dostal do stavu duchovnej smrti a smeruje do večného zatratenia. Nie je to nespravodlivé? Ak sme úprimní, musíme si priznať, že každý z nás denne množí svoje osobné hriechy a previnenia. A to preto, lebo od svojich predkov cez pokolenia sme všetci zdedili tú skazenú hriešnu prirodzenosť. Každý, aj ten najlepší človek musí uznať, že denne spácha aspoň tri malé hriechy. Koľko je to za rok, za 50 rokov, za ľudský život? Človek môže byť vo svojich očiach, alebo v očiach iných ľudí dobrý, spravodlivý, ale či obstojí pred tvárou svätého Boha, ktorého existenciu celý život popieral? Čo keby to predsa bola pravda?! To však je pravda! Čo robiť s tými nahromadenými „malými“ hriechmi? Čo robiť s tým obrovským batohom našich hriechov a ohavností? Čo robiť, keď sa Ti raz otvoria oči, a zazrieš samého seba tak, ako Ťa vidí svätý Boh? Ako obstáť pred súdnou stolicou svätého Boha?

Biblia hovorí, že Božia spravodlivá odplata za hriech je smrť a večné zatratenie, ale ponúknutým darom Božím z milosti je večný život v Kristu Ježišovi (Rim 6,23).

Žiadne náboženstvo, žiadne východné či západne filozofie, žiadne mystické praktiky nedokážu vyriešiť tento najväčší problém ľudstva, problém HRIECHU. A to z niekoľkých dôvodov:

1) Ani Budha, ani Mohamed, ani Konfucius netvrdil o sebe, že je Bohom, len Pán Ježiš Kristus. Ak niekto niečo podobné tvrdí o sebe, musí byť buď klamárom, buď bláznom, alebo skutočne tým, za ktorého sa vyhlasuje. Jeho múdre slová svedčia o Jeho mimoriadnej múdrosti a morálnej čestnosti. Morálnu veľkosť Jeho života potvrdzuje aj Jeho morálne čistý život bez hriechu. Sám žil tak, ako učil. Jeho rovesníci, aj nepriatelia (Pilát, Jozefus Flavius) svedčili, že nebol ani klamár, ani blázon. Bol skutočne tým, za ktorého sa vyhlasoval: Syn Boží, Spasiteľ sveta.

2) Ani Budha, ani Mohamed, ani Konfucius nezomrel za Tvoje hriechy, len Pán Ježiš Kristus.

3) Ani Budha, ani Mohamed, ani Konfucius nevstal z mŕtvych, len Pán Ježiš Kristus, potvrdzujúc tým, že je Bohom. Jeho život, Jeho ukrižovanie, ale aj Jeho vzkriesenie je historicky fakt, na dokazovanie ktorého na tomto mieste nie je dosť priestoru. Hrob a kosti Budhu a Mohameda sa našli, ale Ježišov hrob je prázdny. Keby vtedajší náboženský vodcovia chceli dokázať, že Jeho telo bolo ukradnuté, boli by to urobili, ale nič nedokázali.

4) Väčšina náboženstiev vlastne ani nie je náboženstvom, len určitou životnou filozofiou, lebo v nich žiadny osobný Boh nefiguruje. V islame síce figuruje osobný boh, ale porovnaj ho s Bohom Biblie, s Otcom Ježiša Krista, a uvidíš medzi nimi rozdiel.

5) O hinduizme a o iných polyteistických a animistických náboženstvách ani nehovorím, lebo existencia ich niekoľko miliónov božstiev pre triezvy ľudský rozum je úplne neprijateľná. Oni v nich síce veria, ale žiaľ, ich životné podmienky potvrdzujú absurditu týchto božstiev.

6) Ani jedno náboženstvo nedáva riešenie na problém hriechu a odpustenie. V každom náboženstve človek musí seba samého zachrániť, spasiť, polepšiť, rôznymi náboženskými výkonmi, nejakým spôsobom si získať priazeň božstva a posmrtné večné blaho zaslúžiť, čo prakticky nie je možné. Iné náboženstvá dávajú falošnú nádej v reťazci neustáleho prevteľovania sa. Biblia však hovorí o osobnej zodpovednosti každého jednotlivého človeka: *„...je uložené ľudom **raz zomrieť**, a potom bude súd“* (Žid 9,27).

Večný život a spasenie si nikto nemôže zaslúžiť. Je to dar Božej milosti, ktorý Boh dáva tým, ktorí si obeť Pána Ježiša Krista vierou osvoja. Nikto nedokáže nazbierať toľko dobrých bodov za zásluhy, aby si spasenie a večný život v Božej sláve zaslúžil. Je to dar Boží, ktorého prijatie má len dve podmienky: učiň pokánie a ver! Úprimne oľutuj pred Bohom svoje hriechy, svoje premárnené roky a uver, že k Božiemu odpusteniu pre Teba úplne stačí Ježišova obeť. Keď tomu naozaj uveríš, a spoznáš veľkosť lásky Pána Ježiša, prežiješ Jeho odpustenie a v Tvojom srdci vznikne vďačnosť a túžba Jeho lásku opätovať. Jeho láska pôsobiaca v Tvojom srdci Ťa bude meniť, formovať a pomáhať Ti žiť život na Jeho slávu.

Pravá viera znamená uzrieť, spoznať veľkosť LÁSKY Pána Ježiša, ktorý vidiac osobne Teba aj mňa, dobrovoľne opustil nebeskú slávu a bohatstvo, ktoré mal u Otca. Dobrovoľne prišiel na túto zem, hoci dobre vedel, čo naňho čaká, stal sa chudobným a v ťažkých bolestiach zomrel na kríži Golgoty namiesto Teba a mňa ako nevinný Boží Baránok, ako obeť zmierenia. Boh je spravodlivý a Jeho zásadou je, že hriech musí byť potrestaný. Spravodlivosť totiž vyžaduje zadoštučenie. Boh je však aj láska a nechce, aby sme my hriešni ľudia zahynuli. Preto z lásky za nás obetoval svojho Syna, aby každý, kto uverí v Neho nezahynul na veky vo večnom zatratení, ale mal večný život v Jeho sláve. Pre mnohých je táto radostná zvesť bláznovstvom, ale pre nás veriacich, je mocou Božou k spaseniu.

Keď aj Ty skutočne uveríš, keď spoznáš veľkú lásku Pána Ježiša a prežiješ odpustenie Tvojich hriechov, aj Tvoje srdce bude naplnené tou túžbou, aby si Jeho lásku opätovoľ. Týmto spôsobom Ťa Jeho láska, pôsobiaca skrze Jeho Svätého Ducha v Tebe, v Tvojom srdci, bude viesť, formovať a pomáhať Ti, aby si mohol žiť život podľa Jeho vôle a na Jeho slávu. Preto uver v Neho a prijmi Ho do svojho srdca, do svojho života ako Tvojho Spasiteľa a Pána!

Poznanie pravdy je veľmi dôležitá vec. Predsa každý nemôže mať pravdu! Nemôže mať pravdu aj ateista aj veriaci. Pravdu má len jeden z nich. K poznaniu pravdy je potrebná úprimnosť, predovšetkým voči sebe. Múdri človek nechce pravdu ignorovať a kráčať ďalej po ceste nepravdy a bludu. Pán Ježiš Kristus hovorí, že poznanie pravdy oslobodzuje! Kým človek nepozná pravdu, nevie sa orientovať v tomto svete - hlavne v duchovných veciach - blúdi, tápe, nevie odkiaľ a kam ide, prečo žije na zemi a čo bude potom... Je to život často bez cieľa, bez chuti a bez nadšenie. Najmä, keď už prichádza staroba a koniec pozemského putovania, postupne všetko stráca svoj lesk.

Drahý priateľu! Pán Ježiš aj Teba volá, aby si Ho nasledoval. Chcem Ťa povzbudiť, nezdráhaj sa vykročiť za Ním. Nehanbi sa Ho vyznať pred svojimi priateľmi, ktorí v Boha veriť a Jemu slúžiť možno považujú za niečo nedôstojné, nepatričné modernému, kultúrnemu človeku. Nie je to tak!

Len sa pozri do dejín, koľko inteligentných vedcov bolo úprimnými nasledovníkmi Pána Ježiša Krista. Pouč sa z dejín, ktoré svedčia o tom, že bezbožnosť a nemorálnosť vždy spôsobili rozklad spoločnosti a zánik aj veľkých svetových ríš a civilizácií. Chcel by som Ťa s láskou poprosiť, buď úprimný k sebe a odvráť sa od tmy ku svetlu, od nevery k viere, obráť sa k Tvojmu milujúcemu Bohu celým svojím srdcom a raduj sa v spasení, ktoré On v Ježišovi Kristovi aj pre Teba pripravil. Nech Boh požehná Tvoj život!

Ak by si chcel reagovať na túto výzvu, modli sa úprimne túto jednoduchú modlitbu:

„Drahý Bože! Prichádzam k Tebe, pretože potrebujem Tvoje odpustenie a túžim po tom, aby som usporiadal svoj život s Tebou. Vyznávam, že som zhrešil proti Tebe. Dlhú som Ťa odmietal a ignoroval Tvoju lásku, ale teraz verím, že Tvoj Syn, Ježiš Kristus aj za mňa zomrel na kríži, zniesol trest aj za moje hriechy a vstal z mŕtvych, aby som mohol byť ospravedlnený, a skrze vieru v Neho sa mohol stať novým stvorením, Božím dieťaťom. Prosím Ťa, odpusť mi všetky moje hriechy a očisti moje srdce od každej nečistoty! Pane Ježišu, ďakujem Ti, že si za mňa zomrel na golgotskom kríži. Ďakujem za to, že Tvoja obeť, Tvoja preliata krv je úplne dostatočná k vytrhnutiu všetkých mojich hriechov. Rozhodol som sa, že sa odvrátim od hriešneho spôsobu života, a prijmem Ťa do svojho srdca ako svojho Spasiteľa a Pána môjho života. Prosím Ťa, aby si skrz Tvojho Svätého Ducha preformoval môj život a učiň ma takého, akého ma Ty chceš mať. Chcem Ťa nasledovať v celom svojom živote. Vyznávam, že Ty si môj Spasiteľ a Pán. Podriadujem svoj život Tvojmu panstvu. Prosím, naplň moje srdce Tvojim Duchom Svätým a daj mi silu byť verným. Vierou prijímam odpustenie svojich hriechov a dar večného života. Ďakujem Ti, Pane Ježišu, že si ma zachránil a prišiel si do môjho života. Verím, že teraz, keď som činil pokánie, Ty si mi odpustil. Pretože Ty si verný a spravodlivý, ktorý dodržíš svoj sľub. Ďakujem, že sa môžem postaviť na túto skalú. Ďakujem za odpustenie, ďakujem za milosť, ďakujem za večný život! Ďakujem, že odteraz môžem byť Božím dieťaťom! Amen!“

Nakoniec štyri rady k Tvojmu zdravému duchovnému rastu:

1. Denne čítaj Bibliu! Biblia je Božie Slovo, je to pokrm pre Tvoju dušu, ktorý denne potrebuješ. Z Biblie môžeš spoznať pravdy duchovného života, Božie cesty a Jeho vôľu pre Teba. Cez Písmo k Tebe hovorí Boh.
2. Denne sa modli k Bohu svojimi vlastnými slovami, ale v duchu hľadaj neustále spojenie s Bohom. Modlitba je dýchaním duše. V modlitbe Ty hovoríš k Bohu. Odváž sa prosiť a budeš mať svedectvo o vypočutí tvojich modlitieb. Týmto spôsobom tvoja viera rastie. (Mt 7,7-8).
3. Nehanbi sa denne vyznávať ľuďom, že veríš v Ježiša Krista a čo On znamená pre Teba! To ťa utvrdí vo viere, a iných môžeš priviesť k Nemu. Vyznávaj Ho však predovšetkým Tvojim novým, zmeneným životom.
4. Vyhľadaj a navštevuj spoločenstvo znovuzrodených kresťanov, kde sa zvestuje plné Božie Slovo, plné evanjelium! Pamätaj, že bez duchovnej rodiny zdravo rásť nemôžeš.

PodĎakovanie

Touto cestou by som chcel vyjadriť svoju vďaku milej sestre v Pánovi Ježišovi, Evičke Losonciovej a jej manželovi Ľubošovi, za mnoho hodín strávených pri jazykovej korektúre a editovaní knihy. Ďakujem im za ich ochotu obetovať svoj vzácny čas pre gramatickú a štylistickú úpravu mojej nedokonalnej slovenčiny. Prajem im do ich života hojnosť Božieho požehnania.

Najviac vďaky patrí môjmu Stvoriteľovi, Spasiteľovi a Pánovi môjho života, Ktorý ma až doteraz previedol po tejto ceste plnej milosti a požehnania. Bez Neho táto kniha nielenže nemohla zrodiť, ale bez môjho Stvoriteľa by som ani ja neexistoval. Mnoho ľudí vyznáva, že keby to bolo záležalo na nich, najlepšie by bolo ani sa nenarodiť. Ja sa radujem, že On ma stvoril, že existujem, že som sa narodil, i keď s telesnou vadou, pretože na mňa čaká večná sláva nebies! Keby som sa nebol narodil, nemal by som šancu na túto večnú slávu. Ale drahý Priateľu, sláva nebies je otvorená aj pre Teba!

Bez môjho Stvoriteľa by som sa nebol narodil, bez môjho Spasiteľa však by som sa nebol narodil znova a bez Jeho vykupiteľskej smrti by som nebol vykúpený a spasený. Preto On je Pánom a Kráľom môjho života, Ktorému patrí vďaka a sláva na veky! Mojou túžbou je, aby Jeho požehnanie, pomazanie Jeho Svätého Ducha a moc Jeho lásky sprevádzala túto knihu a dotkla sa každého jej čitateľa!

PRÍLOHA

Dôležité vieroučné pravdy Písma Svätého

- 1) **Veríme, že Biblia, pozostávajúca z Písiem Starého a Nového zákona je jediné pravdivé napísané Božie slovo.** Je zbierkou 66 kníh, ktorá je (bez apokryfov) úplným Božím zjavením pre človeka, neomylným, absolútnym, zvrchovaným a dostatočným v záležitostiach spasenia, kresťanskej viery, vierouky a našich životných postojov (morálky). Biblia nielenže obsahuje Božie slovo, ale vskutku je kompletným zjavením a Božím slovom inšpirovaným Duchom Svätým. Veríme v Božskú inšpiráciu Svätého Písma, jeho úplnú dôveryhodnosť a najvyššiu autoritu vo všetkých otázkach viery a života. Boh nikdy nedáva žiadne nové zjavenia, ktoré by boli v rozpore s Bibliou.
- 2) **Veríme v jedného pravého a živého Boha,** Stvoriteľa neba a zeme, ktorý je svätý, večný, všadeprítomný, vševediaci, všemohúci, nemenný, suverénny, spravodlivý, ale aj láskavý, milostivý a dlho zhovievajúci, prevyšujúci naše zmysly, **jedna Bytosť v troch Osobách - Otec, Syn a Svätý Duch.** Boh je duch a nemôže byť vyobrazený žiadnym spôsobom. Božská úcta patrí len Jemu. Veríme v úplnú Božskú podstatu Ježiša Krista, ktorý ako Boh dobrovoľne vzal na seba do času pravú, ale nie hriešnu ľudskú prirodzenosť, ktorý sa zázračne narodil z panny. Veríme v Jeho bezhriešny život, zázračnú službu, zástupnú, výkupnú smrť, telesné vzkriesenie, triumfálne nanebovstúpenie, neustále orodovanie za nás a druhý príchod. Veríme, že Ježiš Kristus, Boží Syn je jediným prostredníkom medzi človekom a Bohom a On je jediným Spasiteľom sveta. Veríme tiež v Božskú osobnosť Svätého Ducha, ktorý je jediným Zástupcom Ježiša Krista na zemi a pokračovateľom Jeho diela. On usviedča a znovuzrodzuje hriešnika a uisťuje, posväcuje a zmocňuje veriaceho. Pripravuje, zjednocuje a posväcuje cirkev Ježiša Krista, ako nevestu pre Ženícha na „svadbu Baránkovu“.

- 3) **Pád a všeobecnú hriešnosť človeka.** Veríme, že človek bol stvorený dobrý a bezúhonný. Ale jeho dobrovoľné rozhodnutie porušiť Božie nariadenie spôsobilo oddelenie od Boha (t.j. duchovnú smrť). Následky pádu prvého človeka do hriechu (hriešna, sebecká, skazená prirodzenosť, nenávisť, kriminalita, bieda, vojny, nemoci ..., fyzická smrť, atď.) ako nejaké zlorečnenstvo sa rozšírili na celé ľudstvo. Dôsledkom tohto stavu je Boží súd a nesmierne, večné osobné utrpenie, večná smrť, zatratenie, peklo.
- 4) **Potreba spásy.** Človek potrebuje záchranu, spasenie, zmierenie s Bohom. Sám sa nijakým spôsobom zachrániť nemôže. Ľudské skutky a zásluhy sú príliš nedokonalé a nedostatočné, ľudská samospravodlivosť je v očiach svätého Boha ako „ohyzdné rúcho“. Boh však poslal svojho Syna, aby svojou dokonalou obeťou, obeťou zmierenia na kríži Golgoty dal šancu človeku byť vyslobodený z následkov pádu prvého človeka, stať sa Božím dieťaťom a mať večný život v Božej sláve. Túto obeť lásky a šancu záchrany musí vo viere prijať každý osobne. Niet inej cesty k Bohu a do večného života. Nevera, ignorovanie, pohrdanie a odmietnutie znamená zostať v stave zlorečnenstva a duchovnej smrti, ktorej definitívnym následkom je večná smrť. Veríme, že duša človeka sa hneď po smrti tela dostane vo vedomom stave na miesto určené pre spasených alebo pre zatratených. Biblia nepozná očistec!
- 5) **Prijatie spasenia.** Spasenie je darom Božej milosti založenej výlučne na osobnej viere v Ježiša Krista, ktorý zomrel za naše hriechy, bol pochovaný a vstal z mŕtvych. Odpustenie hriechov bolo zabezpečené prostredníctvom Kristovej krvi zmierenia preliatej na kríži pre všetkých, ktorí sa v pokání odvrátia od hriešneho spôsobu života a prijmú Ježiša Krista za svojho Spasiteľa a Pána.

Túto obeť lásky a šancu záchrany musí prijať vo viere každý osobne:

⇒ pokáním, obrátením,

⇒ osobnou vierou, prijatím Pána Ježiša Krista, Božieho Syna:

- *za svojho Spasiteľa*, vierou prijať dostatočnosť obeti Jeho lásky, prijať a prežiť odpustenie svojich hriechov,
  - *za Pána svojho života*, ktorému (Jeho Slovu a Duchu) sa z lásky podriadujeme odovzdaním svojho života a plným spoľahnutím sa na Neho,
- ⇒ osobným rozhodnutím stať sa nasledovníkom Krista, stať sa kresťanom,
- ⇒ osobným vyznaním v biblickom vodnom krste. (Pôvodné grécke slovo *baptizo* znamená krst ponorením).

6) Základné kroky prijatia spasenia a rastu kresťanského života:

- a) Pokánie je podmienkou spasenia. Je to úprimná ľútosť spôsobená usvedčením a obvinením z hriechov skrze Svätého Ducha, oľutovanie svojho predošlého bezbožného spôsobu života a vedomé odvrátenie sa od neho. Voči ľuďom je vyjadrené vyznaním a napravením spáchaných krívd. Bez pravého poznania hriechov nie je možné činiť pravé pokánie.
- b) Obrátenie je pokračovaním a trvalým dôsledkom pokánia. Je to podstatná zmena zmysľania a spôsobu, smerovania života, odvrátenie sa od každého poznaného hriechu k Božej milosti, od nevery ku viere. Je to jednorazové generálne vysporiadanie života s Bohom a s ľuďmi.
- c) Ospravedlnenie je dielom Božej milosti, ktoré dosahuje človek čiaci pokánie po odpustení hriechov skrze vieru v očisťujúcu moc krvi Ježiša Krista, o čom dostáva vnútornú istotu. Boh ospravedľňuje hriešnika a ďalej na neho hľadá tak, akoby nikdy nezhrešil.
- d) Znovuzrodenie. Tých, ktorí Božieho Syna, Ježiša Krista, prijali za svojho osobného Spasiteľa a Pána, Boh prijíma za svoje deti. Túto premenu nazýva Biblia znovuzrodením, bez ktorého nikto nemôže vidieť kráľovstvo Božie. Znovuzrodenie je dôsledkom spoluúčinkovania moci Božieho Slova („viera je z počutia Božieho slova“ - Rim 10:17) a pôsobenie Svätého Ducha v živote, v srdci človeka. „*Ten, ktorý je v Kristu, je novým stvorením*“ (2Kor 5:17).

- ⇒ Tí, ktorí sú znovuzrodení, tvoria Kristovu cirkev.
- ⇒ Tí, ktorí sú znovuzrodení, majú spoznatelné zmeny v živote: ovocie pokánia a ovocie Svätého Ducha (Mt 3,7-8, Gal 5,22-24).
- ⇒ Tí, ktorí sú znovuzrodení, majú skrz modlitbu a čítanie Božieho Slova spoločenstvo s Bohom.
- ⇒ Tí, ktorí sú znovuzrodení, chránia sa hriechu a denne sa posväcujú.
- ⇒ Tí, ktorí sú znovuzrodení, milujú Pána Ježiša a jeden druhého, ba aj svojich nepriateľov.
- ⇒ Tí, ktorí sú znovuzrodení, tvoria všeobecné kňazstvo. Potrebujú a vyhľadávajú pravidelné obecnstvo znovuzrodených veriacich, kde oslavujú Boha vzájomne sa vzdelávajú a očakávajú na prejavy a pôsobenie moci Svätého Ducha.
- ⇒ Znovuzrodení majú túžbu po plnosti Svätého Ducha.
- ⇒ Poslaním znovuzrodených kresťanov je byť svetlom a soľou spoločnosti a zvestovať evanjelium každému.
- ⇒ Znovuzrodení kresťania žijú v očakávaní príchodu Pána Ježiša Krista.

e) Krst vo vode ponorením. Veríme, že všetci, ktorí robili pokánie a uverili, majú sa dať pokrstiť vo vode ponorením (Mt 28,19, Mk 16,16). Týmto vyznávajú svetu, že zomreli s Kristom a boli s Ním vzkriesení, aby žili novým životom. Prví kresťania iný spôsob a význam slova „krst“ (baptizo) nepoznali.

f) Krst v Duchu Svätom je odlišná skúsenosť od znovuzrodenia a nasleduje po ňom. Je zasľúbený všetkým znovuzrodeným, je prijímaný vierou a je doprevádzaný ako počiatočným prejavom hovorením inými jazykmi, tak ako dáva Duch vysloviť sa. Veríme, že krst Duchom Svätým je zmocnením veriaceho k životu a službe pre Krista.

- g) **Posvätenie.** Veríme, že posvätenie je činom oddelenia sa od zlého a zasvätenie sa Bohu. Čo do skúsenosti je okamžité a rastúce. Prejavuje sa v živote veriaceho, privlastnením si moci Kristovej krvi a vzkrieseného života cez pôsobenie Ducha Svätého. On upriamuje pozornosť veriaceho na Krista, vyučuje ho Božím slovom a vypôsobí v ňom Kristov charakter.
- 7) **Cirkev a jej poslanie.** Veríme, že cirkev je Kristovo telo, Boh v nej prebýva prostredníctvom Ducha, je svedectvom prítomnosti Božieho kráľovstva v súčasnom svete a zahŕňa všetkých znovuzrodených. Veríme, že poslaním cirkvi je oslavovať Boha, zvestovať radostnú zvesť o spasení všetkým ľuďom, vychovávať a vzdelávať veriacich k službe, prejavovať kresťanské milosrdenstvo všetkým trpiacim.
- 8) **Dary Ducha a Kristove dary služby pre cirkev.** Veríme v pôsobenie deviatich darov milosti Ducha Svätého aj v súčasnej dobe (1Kor 12) a v Kristove dary služby (Ef 4,11-13) k šíreniu evanjelia a ku budovaniu cirkvi.
- 9) **Božie uzdravenie.** Veríme, že Starý a Nový zákon zjavuje Boha, ktorý zázračne uzdravuje, čo je výrazom Jeho súcitu s chorými, prejavom Jeho milosti pri napĺňaní našich fyzických potrieb a zásahom Jeho všemohúcnosti do nášho života. Veríme, že Pán Ježiš v čase svojej pozemskej služby nadprirodzene uzdravoval chorých a táto Jeho služba je stále prítomná, stále pokračuje prostredníctvom modlitieb, skladania rúk, pomazania olejom v mene Pánovom a darov Ducha Svätého (Iz 53,4-5, Mt 10,18, Mk 16,17-18, Jk 5,14-16, Žid 13,8). Nezavrhujeme ani lekársku vedu, ale veríme a prežívame, že Boh uzdravuje aj také choroby, na ktoré lekárska veda nestačí. Veríme, že Ježiš Kristus vyslobodzuje a uzdravuje dušu z každého démonického poviažania hriechu a satana.

- 10) **Pánova večera.** Veríme, že Pánova Večera je zvestovaním utrpenia a smrti Pána Ježiša Krista. Chlieb a víno nám pripomínajú telo a krv obetovaného Božieho Baránka za naše hriechy. Majú mať na nej účasť všetci znovuzrodení veriaci, kým Pán nepríde. Čas konania Pánovej Večeri nie je rozhodujúci. Rozhodujúci je stav prístupujúcich k nej.
- 11) **Veríme v skorý, osobný príchod Pána Ježiša Krista** pred Jeho tisícročným kraľovaním pokoja na zemi. Jeho druhý príchod bude predchádzať prvé vzkriesenie a veľké súženie. Prvé vzkriesenie bude vzkriesením do tej doby zosnulých znovuzrodených kresťanov a súčasne vychvátением, vytrhnutím pripravených, verných, Svätým Duchom plných kresťanov do oblakov v ústrety Pánovi, k „svadbe Baránkovej“. Veľké súženie bude krátke obdobie vlády svetového diktátora „Antikrista“ a (po vytrhnutí cirkvi) vyliatie kalichov Božieho hnevu na Zem. Vláda Antikrista bude ukončená každým človekom viditeľným druhým príchodom, zjavením Ježiša Krista, keď so svojimi svätými začne na Zemi svoje tisícročné kraľovanie. Podľa Svätého Písma na toto obdobie bude satan zviazaný. Po tejto udalosti nastane druhé vzkriesenie a posledný súd. Táto udalosť je v povedomí ľudí známa ako „koniec sveta“. Veríme v telesné vzkriesenie celého ľudstva, večnú blaženosť tých, čo pravdivo verili v Pána Ježiša Krista a večné vedomé potrestanie tých, ktorých mená nie sú zapísané v Knihe života.

Jozef Tóth: TRI ZOSKOKY DO NEZNÁMA

Spomienky - osobné svedectvo

OBSAH:

Predslov	3
ÚVOD	5
Venovanie	6
Predhovor	7
Môj oficiálny životopis	8
DETSTVO A MLADOSŤ	10
Rodný dom a príbuzenstvo	12
Môj smäd po Bohu a tí, ktorí mali na mňa vplyv	15
<i>Győri József</i>	15
<i>Sárkány Győző</i>	16
„Krstná mama“	16
<i>Moja mamička</i>	17
Szeged	18
Hudobná „kariéra“	19
Skok do bahna	20
Intermezzo	25
Prázdnota v mojom srdci	25
PRVÝ ODVÁŽNÝ SKOK - vykročiť za Pánom Ježišom	28
Ako Boh vypočul môj zúfalý výkrik	28
Moje boje a rozhodnutie	32
„...ak niekto viac miluje otca alebo matku...“	34
Pán ma učí slúžiť	36

Pevný základ viery	36
<i>„Ako ste prijali Krista Ježiša Pána, tak v ňom chodte!“ (Kol 2,6)....</i>	38
Krst Duchom Svätým	40
Ako ma Boh učil zvíťaziť nad pokušeniami	41
Ukáž svoju legitimáciu!	43
Maturitné stretnutie	43
Krst vo vode	44
Zmena postoja príbuzných	48
Záverom kapitoly	49
DRUHÝ ODVÁŽNÝ SKOK - vstup do manželstva	50
Pokračovanie záveru predchádzajúcej kapitoly	50
Nie je dobré byť človeku samotnému	51
Úvahy o manželstve	51
Ako ma Pán viedol po ceste do manželstva	54
Prvýkrát na veriacej svadbe	55
Rozsvieti sa zelená	56
Nezvyčajné pytačky	56
Nekopírujte nás, ale jedno je dôležité: <i>„Od Hospodina sa to stalo!“</i>	57
Neľahké začiatky na Slovensku	58
Prírastok do rodiny	59
Zamestnanie - ukážem svoju legitimáciu	60
Skoro ma (pre Ježiša) vyhodili - ja som ich predišiel	61
Byt alebo auto? Aj..., aj... plus deti	62
Začiatok otcovskej úlohy	63

Naša rodina dnes - na jar roku 2011	64
Moja služba v košickom zbore	64
TRETÍ ODVÁŽNÝ SKOK - povolanie do kazateľskej služby	66
Pokračovanie predchádzajúcej kapitoly	66
Všetko začalo tým, že sme počuli správu	67
Čo ste šeptali do ucha, bude sa rozhlasovať zo striech	68
Pán pred nami urovnával cestu, pretože... ..	68
...On potreboval jedného somárika	69
Osliatko sa rozväzuje	70
Pán sa postaral o bývanie	70
Pán sa postaral aj o zamestnanie	71
Modlitby za uzdravenie - dotyky Božej moci	72
Pán mi pomohol aj v službe Slova	78
História našej modlitebne	80
Po nežnej revolúcii	82
Začiatky vzniku zboru v Nových Zámkoch	84
Hudba naďalej - saxofón som nezavesil na klinec	84
Deň plný úžasných prekvapení	85
Epilóg „ <i>Eben-ezer - Až doposiaľ nám pomohol Hospodin!</i> “	89
ZÁVEROM	98
PodĎakovanie	104
PRÍLOHA - Dôležité vieroučné pravdy Písma Svätého	105